

Kommunstyrelsen

Tid

08:30-12:00

Plats

Sottern, kommunhuset Hallsberg

Beslutande ledamöter

Magnus Andersson (S)
Anders Lycketeg (C), vice ordförande
Oscar Lundqvist (SD), 2:e vice ordförande
Rikard Bergström (M)
Siw Lunander (S)
Ola Ström (S)
Theres Andersson (S)
Lennart Pettersson (M)
Gösta Hedlund (C)
Ebba Leandersson (SD)
Martin Pettersson (KD)
Erik Storsveden (L)
Tryggve Thyresson (V)
Viktoria Svanberg (SD)
Ulrika Björklund (C)

Ej tjänstgörande ersättare

Christina Johansson (S)
Peter Björk (S)
Andreas Tranderyd (MP)
Dan Fredriksson (SD)
Christel Forsberg (S)
Christian Selg Enander (S)
Malin Sundh (M)
Veronica Wallgren (S)
Johnny Ring (SD)
Conny Larsson (S)
Sverker Dahlander (C)
Peter Tillman (V)
Anna Martinson (C)
Pierre Weigl (SD)
Lillemor Pettersson (S)

Övriga

Christina Torpman, Kommunsekreterare
Lena Fagerlund, Kommundirektör
Marianne Christiansen, Samhällsbyggnadschef
Marie Hellgren, Ekonomichef
Ines Keljalic

1 – Sammanträdet inledning

Ärendebeskrivning

1. Öppnande av sammanträdet.
2. Upprop.
3. Val av justerare. Justeringen föreslås ske senast den 12 oktober.
4. Fastställande av föredragningslistan.

2 – Kommundirektörens information

Ärendebeskrivning

Kommundirektören lämnar muntlig information på sammanträdet om kommunens verksamheter.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslås ta detta som information.

3 - Planeringsstrategi, Hallsbergs kommun

(22/KS/101)

Ärendebeskrivning

Den 1 april 2020 trädde ändringar in i plan och bygglagen (PBL) som ställer högre krav på kommunerna att jobba mer kontinuerligt med översiktsplanering. Det beslutades att varje kommun ska anta en planeringsstrategi under första halvan av mandatperioden efter valet den 11 september 2022, dvs senast den 11 september 2024. Om kommunen har antagit en ny översiktsplan under samma tidsperiod behöver kommunen inte anta en planeringsstrategi. Planeringsstrategi ersätter det som tidigare kallades för aktualitetsprövning.

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige föreslås besluta att anta planeringsstrategin.

Kommunstyrelsen föreslås besluta att ge kommunstyrelseförvaltningen i uppdrag att ta fram en ny översiktsplan för Hallsbergs kommun.

Beslutsunderlag

- TS Planeringstrategi
- Planeringsstrategi Hallsbergs kommun

4 - Risk- och sårbarhetsanalys 2023-2026

(23/KS/125)

Ärendebeskrivning

Varje kommun är skyldig, enligt Lag (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap, att göra en risk- och sårbarhetsanalys (RSA).

Kommunen ska under det första kalenderåret vid ny mandatperiod göra en analys av vilka risker, hot och samhällsstörningar som kan inträffa samt hur dessa händelser kan påverka den egna verksamheten. Dessa risker kan vara eller leda till en extraordinär händelse. Resultatet ska värderas och sammanställas i en risk- och sårbarhetsanalys som redovisas skriftligen till länsstyrelsen. Med extraordinär händelse avses en sådan händelse som avviker från det normala, innebär en allvarlig störning eller överhängande risk för en allvarlig störning i viktiga samhällsfunktioner och kräver skyndsamma insatser av kommunen.

Risk- och sårbarhetsanalysen ska överlämnas till Länsstyrelsen i Örebro län senast 31 oktober 2023.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslås besluta att anta Risk- och sårbarhetsanalys 2023-2026.

Beslutsunderlag

- TS Risk- och sårbarhetsanalys 2023-2026
- Risk- och sårbarhetsanalys Hallsbergs kommun 2023-2026

5 - Strategisk investering, Ny hockeyrink och is-pist i Sydnärkehallen (23/KS/5)

Ärendebeskrivning

Hockeyrinken i Sydnärkehallen har nått slutet av sin livslängd och måste bytas ut. Fastighetsavdelningen önskar nu planera och handla upp utbyte av hockeyrink, inklusive is-pist, spelar-/utvisnings- och funktionärsbås samt publikskydd. Bytet planeras sedan göras under sommaruppehållet 2024.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslås besluta att anslå fastighetsavdelningen strategiskt investeringsutrymme om 500 000 kr under 2023 och 3 500 000 kr under 2024 för utbyte av hockeyrink och is-pist i Sydnärkehallen.

Beslutsunderlag

- TS Ny hockeyrink och is-pist i Sydnärkehallen

6 - Strategisk investering, Återställning av Krallgatan (23/KS/5)

Ärendebeskrivning

För att hantera de skador som uppkom på Krallgatan i samband med kraftig nederbörd föreslås åtgärder för att säkra anslutningar till fastigheter och trygga passage för gående och cyklande. Åtgärderna finansieras genom strategiska investeringsmedel.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslås besluta att anslå ett strategiskt investeringsutrymme om 1 000 000 kronor för att återställa Krallgatan.

Beslutsunderlag

- TS Krallgatan

7 - Revidering av reglemente för drift- och servicenämnden (23/KS/141)

Ärendebeskrivning

Drift- och serviceförvaltningen har uppmärksammat att viss verksamhet som utförs av dem saknas i nämndens reglemente över områden som kommunfullmäktige tilldelat drift- och servicenämnden. En revidering av dokumentet har därför gjorts.

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige föreslås besluta att anta reglemente för drift- och servicenämnden.

Beslutsunderlag

- TS Revidering av reglemente för drift- och servicenämnden
- Reglemente för drift- och servicenämnden, förslag ändringar

8 - Kommunalt partistöd 2024 (23/KS/129)

Ärendebeskrivning

Kommunfullmäktige har att fatta beslut om utbetalning av partistöd senast i december för kommande år (2024). Utbetalning sker i januari månad. Av reglerna för partistöd framgår att partierna årligen ska lämna skriftlig redovisning som visar att partistödet har använts för att stärka partiets ställning i den kommunala/regionala demokratin.

Partistödet består årligen av 20 prisbasbelopp för det år partistödet avser (prisbasbelopp för 2024 enligt SCB utgör 57 300 kr). Av partistödet utgör 2 prisbasbelopp grundstöd som fördelas i lika delar mellan de partier som är representerade i kommunfullmäktige.

Samtliga partier som finns representerade i kommunfullmäktige har lämnat in redovisning för partistöd föregående år (2022) enligt regler för partistöd. Partistödet betalas ut under januari månad 2024.

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige föreslås besluta att utbetala kommunalt partistöd för 2024 enligt nedan:

Arbetarpartiet Socialdemokraterna 403 965 kr

Centerpartiet 106 005 kr

Kristdemokraterna 37 245 kr

Liberalerna 37 245 kr

Miljöpartiet 37 245 kr

Moderaterna 197 685 kr

Sverigedemokraterna 243 525 kr

Vänsterpartiet 60 165 kr

Beslutsunderlag

- TS Kommunalt partistöd 2024
- Kommunalt partistöd 2024
- Redovisning av kommunalt partistöd för år 2022

9 - Delårsrapport 2023 Kommunstyrelsen (23/KS/143)

Ärendebeskrivning

I enlighet med beslutade uppföljningsrutiner har ekonomiavdelningen sammanställt en delårsrapport för kommunstyrelsen per 2023-08-31.

Delårsrapporten per 2023-08-31 är upprättad enligt ekonomiavdelningens anvisningar, och i samråd med kommundirektören samt respektive avdelningschef. Enligt den ekonomiska prognosen bedöms kommunstyrelsens verksamhet ge ett överskott mot budget med 4,6 mnkr. Överskottet beror till största del på att planeringsreservens del för oförutsedda händelser ej bedöms nyttjats under året samtidigt som löneökningstrymmet redovisar ett underskott då utrymmet var lägre än vad lönerevisionen gav.

För transfereringarna är prognosen ett överskott med 2,6 mnkr.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslås besluta att godkänna delårsrapport 2023.

Beslutsunderlag

- TS Delårsrapport KS 2023
- Delårsrapport 2023 Kommunstyrelsen

10 - Delårsrapport 2023 Hallsbergs kommun (23/KS/144)

Ärendebeskrivning

I enlighet med beslutade uppföljningsrutiner har kommunstyrelseförvaltningen sammanställt en delårsrapport per 2023-08-31. Av delårsrapporten framgår att prognosen för årets resultat visar ett överskott på 12 mnkr vilket är 6,52 mnkr högre än beslutad budget.

Nämndernas underskott uppgår totalt till 38,5 mnkr, vilket balanseras bland annat av högre skatteintäkter och generella statsbidrag samt lägre pensionskostnader än tidigare budgeterat.

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige föreslås besluta att godkänna delårsrapport 2023.

Kommunfullmäktige föreslås besluta att i delårsrapporten ej nyttjade bidrag från Migrationsverket avseende flyktingverksamhet och ensamkommande barn inte resultatförs utan redovisas som kortfristig skuld.

Beslutsunderlag

- TS Delårsrapport 2023 Hallsbergs kommun
- Delårsrapport 2023 Hallsbergs kommun

11 – Anmälan av delegationsbeslut

Ärendet i korthet

Delegationsbeslut som anmälts under perioden 2023-09-08 - 2023-10-05.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslås godkänna redovisningen av delegationsbeslut.

Delegeringsbeslut

- /KS/2326390 23/KS/122-1 Köpekontrakt Gatugårda 1:42
- /KS/2326464 23/KS/1-86 Delegationsbeslut, anställning av undersköterska
- /KS/2326532 23/KS/1-87 Delegationsbeslut, anställning av arbetsledare
- /KS/2326537 23/KS/1-88 Delegationsbeslut, avtal Gåvokort
- /KS/2326542 23/KS/1-89 Delegationsbeslut, ramavtal Adda
- /KS/2326538 23/KS/1-90 Delegationsbeslut, ramavtal inköpssamverkan
- /KS/2326539 23/KS/1-91 Delegationsbeslut, ramavtal inköpssamverkan
- /KS/2326540 23/KS/1-92 Delegationsbeslut, ramavtal inköpssamverkan
- /KS/2326541 23/KS/1-93 Delegationsbeslut, ramavtal inköpssamverkan
- /KS/2326555 23/KS/1-94 Delegationsbeslut, anställning av
behandlingsassistent
- /KS/2326557 23/KS/1-95 Delegationsbeslut, anställning av förskollärare

12 – Meddelanden

Ärendet i korthet

Meddelanden till kommunstyrelsen som inkommit under perioden 2023-09-08 - 2023-10-05.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslås ta detta som information.

Anmälningar

- /KS/2326471 23/KS/16-5 Protokoll Nerikes Brandkår 2023-09-08
- /KS/2326478 23/KS/12-5 Protokoll Sydnärkes lönenämnd 2023-09-13
- /KS/2326524 /KS/2326524 Brev från Röda korset angående informationsplikt

13 – Övrigt

14 – Sammanträdet avslutning

Planeringsstrategi, Hallsbergs kommun

3

22/KS/101

Planeringsstrategi, Hallsbergs kommun

Ärendebeskrivning

En planeringsstrategi har arbetats fram för att undersöka aktualiteten av den kommunomfattande översiktsplanen och/eller om det finns delar som helt eller delvis behöver ses över.

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige föreslås besluta att anta planeringsstrategin.

Kommunstyrelsen föreslås besluta att ge kommunstyrelseförvaltningen i uppdrag att ta fram en ny översiktsplan för Hallsbergs kommun.

Ärendet

Den 1 april 2020 trädde ändringar in i plan och bygglagen (PBL) som ställer högre krav på kommunerna att jobba mer kontinuerligt med översiktsplanering. Det beslutades att varje kommun ska anta en planeringsstrategi under första halvan av mandatperioden efter valet den 11 september 2022, dvs senast den 11 september 2024. Om kommunen har antagit en ny översiktsplan under samma tidsperiod behöver kommunen inte anta en planeringsstrategi. Planeringsstrategi ersätter det som tidigare kallades för aktualitetsprövning.

Inför arbetet med planeringsstrategi förser Länsstyrelsen kommunen med två underlag (ett länsövergripande underlag och ett kommunriktat underlag) vars uppgift är att belysa kommunen om ändrade planeringsförutsättningar som kan komma att påverka översiktsplanens aktualitet.

I planeringsstrategin ska kommunen:

- Ta ställning till ändrade planeringsförutsättningar
- Ta ställning till översiktsplanens aktualitet.
- Ta ställning till kommunens fortsatta arbete med översiktsplaneringen.

Genom att identifiera och kartlägga ändrade planeringsförutsättningar (som är av relevans för fysisk planering) har planeringsstrategin listat vilka förändringar som har skett sedan Hallsbergs kommuns översiktsplanen antogs (28 november 2016) och kan därmed redovisa hur aktuell översiktsplanen är i förhållande till dessa ändrade förutsättningar.

Det tillsammans med innehållskraven som ställs i 3 kap. 3-5§§ PB på vad en översiktsplan ska innehålla och redovisa har planeringsstrategin bedömt aktualitet av översiktsplanen.

Den samlade bedömningen i planeringsstrategin är att översiktsplanen inte längre är aktuell och att en ny översiktsplan behöver tas fram, senast till hösten 2028.

Innan framtagande av ny översiktsplan ska kommunen även ta fram:

- Ett bostadsförsörjningsprogram
- En parkeringsstrategi
- En vattenförsörjningsplan
- En ny avfallsplan

Den nya översiktsplanen ska vara framtagen senast hösten 2028.

- Barnkonsekvensanalys är utförd och redovisas i tjänsteskrivelsen eller i bilaga
- Vid prövning av barnets bästa är bedömningen att ärendet som ska beslutas inte rör barn.

Kommunstyrelseförvaltningen

Lena Fagerlund
Kommundirektör

Emma Isaksson
Planarkitekt

Bilagor

Planeringsstrategi

Kommunstyrelseförvaltningen

Planeringsstrategi för Hallsbergs kommun

Organisation

Medverkande tjänstemän

Marianne Christiansen, samhällsbyggnadschef, kommunstyrelseförvaltningen

Emma Isaksson, planarkitekt

Sanda Madzo, planarkitekt

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	5
1. Bakgrund	6
1.1. Syfte.....	7
1.2. Process.....	7
2. Ändrade planeringsförutsättningar	8
2.1. Ny lagstiftning.....	8
Barnkonventionen	8
Miljöbalken (MB)	8
Miljökvalitetsnormer för vatten	8
Plan- och bygglagen (PBL)	9
2.2. Nationella och regionala mål, planer och program	9
2.3. Statliga och mellankommunala intressen	11
Riksintressen	11
Vindkraft.....	11
Naturvård	12
Friluftsliv.....	12
Kommunikationer.....	12
2.4. Hälsa, säkerhet och risk för olyckor.....	12
Buller	12
Översvämning.....	13
Förorenade områden	13
Dricksvattenförsörjning	13
Slutsats & reflektion	13
2.5. Allmänna intressen.....	13
Jordbruksmark.....	13
Klimatpåverkan.....	14
Klimatanpassning	14
Naturvärden	14
Kulturmiljövärden.....	14
Bostadsförsörjning	15
Infrastruktur och kollektivtrafik.....	15
Slutsats och reflektion	15
2.6. Kommunala mål, planer och program.....	16
Slutsats och reflektion	17

3.	Undersökning av översiktsplanens aktualitet.....	18
3.1.	Vision & riktlinjer för Hallsbergs kommun.....	18
3.2.	Tillämpning och uppföljning av översiktsplanens användbarhet inom kommunen.....	19
	Enkätundersökning.....	19
3.3.	Uppföljning	20
	Översiktsplanens utvecklingsområden.....	20
	Bostadsutveckling.....	20
	Verksamhetsutveckling	20
	Infrastruktur	21
	Övrigt.....	21
4.	Bedömning & fortsatt arbete	22
4.1.	Innehållskraven enligt Plan- och bygglagen 3 kap. 3-5 §§.....	22
4.2.	Sammanfattande bedömning.....	23

Sammanfattning

Den 1 april 2020 ändrades vissa bestämmelser i 3 kap. Plan- och bygglagen, PBL, som ställer högre krav på kommunerna att jobba mer kontinuerligt med sin översiktsplanering. Det beslutades att varje kommun ska anta en planeringsstrategi under första halvan av mandatperioden efter valet den 11 september 2022, dvs senast den 11 september 2024. Om kommunen har antagit en ny översiktsplan under samma tidsperiod behöver kommunen inte anta en planeringsstrategi. Planeringsstrategi ersätter det som tidigare kallades för aktualitetsprövning

Inför arbetet med planeringsstrategi förser Länsstyrelsen kommunen med två underlag (ett länsövergripande underlag och ett kommuninriktat underlag) vars uppgift är att belysa kommunen om ändrade planeringsförutsättningar som kan komma att påverka översiktsplanens aktualitet.

I planeringsstrategin ska kommunen:

- Ta ställning till ändrade planeringsförutsättningar.
- Ta ställning till översiktsplanens aktualitet.
- Ta ställning till kommunens fortsatta arbete med översiktsplaneringen.

Genom att identifiera och kartlägga ändrade planeringsförutsättningar (som är av relevans för fysisk planering) har planeringsstrategin listat vilka förändringar som har skett sedan Hallsbergs kommuns översiktsplan antogs (28 november 2016) och kan därmed redovisa hur aktuell översiktsplanen är i förhållande till dessa ändrade förutsättningar. Tillsammans med innehållskraven som ställs i 3 kap. 3-5§§ PB på vad en översiktsplan ska innehålla och redovisa har planeringsstrategin bedömt aktualitet av Hallsbergs kommuns översiktsplan.

I arbetet med planeringsstrategi har det även undersökts hur kommunens tjänstemän använder sig av översiktsplanen och om de kan ta stöd av översiktsplanen vid beslutsfattande. Detta gjordes genom en enkätundersökning där det framgick att tjänstepersoner önskar ett tydligare ställningstagande kring anspråkstagande av jordbruksmark, en parkeringsstrategi och en miljöplan.

Det har även undersökts hur relevanta kommunens utpekade utvecklingsområden är genom en inventering av kommunens alla fokusområden, dvs alla tätorters bostadsutvecklingsområden, verksamhetsutvecklingsområden, utveckling av infrastruktur och övrigt. Det framgår tydligt att större andelen av kommunens utvecklingsområden inte längre är aktuella och att de behöver ses över.

Den samlade bedömningen i planeringsstrategin är att översiktsplanen inte längre är aktuell och att en ny översiktsplan behöver tas fram, senast till hösten 2028.

Innan framtagande av ny översiktsplan ska kommunen ta fram följande dokument:

- Ett bostadsförsörjningsprogram
- En parkeringsstrategi
- En vattenförsörjningsplan
- En ny avfallsplan
- En miljöplan

1. Bakgrund

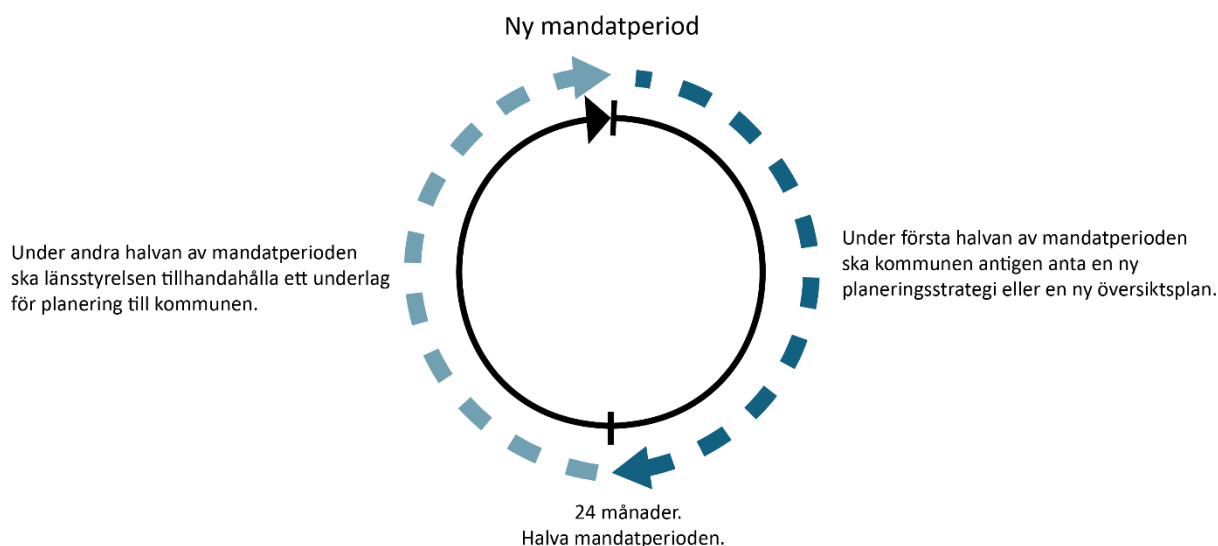
Varje kommun ska enligt plan- och bygglagen (2010:900) 3 kap. 23§ ha en aktuell översiktsplan som omfattar hela kommunen. Översiktsplanen ska ange inriktningen för den långsiktiga utvecklingen av den fysiska miljön i kommunen. För att översiktsplanen ska fungera som vägledning för kommunala och myndigheters beslut om hur mark- och vattenområden ska användas måste översiktsplanen vara aktuell.

Till översiktsplanen kan olika typer av strategier, dokument och program tas fram. Dessa måste vara aktuella för att fungera som vägledning, vid såväl kommunens egna beslut om bland annat detaljplaner och bygglov, som andra myndigheters beslut om exempelvis tillstånd enligt miljöbalken.

Den 1 april 2020 ändrades 3 kap i plan- och bygglagen. Ändringen stärker betydelsen av att översiktsplaneringen ska bedrivas kontinuerligt, vara framåtsyftande och att översiktsplanen ska hållas aktuell. Detta ska möjliggöras genom att kommunen ska ta fram en planeringsstrategi för sin översiktsplan som ska verka som ett nytt verktyg för att aktualitetspröva översiktsplanen.

Kommunfullmäktige ska anta en planeringsstrategi senast 24 månader efter ordinarie val. Antar kommunfullmäktige inte en planeringsstrategi eller en ny översiktsplan senast 11 september 2024 anses planerna vara inaktuella. Detta innebär bland annat att standardförfarande, samordnat förfarande och förenklat förfarande inte kan tillämpas vid framtagandet av detaljplaner.

Planeringsstrategin är, likt översiktsplanen, inte ett juridiskt bindande dokument och skall således endast vara en vägledning för i vilken riktning kommunen ska arbeta de nästkommande fyra åren. Till skillnad från översiktsplanen ska planeringsstrategin inte ställas ut för dialog, varken i form av samråd eller granskning. När planeringsstrategin har antagits av kommunfullmäktige skickas planeringsstrategin vidare för kännedom till Länsstyrelsen i Örebro län.

1.1. Syfte

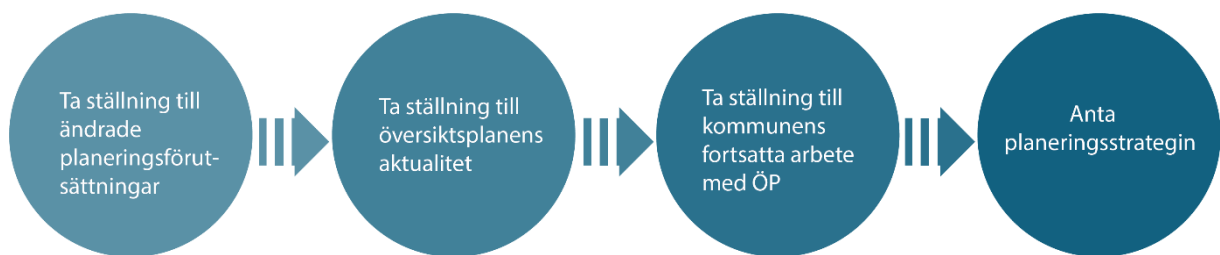
Syftet med planeringsstrategin är att kommunen ska redogöra för eventuella förändringar när det gäller planeringsförutsättningar som är av betydelse för översiktsplanens aktualitet.

Planeringsstrategin ska tala om vad kommunen ska fokusera på i översiktsplaneringen och om det finns delar av planen som behöver förändras.

Strategin ska fokusera på kommunens strategiska frågor som leder till att kommunens vision förverkligas i samband med utvecklingen av den fysiska miljön. Genom att kontinuerligt arbeta med strategin kan kommunen fånga upp de ändrade planeringsförutsättningarna som sker och beskriva kommunens prioriteringar samt satsningar i det fortsatta översiktsplanearbetet.

1.2. Process

Vid framtagandet av Hallsbergs kommuns planeringsstrategi har arbetet först fokuserat på att identifiera ändrade planeringsförutsättningar, kopplat till översiktsplanering, som kan komma att påverka den nuvarande översiktsplanens aktualitet. Därefter har arbetet fortsatt med att undersöka hur översiktsplanen, med dess tillhörande planer och program samt tematiska tillägg, har tillämpats som verktyg och stöd vid beslutsfattande inom kommunens verksamheter. Undersökningen har bestått av en enkätundersökning. Det, tillsammans med länsstyrelsens underlag för Hallsbergs kommun har varit centralt i bedömningen av den kommunomfattande översiktsplanens aktualitet, Vilket således har lett till en konkretisering av fortsatta arbetsområden inom översiktsplaneringen.

Figur 1. Illustration över arbetets flödesschema.

2. Ändrade planeringsförutsättningar

Översiktsplanen för Hallsbergs kommun antogs den 28 november 2016. Sedan dess har flertalet förändringar tillkommit som kan komma att påverka översiktsplanens aktualitet. Planeringsstrategin utgår ifrån Länsstyrelsens underlag för Hallsbergs kommun vid identifierandet av ändrade planeringsförutsättningar.

Nedan redovisas nya lagar, nationella och regionala mål, planer och program som tillkommit sedan översiktsplanen antogs, samt kommunala mål, planer och program som använts som underlag vid framtagandet av den kommunala översiktsplanen.

De nya lagarna som tillkommit har stor påverkan på planering och särskilt stor påverkan på och för översiktlig planering. Hallsbergs kommuns översiktsplan antogs innan de nya lagarna tillkommit, men det betyder inte att översiktsplanen blir eller är inaktuell.

När en ny översiktsplan för Hallsbergs kommun tas fram kommer den att utgå ifrån de lagar som är aktuella vid framtagandet.

När översiktsplanen antogs hade inte barnkonventionen blivit till svensk lag, däremot har barnperspektivet omnämnts i översiktsplanen och kommunens ställningstagande framgår tydligt gällande barnkonventionen *”kommunen ska beakta barnperspektivet vid all fysisk planering samt vid bedömning av bygglov och motsvarande.”*

2.1. Ny lagstiftning

Barnkonventionen

Den 1 januari år 2020 blev FN:s barnkonvention svensk lag (2018:1197). Barnkonventionen innehåller regler för vilka rättigheter barn i hela världen har och att i beslut och åtgärder som rör barn ska barnets bästa alltid beaktas. Lagstiftningen ska bidra till att skapa en grund för ett mer barnrättsbaserat synsätt inom all offentlig verksamhet. Barnkonventionen består utav 54 artiklar varav artikel 12 behandlar barns rätt att höras och komma till tals i frågor som berör dem.

Miljöbalken (MB)

Den 1 januari 2018 började ett nytt sjätte kapitel i miljöbalken gälla. Det innebär en del förändringar för miljöbedömningar av planer som upprättas enligt plan- och bygglagen. Syftet med ändringen var att skapa ett tydligare och mer ändamålsenligt regelverk.

Miljökvalitetsnormer för vatten

Den 1 januari 2019 trädde vissa ändringar i miljöbalken i kraft vad gäller miljökvalitetsnormer för vatten. Den 16 december 2016 antog även Vattenmyndigheten sitt åtgärdsprogram för åren 2016–2021 där kommunernas roll att tillgodose miljökvalitetsnormer för vatten i fysisk planering ytterligare stärktes genom införandet av åtgärd 6 som anger att kommunen ska genomföra sin översikts- och detaljplanering samt prövning enligt plan- och bygglagen så att den bidrar till att miljökvalitetsnormerna för vatten ska kunna följas.

Plan- och bygglagen (PBL)

I 3 kap 5§ PBL ska, sedan augusti 2018, kommunens syn på risker för skador på den byggda miljön till följd av översvämning, ras, skred och erosion som är klimatrelaterade framgå i översiktsplanen samt hur sådana risker kan minska eller upphöra.

2.2. Nationella och regionala mål, planer och program

”§5. Av översiktsplanen ska även följande framgå

2. hur kommunen i den fysiska planeringen avser att ta hänsyn till och samordna översiktsplanen med relevanta nationella och regionala mål, planer och program av betydelse för en hållbar utveckling inom kommunen”.

Hallsberg kommuns översiktsplan antogs av kommunfullmäktige år 2016. Sedan dess har flertalet nationella och regionala mål, planer och program antagits eller uppdaterats. Det kan leda till att Hallsbergs kommuns översiktsplan anses som inaktuell då den i stor utsträckning utgår från äldre dokument. Planeringsstrategin utgår ifrån de nationella och regionala mål, planer och program som Länsstyrelsen i Örebro har identifierat i *”Underlag av betydelse för översiktsplanens aktualitet. Länsövergripande planeringsunderlag Örebro län”* tillsammans med *”Länsstyrelsens underlag för Hallsbergs kommuns beslut om planeringsstrategi”*.

Nedan listas aktuella nationella och regionala mål, planer och program som är av relevans för översiktsplanering.

Nationellt mål/program	Regionalt mål/program	Aktuell status	Tillämpas i ÖP? Ja/Nej
Agenda 2030	Nulägesanalys av Agenda 2030 i Örebro län	Nulägesanalys framtagen 2019. Under 2022 pågick arbetet med en regional avsiktsförklaring för alla kommuner i länet.	Nej. Ett kontinuerligt arbete som sker inom kommunen men som inte har koppling till aktuell översiktsplan.
Miljö- och klimatmål	Uppföljning av miljömålen i Örebro län	Uppföljning gjord senast 2021	Nej.
	Örebro läns energi- och klimatprogram 2021–2025	Antogs 2021	Nej.
	Regional handlingsplan för klimatanpassning i Örebro län	Antogs 2016	Nej.
	Regional handlingsplan för Grön infrastruktur	Antogs 2019	Nej.

Landsbygdsprogrammet	Regional handlingsplan för landsbygdsprogrammet och havs- och fiskeriprogrammet	Framtagen 2018	Nej.
	Serviceprogram för Örebro län	Framtagen 2014 Reviderad 2021	Nej.
Livsmedelsstrategi	Regional handlingsplan för livsmedel i Örebro län	Framtagen 2018	Nej.
Nationella skogsprogrammet	Skogsprogram för Örebro län	Antogs 2021	Nej.
Friluftsmål			Ja.
Gestaltad livsmiljö			Ja.
Vision för Sverige 2025		Utgiven av Boverket 2012 på uppdrag av regeringen	Delvis.
Makt, mål och myndighet	Örebro läns strategi för jämställdhet 2021–2024	Framtagen 2021	Nej.
Nationellt brottsförebyggande program	Regionalt brottsförebyggande och trygghetsfrämjande strategi Örebro län 2020-2025	Framtagen 2020	Nej.
Kulturpolitiska mål	Nationellt mål	Framtaget 2009	Nej.
Transportpolitiska mål	Övergripande nationellt mål		Nej.
Nationell plan för transportinfrastruktur	Länsplan för regional transportinfrastruktur	Antogs 2022 Teknisk revidering pågår	Nej. Översiktsplanen bygger på länsplan för regional transportinfrastruktur för Örebro län 2014-2025.
Nationell cykelstrategi, 2017	Regional cykelplan	Antogs 2022 sträcker sig till 2023.	Nej.
Elektroniska kommunikationer	Regional handlingsplan för bredband	Framtagen 2018 och sträcker sig fram till 2025.	Nej.
Sverige helt uppkopplat 2025- en bredbandsstrategi.	Antogs 2016.		Nej.

Nationell digitaliseringsstrategi	Digitaliseringsstrategi för Örebro Län.	Framtagen 2021 och sträcker sig fram till 2026.	Nej.
Energipolitiska mål	Örebro läns energi- och klimatprogram 2021–2025	Antogs 2021	Nej.
Strategi för en hållbar vindkraftsutbyggnad	Vindkraft i Örebro län	Framtagen 2019	Nej.
Regional utvecklingsstrategi, RUS 2022-2030.			Nej. Översiktsplanen bygger på den regionala utvecklingsstrategin som är från 2016.

2.3. Statliga och mellankommunala intressen

Riksintressen

Länsstyrelsen har i sitt underlag för *”Hallsbergs kommuns beslut om planeringsstrategi”* listat riksintressen som tillkommit eller ändrats sedan översiktsplanen för Hallsbergs kommun antogs år 2016. Enligt Boverket kan nya eller ändrade riksintresseanspråk leda till att översiktsplanen behöver ändras.

§4. Kommunen ska i översiktsplanen redovisa de förhållanden som med hänsyn till de allmänna intressena i 2 kap. kan ha en väsentlig betydelse för sådana beslut som avses i 2 § andra stycket. Riksintressen enligt 3 eller 4 kap. miljöbalken ska alltid redovisas.

Av planen ska det även framgå hur kommunen anser att:

- 1. Riksintressen ska tillgodoses.*

Vindkraft

Sedan kommunens översiktsplan antogs år 2016 har Naturvårdsverket och Energimyndigheten fått i uppdrag att ta fram en nationell strategi för hållbar vindkraftsutbyggnad, strategin presenterades och antogs 2021.

Länsstyrelserna har fått i uppgift att göra regionala analyser för att kvalitetssäkra det nationella planeringsunderlaget samt vidareutveckla utifrån regionala förhållanden, som i sin tur kan utgöra stöd för kommuners översiktsplanering. Strategin kan därmed innebära ett behov av översyn för kommunens vindkraftsplanering på översiktsplanenivå.

En bedömning behöver göras vid framtagande av ny översiktsplan om ett tematiskt tillägg för vindkraft behövs.

Naturvård

Inga förändringar har tillkommit sedan översiktsplanen antogs men Länsstyrelsen i Örebro menar på att det finns en brist i kartmaterialet på hur naturvårdsområdena redovisas.

Friluftsliv

Sedan kommunens översiktsplan antogs har ett riksintresse för friluftsliv tillkommit för Kvismaredalen.

Kommunikationer

Sedan den kommunala översiktsplanen togs fram har Trafikverket genomfört en uppdatering av riksintresseanspråk för kommunikationer i maj 2018. Den 26 oktober 2022 togs ett nytt beslut för Trafikverkets riksintresseanspråk. Det nya beslutet innebär förändringar jämfört med tidigare beslut, vägar av regional betydelse pekas inte längre ut som riksintressen.

Beslutet medför även ett tillägg av två nya riksintresseanspråk för järnväg.

Tillkomna eller uppdaterade riksintressen för kommunikationer:

Namn	Riksintresse	Beslutsdatum
E20	Väg	2018-05-16
Riksväg 50	Väg	2018-05-16
Väg 629	Väg	2018-05-16
Västra stambanan	Järnväg	2018-05-16
Godsstråket genom Bergslagen	Järnväg	2018-05-16
Hallsbergs rangerbangård	Järnväg	2018-05-16
Sannahed rälverkstad	Järnväg	2022-09-26
Hallsberg Rala	Järnväg	2022-09-26

Utgångna riksintressen för kommunikationer:

Namn	Riksintresse	Beslutsdatum
Riksväg 51	Väg	2022-09-26
Riksväg 52	Väg	2022-09-26

Slutsats & reflektion

Sedan översiktsplanen antogs har flertalet förändringar skett sett till riksintresseanspråk inom kommunen. Flertalet riksintressen har tillkommit, samtidigt som två riksintressen för kommunikationer utgått. För att översiktsplanen fortsatt ska bedömas som aktuell bör översiktsplanen uppdateras med de förändringar som skett inom riksintresseanspråk.

2.4. Hälsa, säkerhet och risk för olyckor

Buller

I april 2020 publicerade Boverket en reviderad vägledning om industri- och annat verksamhetsbuller vid planläggning och bygglovsprövning av bostadsbyggnader.

Enligt *”Länsstyrelsens underlag för Hallsbergs kommuns beslut om planeringsstrategi”* saknar Hallsbergs kommuns översiktsplan resonemang kring industribuller och gällande riktvärden.

Översvämning

Boverket har tagit fram en vägledning gällande hänsyn för bland annat översvämning där vägledning från Boverket anger en högre säkerhetsnivå än den som finns i den kommunala översiktsplanen för Hallsbergs kommun. Även den översvämningsskartering som redovisas i översiktsplanen är utdaterad då Länsstyrelsen har tagit fram nya översvämningsskarteringar för Täljeån och Nyköpingsån.

Förorenade områden

När översiktsplanen för Hallsbergs kommun antogs 2016 listades 261 förorenade områden där inget område klassificerades som klass 1 och elva områden klassificerades som klass 2. I *”Länsstyrelsens underlag för Hallsbergs kommuns beslut om planeringsstrategi”* framkommer det att andelen förorenade områden har ökat från 261 till 263 varav 20 klassas som klass 1 och 2.

Dricksvattenförsörjning

Regeringen har satsat på att höja skyddet för dricksvatten bland annat genom att ge länsstyrelserna utökade medel för att fastställa nya samt revidera vattenskyddsområden. Det är viktigt att kommunerna arbetar med att ta fram nya underlag för att skapa förutsättningar för länsstyrelsernas arbete med fastställandet av vattenskyddsområden. År 2023 antog Länsstyrelsen i Örebro län en regional vattenförsörjningsplan som sträcker sig mellan år 2023 och år 2027.

Slutsats & reflektion

Det är tydligt att det har skett en del förändringar sedan översiktsplanen togs fram. Vilket såldes leder till vissa brister hos översiktsplanen som behöver ses över om översiktsplanen ska fortsatt vara aktuell. Översiktsplanen bör uppdateras med riktlinjer kring industribuller, nya översvämningsskarteringar för Täljeån och Nyköpingsån och redovisa en uppdaterad skartering av förorenade områden och dess klassificeringar.

2.5. Allmänna intressen

Jordbruksmark

Sedan den kommunala översiktsplanen antogs har frågan om jordbruksmark kommit att bli en alltmer aktuell fråga och kommunens ställningstagande kring brukningsvärd jordbruksmark i översiktsplanering och detaljplanering har blivit allt viktigare. I strävan mot ett hållbart samhälle måste vikten av jordbruksmark avvägas mot väsentliga samhällsintressen. År 2017 tog riksdagen beslut om att anta en nationell livsmedelsstrategi. Livsmedelsstrategin har kommit att få en stor betydelse för bevarandet av jordbruksmark i syfte om att öka den svenska livsmedelsproduktionen och uppnå en konkurrenskraftig livsmedelskedja som ska bidra till ett hållbart samhälle.

I den regionala utvecklingsstrategin (RUS), *Tillväxt och hållbarutveckling i Örebro Län 2022-2030*, är målet att den totala arealen jordbruksmark inom regionen ska bevaras och till och med öka för att bidra till målet om *”ökad produktion inom areella näringar”*

I den kommunala översiktsplanen förs det resonemang kring jordbruksmarkens betydelse vid exploatering och utveckling av kommunen. Kommunen ska i möjligaste mån undvika exploatering av värdefull jordbruksmark, vilket ska bidra till en hållbarutveckling.

Klimatpåverkan

Sedan den 1 augusti 2018 (PBL kap3 §5) ska kommunens översiktsplan innehålla kommunens syn på klimatrelaterade risker för skador på den byggda miljön och hur kommunen ska verka för att minska dessa risker.

Översiktsplanen redovisar kommunens syn på klimatrelaterade risker för skador på den byggda miljön och för hur kommunen ska verka för att minska dessa risker. De klimatrelaterade riskerna som lyfts i översiktsplanen är erosion, översvämning, ras och skred.

Klimatanpassning

Klimatförändringar är ett faktum och påverkar vårt samhälle redan i dag. Extremväder, ökad nederbörd och högre temperaturer är några av de klimatförändringar som kommer påverka de flesta av länets samhällssektorer och kostnaderna förväntas bli omfattande. De globala klimatförändringarna förväntas påverka vårt samhälle negativt i allt större utsträckning, och det blir allt viktigare med förebyggande arbete för att motverka de allvarliga följderna av klimatförändringarna. Länsstyrelsen tog under år 2016 fram en regional klimatanpassningsplan för Örebro län. Den ska ge stöd till kommunerna i sitt arbete med klimatanpassningar.

I den nuvarande översiktsplanen för Hallsbergs kommun saknas det ställningstagande kopplat till klimatförändringar och klimatanpassningar.

Naturvärden

Planläggning ska enligt PBL och MB (miljöbalken) ske med hänsyn till naturvärden. Översiktsplanens uppgift är att ge vägledning och underlätta för kommande planläggning och beslut.

I Hallsbergs kommun finns det 20 naturreservat varav två är kommunala. Sedan den kommunala översiktsplanen antogs har fyra naturreservat tillkommit och ett har reviderats.

Nedan listas tillkomna samt reviderade naturreservat.

Naturvärden	Namn	Beslutsdatum
Naturreservat	Glottrakärret	2021-11-29
Naturreservat	Herrfallsäng	1973-01-19, utvidgat 2021-05-20
Naturreservat	Lundby äng	2021-05-20
Naturreservat	Stocksätterskogen	2018-07-10
Naturreservat	Stora Kortorp	2020-11-16

Kulturmiljövärden

En av översiktsplanens uppgifter är att ge vägledning vid planläggning av bland annat områden som berör kulturmiljö. Kulturmiljöer omfattar bland annat kulturresevat, fornlämningar och byggnadsminnen. I den kommunomfattande översiktsplanen ska det framgå hur kommunen förhåller sig till kulturmiljövärden inom kommunen.

Sedan översiktsplanen antogs har ett nytt byggnadsminne tillkommit i Sörby kvarn, 2019-12-16.

Länsstyrelsen i Örebro län anser att kulturplanen "*Kultur lyfter Hallsberg*" bör uppdateras med kopplingar till Örebro läns kulturplan. Kommunen bör beskriva hur kommunen ska förhålla sig till solceller på hus och i parker i landskapet i översiktsplanen.

Bostadsförsörjning

§5 Av översiktsplanen ska även följande framgå:

1. Hur kommunen avser att tillgodose det långsiktiga behovet av bostäder,

Enligt lag (200:1383) är det kommunerna som har det övergripande ansvaret för bostadsförsörjning i varje kommun. Enligt bostadsförsörjningslagen ska kommunerna planera för bostadsförsörjning med hjälp av riktlinjer, som ska antas av kommunfullmäktige varje mandatperiod. Hallsbergs kommun tog senast fram ett bostadsförsörjningsprogram år 2014 men som upphävdes i samband med att översiktsplanen antogs, vilket innebär att programmet är inaktuellt.

Infrastruktur och kollektivtrafik

Under år 2022 förväntas en ny nationell plan "Framtidens infrastruktur- Hållbara investeringar i hela Sverige" att antas. I den nya nationella planen planeras det för satsningar på bland annat Västra stambanan, godsflödet mellan Hallsberg och Luleå, ny elväg längs E20 samt godsstråket genom Bergslagen. Region Örebro län arbetar även fram en ny länsplan för regional transport och infrastruktur samt uppdaterar den regionala cykelplanen.

Slutsats och reflektion

En stor del av dagens samhällsplanering handlar om hur kommunen väger samhällsnyttiga intressen mot varandra. En fråga som har fått allt större utrymme inom planeringen är hur vi beaktar ianspråktagande av jordbruksmark vid planering av nya utvecklingsområden inom kommunerna. En översiktsplan är inte ett juridiskt bindande dokument men det är ett betydelsefullt underlag för domstolar vid överprövning av detaljplaner och bygglov. Kommunen bör tydligt motivera sina ställningstaganden i översiktsplanen för att ge stöd vid domstolarnas prövningar. Den nationella livsmedelsstrategin som antogs av riksdagen år 2017 gäller för hela Sverige och alla Sveriges kommuner. Den regionala utvecklingsstrategin "Tillväxt och hållbarutveckling i Örebro Län 2018–2030", som kom efter den nationella livsmedelsstrategin, gäller för hela Örebro län. Det är därmed högst aktuellt att en kommuntäckande översiktsplan behandlar frågan om jordbruksmark genom att ta ställning till hur kommunen avser att bruka, bevara och exploatera den mark som finns.

Enligt PBL kap3 §5 ska kommunens syn på klimatrelaterade risker för skador på den byggda miljön och hur kommunen ska verka för att minska dessa risker behandlas i översiktsplanen. För att översiktsplanen ska hållas aktuell måste kommunen uppfylla det lagkrav som ställs i PBL. Översiktsplanen bör även visa på kommunens ställningstagande kopplat till klimatförändringar och klimatanpassningar.

Sedan år 2018 har flera naturreservat tillkommit inom kommunen som bör redovisas i den kommunomfattande översiktsplanen för att översiktsplanen ska hållas aktuell och fungera som stöd vid beslutsfattande.

Hallsbergs kommun har inget bostadsförsörjningsprogram och uppfyller därmed inte lagkravet (200:1383) som säger att kommunerna har det övergripande ansvaret för bostadsförsörjning och att varje kommun ska planera för bostadsförsörjning med hjälp av riktlinjer. Hallsbergs kommun ska därmed arbeta fram ett nytt bostadsförsörjningsprogram.

2.6. Kommunala mål, planer och program

Nedan listas aktuella kommunala mål, planer och program som är av relevans för Hallsbergs kommuns översiktsplanering. För att tydliggöra om de kommunala mål, planer och programmen tillämpas i översiktsplanen används en tabell som redovisas nedan.

Kommunala mål, planer och program	Aktuell status	Tillämpas i ÖP? Ja/Nej?
Värdefulla naturmiljöer i Hallsbergs kommun	År 2014 togs dokumentet " <i>Värdefulla naturmiljöer i Hallsbergs kommun</i> " fram. Syftet med programmet är att beskriva och lyfta fram värdefulla naturmiljöer i kommunen. Naturmiljöprogrammet ska ge vägledning i arbetet med de miljömål som riksdagen har tagit fram.	Ja
Kulturmiljöprogram	Det finns två kulturmiljöprogram i Hallsbergs kommun. Båda dokumenten togs fram 2004 och det ena dokumentet " <i>Värdefulla kulturmiljöer i Hallsbergs kommun</i> " behandlar Hallsbergs kommun som helhet och det andra " <i>Värdefulla bebyggelsemiljöer i Hallsberg</i> " behandlar Hallsberg tätort.	Ja
Kulturplan	2012 antogs en kulturplan för Hallsbergs kommun. Kulturplanen, <i>Kultur lyfter Hallsberg</i> , beskriver hur Hallsberg ska arbeta med kulturfrågor. En ny kulturplan för Hallsbergs kommun antogs hösten 2020 och sträcker sig till år 2023.	ja Nej
Avfallsplan	Den avfallsplan som översiktsplanen bygger på antogs 2007 och är ett styrdokument för kretsloppsanpassning av avfallshanteringen i kommunen. 2021 antogs en ny avfallsplan för sydnärkekommunerna där bland annat Hallsberg ingår.	Ja Nej
Miljöpolicy	Miljöpolicyen antogs år 1998. Sedan dess pågår ett arbete med en miljömålsplan.	Ja
Avsiktsförklaring av de globala målen för Agenda 2030.	Genomfördes år 2022.	Nej.
Jämställdhetsplan	I översiktsplanen framgår det att Hallsbergs kommun ska vara en attraktiv arbetsplats för dagens och morgondagens arbetstagare. Vilket ska främja män och kvinnors lika rättigheter och därmed uppnå en ökad jämställdhet. Översiktsplanen hänvisar till diskrimineringslagen (2008:567) från 2008 som blivit reviderad senast 30 juni 2022. 2021 fastställdes " <i>plan mot diskriminering och kränkande behandling</i> " i Hallsbergs kommun.	Ej kommunalt underlag Nej

VA-plan	När översiktsplanen antogs fanns det ingen VA-plan för kommunen. 2022 antogs en ny VA-plan för Hallsbergs kommun. Sedan dess har en ny lagstiftning tillkommit som innebär att en ny VA-plan behöver tas fram innan år 2024.	Nej
Näringslivsprogram	Kommunen antog ett näringslivsprogram 2015 där syftet med programmet är att skapa ett starkare näringsliv i kommunen. En ny näringslivsplan för Hallsbergs kommun antogs 2020.	Ja Nej
Risk- och sårbarhetsanalys för Hallsbergs kommun	Vartannat år sammanställer Länsstyrelsen en regional risk- och sårbarhetsanalys. Den ska ge en riskbild för hela samhället med syfte att utgöra en grund för det förebyggande krisberedskapsarbete i länet. År 2019 togs den senaste risk- och sårbarhetsanalysen fram. Den behandlar områden så som naturhot, kritisk infrastruktur, försörjningssystem, informationssäkerhet, antagonistiska hot och social oro för att nämna några. Hallsbergs kommun har tagit fram en risk- och sårbarhetsanalys för 2019–2022. Det sker ett pågående arbete med att ta fram en ny risk- och sårbarhetsanalys.	Nej Nej
LIS-områden – bilaga till översiktsplan för Hallsbergs kommun	Antagen november år 2016.	Ja
Bostadsförsörjningsprogram	Bostadsförsörjningsprogrammet antogs år 2014. Då var Hallsbergs kommuns övergripande bostadspolitiska mål att kommunen år 2025 ska ha över 16 000 invånare och att kommunen skulle då genom aktiv planering möjliggöra varierat boende i hela kommunen. I samband med att översiktsplanen antogs togs ett beslut att upphäva bostadsförsörjningsprogrammet. Sedan dess har inget nytt bostadsförsörjningsprogram tagits fram.	Ja & Nej

Slutsats och reflektion

Sedan Hallsbergs kommuns översiktsplan antogs har flertalet nya kommunala mål, planer och program tagits fram. Det innebär att flera av de dokument som översiktsplanen bygger på är inaktuella. För att översiktsplanen ska reflektera och ge uttryck för de övergripande politiska målen i kommunen bör översiktsplanen bygga på de aktuella programmen som gäller för kommunen.

3. Undersökning av översiktsplanens aktualitet

”Om översiktsplanen regelbundet blir föremål för politisk helhetsbedömning blir det också klarlagt om planen fortfarande ger uttryck för de övergripande politiska målen i kommunen. Kommuninvånare, näringsliv och intresseorganisationer med flera behöver kunna lita på att översiktsplanen uttrycker den aktuella politiska inställningen till bebyggelseutvecklingen i olika delar av kommunen eller om översiktsplanens ställningstaganden kan komma att ändras.” Boverket.

För att bedöma översiktsplanens aktualitet har kommunen undersökt olika faktorer som skulle kunna komma att påverka aktualiteten av översiktsplanen samt de kommunala planer och programmen som översiktsplanen grundar sig i.

Planeringsstrategin har delat in bedömningen av aktualiteten i två delar, den ena delen fokuserar på tillämpning av översiktsplanen och den andra delen fokuserar på uppföljning av översiktsplanen.

3.1. Vision & riktlinjer för Hallsbergs kommun

Den kommunomfattande översiktsplanen bygger på visionen som Hallsbergs kommun utvecklade och antog år 2014. Visionen är fortfarande aktuell i kommunen. Utifrån visionen myntades tre värdeord som har satt prägel för arbetet inom kommunens förvaltningar och verksamheter, *’Glädje, driv och öppenhet’*. Utifrån dessa värdeord utvecklades och antogs fyra strategiska områden som kommunen skulle sträva efter i sitt strategiska arbete.

Hållbar kommun - Hallsbergs kommun ska vara ett ekonomiskt, socialt och miljömässigt hållbart samhälle, där människors livskvalité ökar utan att det påverkar vår gemensamma miljö.

Livslångt lärande - Allas lika rätt till en bra utbildning är en förutsättning för ett samhälle där alla får ett gott liv. Alla kommunens verksamheter ska verka för att lärandet fortsätter genom hela livet, såväl under som efter arbetslivet.

Allas inflytande - De kommunala verksamheterna verkar nära individen och ska erbjuda ett professionellt bemötande och vara lyhörda för idéer och synpunkter.

God service - De kommunala verksamheterna ska kommunicera tydligt och öppet.

En översyn av de övergripande målen, riktlinjerna och visionen för Hallsbergs kommun görs varje år i samband med framtagandet av mål och budget.

Visionen i kommunen bedöms följa samma riktlinjer som när översiktsplanen antogs.

Översiktsplanens uppbyggnad och utförande grundar sig i och utgår ifrån visionen som antogs år 2014 och anses därmed vara aktuell sett till den kommunövergripande visionen för Hallsbergs kommun. Den officiella befolkningsprognosen för Hallsbergs kommun, enligt SCB juni 2015, visar på en ökning till drygt 16 000 fram till år 2025, vilket också är målbilden för till exempel bostadsförsörjningsprogrammet som togs fram år 2014 men som utgick år 2016 i samband med översiktsplanens antagande. Målbilden som sattes i översiktsplanen, om att nå 16 000 invånare innan år 2025, är uppnått och ett nytt befolkningsmål behöver ses över.

3.2. Tillämpning och uppföljning av översiktsplanens användbarhet inom kommunen

Planeringsstrategins uppgift är att pröva den kommunala översiktsplanens aktualitet och således konkretisera vilka områden som kommunen ska arbeta vidare med i den strategiska planeringen.

Översiktsplanen är uppbyggd på kommunala mål, planer och program. För att avgöra översiktsplanens aktualitet är det väsentligt att undersöka i vilken utsträckning och hur kommunens verksamheter/förvaltningar använder sig utav översiktsplanen och dess tillhörande planer och program. Undersökningen har till stor del bestått utav en enkätundersökning där kommunala tjänstepersoner har fått svara på frågor om översiktsplanens tillämpning och användning.

Enkätundersökning

Enkätundersökningen har bestått av sex frågor varav två av dem har haft varsin följdfråga. Följdfrågorna har gett en vägledning i vilka typer av strategiska dokument som kommunens tjänstepersoner efterfrågar i sitt arbete för att översiktsplanen ska fungera som ett stöd vid beslutsfattande.

Enkätundersökningen riktade sig mot kommunala tjänstemän inom samhällsplanering (specifikt till plan, bygg, miljö och geodata). Majoriteten av referensgruppen anser att översiktsplanen med tillhörande dokument ger vägledning i det kommunala arbetet, men det finns även en stor osäkerhet i referensgruppen om översiktsplanen ger vägledning i det kommunala arbetet. Det tolkas som att det finns ett behov av att belysa kommunens verksamheter och förvaltningar om vad som kan förväntas av en översiktsplan och vilka delar som är av relevans för just dem. Sedan den nationella livsmedelsstrategin antogs år 2018 har referensgruppen sett en ökning av domar mot ianspråktagandet av jordbruksmark för andra ändamål än jordbruksmark. Referensgruppen ser ett ökat behov av ett kommunalt underlag som stöd vid beslutsfattande kring anspråkstagande av jordbruksmark och efterfrågar därmed riktlinjer för anspråkstagande av jordbruksmark samt en kartläggning av brukningsvärd jordbruksmark med olika klassificeringsnivåer.

Det efterfrågas även ett behov av att se över kommunens parkeringsnorm för att följa samhällsutvecklingen mot ett hållbart samhälle. Ett annat stöd som efterfrågas inom den fysiska planeringen är en kommunal arkitekturstrategi samt ett mer utvecklat och uppdaterat kulturmiljöprogram än de från år 2004.

Kommunens mål på 16 000 invånare som sattes vid framtagandet av nuvarande översiktsplan är uppnått och det återspeglas i kommunens utpekade utvecklingsområden för bostäder och verksamheter då många är helt detaljplanelagda och nya områden behöver tas fram, vilket också är någonting som efterfrågas av referensgruppen.

Övervägande del av referensgruppen upplever översiktsplanen och dess tillhörande planer och program som lättorienterande till viss del, en minoritet av referensgruppen har angett dokumenten som lätt orienterande. Det är även en minoritet av referensgruppen som anser att dokumenten finns tillgängliga för dem. I störst utsträckning används kommunens egen hemsida för att nå dokumenten och därefter via WebGIS (kommunens digitala karta). Användningen av dokumenten och dess behov har visat sig variera utifrån kommunens olika verksamheter.

3.3. Uppföljning

Syftet med planeringsstrategin är att den ska främja en ökad kontinuerlig översiktsplanering för att hålla översiktsplanen aktuell. Genom ett kontinuerligt arbete med strategin kan kommunen fånga upp de ändrade planeringsförutsättningar som sker och beskriva prioriteringar och satsningar i kommunens fortsatta översiktsplanering. Därmed blir det ytterst viktigt att följa upp översiktsplanens utpekade utvecklingsområden för att se vilka områden som fortfarande är aktuella och vilka som inte är aktuella.

Översiktsplanens utvecklingsområden

”3 kap. 3 § PBL Kommunen ska i översiktsplanen redovisa grunddragen i fråga om den avsedda användningen av mark- och vattenområden för hela kommunen. Grunddragen ska framgå av en karta. Av planen ska det även framgå hur kommunen anser att den byggda miljön ska användas, utvecklas och bevaras.”

Översiktsplanen redovisar flera utvecklingsområden i kommunens alla tätorter där fokus ligger på utveckling av bostäder, verksamheter, infrastruktur och övrigt. I arbetet med Planeringsstrategin har utpekade utvecklingsområden granskats i kommunen för att bedöma aktualiteten av utvecklingsområdena. I granskningen har flertalet aspekter varit en bidragande faktor till bedömningen av varje utvecklingsområdes aktualitet. Den sammanlagda bedömningen är att majoriteten av de utpekade utvecklingsområdena behöver ses över, antingen är de inte relevanta längre på grund av rådande förhållanden eller så är områdena färdigställda i form av detaljplaner. De markanvändningskartor som finns i översiktsplanen pekar endast ut områden för utveckling och behandlar inte områden så som nuvarande användning eller hur områden ska bevaras, vilket betyder att alla markanvändningskartor i översiktsplanen är inaktuella sett till 3 kap. 3 § PBL. Även om det finns utvecklingsområden inom översiktsplanen som är relevanta att fortsätta fokusera på kommer alla markanvändningskartor att behöva göras om.

Bostadsutveckling

I översiktsplanen pekas det ut strax över 20 områden som är lämpliga för utveckling av bostadsbebyggelse i kommunen. I arbetet med planeringsstrategin har utvecklingsområdena för bostäder granskats för att bedöma aktualiteten av dem som i sin tur bidrar till helhetsbedömningen av aktualiteten för den kommunala översiktsplanen.

Majoriteten av bostadsutvecklingsområdena bedöms inte längre som relevanta för översiktsplanen utifrån de faktorer som listades ovan.

Kommunen behöver se över nya utvecklingsområden för bostäder. Sedan översiktsplanen antogs har delar av utvecklingsområdena planlagts och exploaterats medan vissa områden är inaktuella utifrån kraven om klimatanpassning och klimatrelaterade risker på den byggda miljön.

Majoriteten av utvecklingsområdena består av jordbruksmark och de skulle gynnas av en tydligare motivering av ianspråktagandet då jordbruksmark är, enligt 3 kap. miljöbalken, av nationell betydelse och en viktig resurs i vårt samhälle.

Verksamhetsutveckling

Hallsbergs kommun har tidigare haft en mycket god planberedskap vad gäller utvecklingsområden för verksamheter. Sedan översiktsplanen antogs har stora delar av de utpekade utvecklingsområdena planlagts och exploaterats. Vilket resulterar i ett behov av att hitta nya utvecklingsområden för verksamheter runt om i kommunen.

Majoriteten av de utpekade utvecklingsområdena består utav jordbruksmark och de skulle gynnas av en tydligare motivering av anspråkstagandet då jordbruksmark är, enligt 3 kap. miljöbalken, av nationell betydelse.

Infrastruktur

Hallsberg är en av landets viktigaste järnvägsknutpunkter för såväl person- som godstransporter. Därmed är stations- och rangerbanområdet helt dominerande och styrande för ortens utformning och utveckling, vilket har varit en central del i översiktsplanens utformning. Översiktsplanen har möjliggjort utrymme för såväl ny sträckning för Godsstråken genom Bergslagen som ett tredje spår mellan Hallsberg och Laxå. I nordost har översiktsplanen även tagit höjd för ett tredje spår mot Kumla och Örebro.

Delar av Hallsbergs planerade infrastrukturutveckling för järnväg har genomförts, vilket betyder att det finns nya förutsättningar inom kommunen för den fysiska planeringen att förhålla sig till. Översiktsplanen behöver därmed uppdateras för att redovisa de nya förutsättningarna och tydliggöra den nuvarande infrastrukturens situationen i kommunen. Infrastrukturutvecklingen i Hallsbergs kommun bevakas via nationella och regionala styrdokument för transportinfrastruktur och implementeras i kommande översiktsplanarbete.

Övrigt

Inom övrigt-kategorin i översiktsplanen infaller kommunens grön-och rekreationsområden. Hallsbergs kommun har en skiftande natur. Den möjligen mest utmärkande är Närkeslättnens södra förkastningsbrant som delar kommunen i två områden mellan det låglänta slättlandskapet i norr där jordbruk dominerar och det mer kuperade, bergiga skogslandet i söder. Inom kommunen finns det också ett stort antal våtmarker, sjöar och vattendrag och ett flertal områden med höga naturvärden som hyser sällsynta och hotade arter.

Majoriteten av de utpekade utvecklingsområdena för grön-och rekreationsområden har ett behov av att ses över. Översiktsplanen behöver tydliggöra konkreta markeringar för områdenas utsträckning.

4. Bedömning & fortsatt arbete

Enligt PBL 3 kap. 23 § ska kommunfullmäktige i planeringsstrategin bedöma i vilken utsträckning planen är aktuell i förhållande till kraven i 3 §, 4 § andra stycket 1 och 2 samt 5 §. Nedan följer en redovisning av innehållskraven i relation till Hallsbergs kommuns gällande översiktsplan.

4.1. Innehållskraven enligt Plan- och bygglagen 3 kap. 3-5 §§

3§

Kommunen ska i översiktsplanen redovisa grunddragen i fråga om den avsedda användningen av mark- och vattenområden för hela kommunen. Grunddragen ska framgå av en karta.

Av planen ska det även framgå hur kommunen anser att den byggda miljön ska användas, utvecklas och bevaras. Lag (2020:76).

Det är en brist i den gällande översiktsplanen där markanvändningskartan inte uppfyller de krav som ställs i lagstiftningen. En inaktuell markanvändningskarta väger tungt i bedömningen av översiktsplanens aktualitet.

4§

Kommunen ska i översiktsplanen redovisa de förhållanden som med hänsyn till de allmänna intressena i 2 kap. kan ha en väsentlig betydelse för sådana beslut som avses i 2 § andra stycket. Riksintressen enligt 3 eller 4 kap. miljöbalken ska alltid redovisas.

Av planen ska det även framgå hur kommunen anser att

- 1. riksintressen ska tillgodoses,*
- 2. gällande miljökvalitetsnormer enligt 5 kap. miljöbalken ska följas*

Efter att översiktsplanen antogs har flertalet riksintressen tillkommit och utgått. För att uppfylla lagkravet måste kommunen redovisa vilka riksintressen som finns och hur de ska tillgodoses. För att översiktsplanen ska hållas aktuell behöver översiktsplanen ändras och redovisa aktuella riksintresseanspråk.

År 2019 trädde ändringar in i miljöbalken som påverkar samhällsplaneringen i varje kommun runt om ilandet. Ändringarna som tillkommit rör miljökvalitetsnormer för vatten och innebär att översiktsplanen måste visa på ett ställningstagande kring hur hänsyn tas till dessa miljökvalitetsnormer.

Av översiktsplanen ska även följande framgå

1. hur kommunen avser att tillgodose det långsiktiga behovet av bostäder,
2. hur kommunen i den fysiska planeringen avser att ta hänsyn till och samordna översiktsplanen med relevanta nationella och regionala mål, planer och program av betydelse för en hållbar utveckling inom kommunen,
3. sådana områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen som avses i 7 kap. 18 e § första stycket miljöbalken,
4. kommunens syn på risken för skador på den byggda miljön som kan följa av översvämning, ras, skred och erosion som är klimatrelaterade samt på hur sådana risker kan minska eller upphöra,
5. om översiktsplanen avviker från en regionplan för länet, på vilket sätt den gör det och skälen för avvikelsen, och
6. sådana områden och verksamheter som angår två eller flera kommuner eller är av regional betydelse.

Befolkningsmålet som sattes i översiktsplanen var att nå 16 000 invånare innan år 2025. Befolkningsmålet är uppnått, majoriteten av de utpekade utvecklingsområdena för bostäder är inte längre aktuella, det finns inget bostadsförsörjningsprogram för kommunen dvs det finns inga riktlinjer för kommunen över hur kommunen avser att tillgodose det långsiktiga behovet av bostäder.

Som tidigare nämnt har det skett en hel del förändringar på den nationella och regionala nivån som gör att det inte går att visa hur kommunen i den fysiska miljön avser att ta hänsyn till och samordna översiktsplanen med relevanta nationella och regionala mål, planer och program av betydelse för en hållbar utveckling inom kommunen.

År 2016 antogs ett strategiskt styrdokument om landsbygdsutveckling i strandnära lägen där kommunen redovisar lämpliga utvecklingsområden i strandnära lägen som avses i 7 kap. 18e § första stycket miljöbalken. Styrdokumentet bedöms som fortsatt aktuellt.

4.2. Sammanfattande bedömning

Översiktsplanen uppnår inte de krav som ställs i lagstiftningen för 3 kap. 3–5 §§ PBL, vilket betyder att översiktsplanen för Hallsbergs kommun är inaktuell och en ny översiktsplan behöver arbetas fram.

En ny översiktsplan kan med fördel tas fram som ett digitalt verktyg för att underlätta uppdateringar sett till tex nya lagstiftningar, nya nationella mål, planer och program mm. Därmed kan översiktsplanen konstant bli ett föremål för en politisk helhetsbedömning om och när ställningstaganden ändras.

Beslutet om uppdrag att ta fram en ny översiktsplan baseras på kommunstyrelseförvaltningens bedömning av att den gällande översiktsplanen brister. De inaktuella delarna i översiktsplanen kommer att hanteras genom att ta fram en ny kommuntäckande översiktsplan.

I tabellen nedan presenteras kommande och befintligt behov av planer, program och underlag m.m. kopplat till det kontinuerliga översiktsplanarbetet i kommunen. De underlag som ska prioriteras i kommande översiktsplanarbete är markerade med en grå färg.

Utredningar/kartläggningar/kunskapsunderlag m.m.		
Typ av utredningar m.m	Har det gjorts tidigare?	Behöver det tas fram/uppdateras? När?
Markanvändningskarta	Ja, finns i nuvarande ÖP.	Den markanvändningskartan som finns i översiktsplanen uppfyller inte de lagkrav som ställs i 3 kap. §3 PBL. En ny markanvändningskarta behöver tas fram.
Klimatrelaterade olyckor och klimatanpassningar	Nej.	Ja.
Riksintressen	Ja, men nya riksintressen har tillkommit sedan ÖP:n antogs.	Ja.
Miljö kvalitetsnormer enligt 5 kap miljöbalken	Ändringar i miljöbalken har tillkommit	Ja.
Bostäder och boende	Ja, men behöver uppdateras och utvecklas.	Ja.
Samordna översiktsplanen med relevanta nationella och regionala mål, planer och program av betydelse för en hållbar utveckling inom kommunen.	Ja.	Ja.
Karta över naturvård	Ja.	Ja.
Redovisa föroreningar	Ja.	Ja.
Översvämningskarteringar över Täljeån och Nyköpingsån	Ja.	Ja.
Resonemang/riktlinjer kring industribuller	Nej.	Ja.
Kommunens syn på solceller på hus och i parker i landskapet	Nej.	Ja.
Kartering av kommunens jordbruksmark	Nej.	Ja.
Motivering av nya utvecklingsområden för bostäder, verksamheter, infrastruktur och grönområden	Ja.	Ja.
Hänsyn till drönartransporter i det nedre luftrummet.	Nej.	En bevakning bör ske av regionens arbete kring drönartransporter i det nedre luftrummet vid framtagande av ny översiktsplan.

Undersöka behov av tematiskt tillägg för vindkraft i översiktsplanen.	Ja, men har upphört att gälla.	Undersökning ska ske vid framtagande av ny översiktsplan.
Utreda energifrågor gällande elförsörjning för bostäder, verksamheter, ladd-infrastruktur och inkoppling av solceller.	Nej.	Ja.

Kommunala planer/program/strategier/riktlinjer m.m.		
<i>Typ av plan/program</i>	<i>Finns det en/ett? När antagen?</i>	<i>Behöver det tas fram/ uppdateras? När?</i>
Översiktsplan	Ja, antagen 2016.	Ja, senast 2028.
Bostadsförsörjningsprogram	Inget aktuellt.	Ja, senast 2028.
Avfallsplan	Ja, antagen 2021	Ja, senast 2025.
Parkeringsstrategi	Nej.	Ja, senast 2028.
VA-plan	Ja, men ny plan måste antas innan årsskiftet 2023-2024. Ny VA-plan kommer att kallas för VA-försörjningsplan.	Ja, senast december 2023.

Risk- och sårbarhetsanalys 2023-2026

4

23/KS/125

Risk- och sårbarhetsanalys 2023-2026

Ärendebeskrivning

Varje kommun är skyldig, enligt Lag (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap, att göra en risk- och sårbarhetsanalys (RSA).

Kommunen ska under det första kalenderåret vid ny mandatperiod göra en analys av vilka risker, hot och samhällsstörningar som kan inträffa samt hur dessa händelser kan påverka den egna verksamheten. Dessa risker kan vara eller leda till en extraordinär händelse. Resultatet ska värderas och sammanställas i en risk- och sårbarhetsanalys som redovisas skriftligen till länsstyrelsen. Med extraordinär händelse avses en sådan händelse som avviker från det normala, innebär en allvarlig störning eller överhängande risk för en allvarlig störning i viktiga samhällsfunktioner och kräver skyndsamma insatser av kommunen.

Risk- och sårbarhetsanalysen ska överlämnas till Länsstyrelsen i Örebro län senast 31 oktober 2023.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslås besluta att anta Risk- och sårbarhetsanalys för Hallsbergs kommun, 2023-2026.

Ärendet

Föreliggande förslag till Risk- och sårbarhetsanalys är en revidering av förra mandatperiodens RSA. Den har remitterats till Nerikes brandkår, Sydnärkes kommunalförbund, och Sydnärkes utbildningsförbund. Internt inom kommunen har synpunkter lämnats av förvaltningarna. Kommunens ledningsgrupp har haft workshop om dokumentet och fokuserat riskvärderingsmatrisen. Spårbarhet i förändringar i riskvärderingsmatrisen återfinns i dokumentets bilaga 1. I övrigt har typfallet Störningar i elektroniska kommunikationer utökats med IT-attacker (typfall 23). Höjd beredskap lagts till som ett nytt typfall (typfall 33). Detta beror på att RSA även ska beakta risker och åtgärder vid händelse av väpnat angrepp.

Syftet med risk- och sårbarhetsanalysen är att:

- kartlägga hot, risker och sårbarheter inom kommunen
- utgöra en grund i kommunens krisberedskapsarbete
- öka medvetenheten och stärka kunskapen samt ge beslutsunderlag för beslutsfattare och verksamhetsansvariga
- ge ett underlag för information om samhällets risker till allmänheten och anställda
- ge underlag för samhällsplanering

Målet är att risk- och sårbarhetsanalysen och krisberedskapsarbetet ska ligga till grund för förebyggande åtgärder, planering, utbildningar och övningar i syfte att stärka kommunens förmåga att hantera kriser och minska samhällsstörningarnas skadlighet på människors liv, hälsa egendom och

miljö. De resultat som denna RSA visar på är att de största sårbarheterna ligger i teknisk infrastruktur och försörjningssystem, antagonistiska hot och social oro samt naturolyckor och extrema väderhändelser. Därutöver behöver kommunen hantera tillkommande utmaningar som är resultat av väpnad strid inom Sveriges gränser. Det kan handla om befolkningsrörelser, d v s människor som flyr från egen kommun till en annan kommun, störningar i el, tele, vatten, värme, livsmedelstillgång. Orsak kan vara förstörelse av infrastruktur och distributionsmöjligheter. Det är i korthet krisberedskapens konsekvenser men krigshändelser är orsak i stället för exempelvis naturolyckor och extrema väderhändelser.

- Barnkonsekvensanalys är utförd och redovisas i tjänsteskrivelsen eller i bilaga
- Vid prövning av barnets bästa är bedömningen att ärendet som ska beslutas inte rör barn.

Kommunstyrelseförvaltningen

Lena Fagerlund
Kommundirektör

Birgitta Rydén
Säkerhetssamordnare

Bilagor

Risk- och sårbarhetsanalys för Hallsbergs kommun 2023-2026

Risk- och sårbarhetsanalys för Hallsbergs kommun, 2023-2026

Kontakt

E-post: kommun@hallsberg.se
Telefon: 0582-68 50 00

**HALLSBERGS
KOMMUN**

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning	5
2	Uppdraget	6
3	Begrepp och termer	8
4	Beskrivning av kommunen och dess geografiska område.....	10
4.1	Kommunens ansvarsområde och uppgifter	10
4.2	Kommunens organisation inklusive hel- och delägda bolag och förbundssamarbeten.....	11
4.3	Författningsstöd	12
4.4	Övergripande beskrivning av kommunens geografiska område såsom geografi, demografi, infrastruktur och näringsliv.....	13
4.4.1	Kommunens geografiska område, invånarantal och tätorter.....	13
4.4.2	Riksintressen.....	13
4.4.3	Boende och service.....	13
4.4.4	Näringslivets struktur	14
4.4.5	Frivilligorganisationer och frivillig verksamhet.....	14
5	Beskrivning av arbetsprocess och metod	14
5.1	Arbetsprocess för risk- och sårbarhetsarbetet.....	14
5.1.1	Material och underlag som använts för arbetet med den öppna risk- och sårbarhetsanalysen.....	16
5.1.2	Gjorda avgränsningar med motiv	16
6	Identifierad samhällsviktig verksamhet inom kommunens geografiska område.....	17
6.1	Prioriterade samhällsviktiga verksamheter inom Hallsbergs kommun.....	17
7	Identifierade kritiska beroenden för kommunens samhällsviktiga verksamhet.....	19
7.1	Kontinuitetsplanering.....	20
8	Identifierade och analyserade risker för kommunen och kommunens geografiska område	21
8.1	Riskidentifiering och riskanalys	21
8.2	Typhändelser.....	21
8.3	Identifierade typhändelser med definitioner.....	22
8.3.1	Naturolyckor och extrema väderhändelser	23
8.3.2	Värmebölja	23
8.3.3	Torka och vattenbrist.....	23
8.3.4	Storm	24

8.3.5	Snöoväder.....	25
8.3.6	Översvämning.....	25
8.3.7	Skyfall.....	26
8.3.8	Ras och skred.....	27
8.3.9	Skogsbrand.....	27
8.3.10	Åska.....	28
8.3.11	Solstorm.....	29
8.3.12	Andra olyckor.....	29
8.3.13	Olyckor i anläggningar med hantering av farliga ämnen.....	30
8.3.14	Farligt gods.....	30
8.3.15	Allvarlig händelse i publikt område.....	31
8.3.16	Stor trafikolycka (tåg/båt/flyg/väg).....	31
8.3.17	Brand i särskilda objekt.....	32
8.3.18	Händelse på annan plats med stora konsekvenser för kommunen.....	32
8.3.19	Dammbrott.....	33
8.3.20	Kärnteknisk olycka.....	34
8.3.21	Teknisk infrastruktur och försörjningssystem.....	34
8.3.22	Störningar i dricksvattenförsörjningen och avloppssystem.....	35
8.3.23	Störningar i livsmedelsförsörjningen.....	36
8.3.24	Störningar i finansiella system.....	36
8.3.25	Störningar i elförsörjningen.....	36
8.3.26	Störningar i elektroniska kommunikationer och IT-attacker.....	37
8.3.27	Störningar i värmeförsörjningen.....	38
8.3.28	Störningar i drivmedelsförsörjningen.....	39
8.3.29	Störningar i transporter.....	40
8.3.30	Antagonistiska hot och social oro.....	40
8.3.31	Hot och pågående dödligt våld.....	40
8.3.32	Terrorism och våldsbejakande extremism.....	41
8.3.33	Social oro.....	42
8.3.34	Subversiv verksamhet.....	42
8.3.35	Sjukdomar.....	43
8.3.36	Epidemi/pandemi.....	43
8.3.37	Epizooti och zoonos.....	43
8.3.38	Höjd beredskap.....	45
8.4	Klimatförändringar.....	45
8.5	Informationspåverkan.....	46
8.6	Inträffade händelser den senaste mandatperioden.....	47
8.7	Riskvärdering med osäkerhetsbedömning.....	47

8.7.1	Riskvärdering	47
8.7.2	Osäkerhetsbedömning	49
8.7.3	Matris 1: Riskvärdering med osäkerhetsmarkering.....	49
9	Behov av åtgärder med anledning av risk- och sårbarhetsanalysens resultat.....	51
9.1	Vidtagna åtgärder under mandatperioden 2019–2022	51
9.2	Kommande åtgärder under mandatperioden 2023-2026.....	52
9.3	Särskild kommentar om åtgärder enligt Lagen om skydd mot olyckor (LSO)	53
10	Källförteckning.....	54

Bilaga 1 Matris med förändringar från 2019-2022

1 Sammanfattning

Denna Risk- och sårbarhetsanalys (RSA) är en revidering av förra mandatperiodens RSA. Revideringen innebär att en ny typhändelse "IT- attack" har infogats i typhändelse "Störningar i elektroniska kommunikationer" samt att risker och åtgärder kopplade till civilt försvar har beaktats. Vidare har några förskjutningar skett i matris 1: Riskvärdering med osäkerhetsmarkering. Förskjutningarna innebär, i de flesta fall, att vissa typhändelsers allvarlighetsgrad och sannolikhet har minskat. Förändringarna visas i bilaga 1.

I övrigt har dokumentet reviderats med några nya och mer aktuella källhänvisningar än de som fanns förut. Metoden för RSA är densamma som för den föregående RSA:n. Denna, samt underlag för analysens struktur och typhändelser, har processats fram under ett antal år av ett för länet kommunövergripande arbete under ledning av Länsstyrelsen i Örebro län.

De resultat som denna RSA visar på är att de största sårbarheterna ligger i teknisk infrastruktur och försörjningssystem, antagonistiska hot och social oro samt naturolyckor och extrema väderhändelser. Därutöver behöver kommunen hantera tillkommande utmaningar som är resultat av väpnad strid inom Sveriges gränser. Det kan handla om befolkningsrörelser, d v s människor som flyr från egen kommun till en annan kommun, störningar i el, tele, vatten, värme och livsmedelstillgång. Orsak kan vara förstörelse av infrastruktur och distributionsmöjligheter. Det är i korthet krisberedskapens konsekvenser. Orsaken är krigshändelser i stället för exempelvis naturolyckor och extrema väderhändelser.

De åtgärder som behöver vidtas för att öka förmågan att hantera olika typhändelser utkristalleras genom revidering av de kontinuitetsplaner som kommunens samhällsviktiga verksamhet har genomfört under förra mandatperioden. Revideringen ska på ett tydligare sätt än tidigare också visa på vilka särskilda åtgärder som behöver vidtas för att hantera höjd beredskap. Det är inte konsekvenserna av en samhällsstörning som är skillnaden mellan krisberedskap och civilt försvar. Det är orsakerna som gör skillnad, t ex om orsaken till elavbrott är aktivitet av en fientligt sinnad stat eller om orsaken är isbildning på elkabel. Orsaken avgör vilket samhällstillstånd som föreligger och vilket författningsmässigt stöd kommunen har att agera efter.

Föreliggande utgåva har internremitterats inom kommunen, Sydnärkes utbildningsförbund, Sydnärkes kommunalförbund och Nerikes Brandkår.

2 Uppdraget

Varje kommun är skyldig, enligt *Lag (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap*, att

göra en risk- och sårbarhetsanalys. Kommunen ska under det första kalenderåret vid ny mandatperiod göra en analys av vilka risker, hot och samhällsstörningar som kan inträffa samt hur dessa händelser kan påverka den egna verksamheten. Dessa risker kan vara eller leda till en extraordinär händelse. Resultatet ska värderas och sammanställas i en risk- och sårbarhetsanalys som redovisas skriftligen till länsstyrelsen. Med extraordinär händelse avses en sådan händelse som avviker från det normala, innebär en allvarlig störning eller överhängande risk för en allvarlig störning i viktiga samhällsfunktioner och kräver skyndsamma insatser av kommunen.

Det finns ett genomgående behov av att integrera processer inom arbetet krisberedskap och civilt försvar, för att effektivisera och finna utvecklingsområden inom områdena som tidigare varit formellt åtskilda. Det handlar om förebyggande arbete men även planering för hur man ska hantera olika typer av händelser, i både fredstid och i ett läge där det råder höjd beredskap, d v s krigsfara eller krig.

Planeringen för krisberedskap och civilt försvar är i många fall relativt lika och syftar båda till att minska sårbarheter, undvika beroenden, tydliggöra samverkansformer och på så sätt skapa robusthet mot olika typer av risker och hot. Därför finns det fördelar med att koppla ihop planeringen för dessa båda områden. Regeringen har bl a vid rikskonferensen Folk och försvar 2023 uppmärksammat att den yttersta konsekvensen som vårt samhälle ska klara av att hantera är krig. Det är den dimensionerande uppgiften som den civila beredskapen ska underordnas, det civila försvaret kan hantera kris, bättre än vad krisberedskapen kan hantera krig.¹

Kontinuitetsplaner, risk- och sårbarhetsanalysen och framför allt processen i framtagandena är ett naturligt forum att arbeta med exempelvis hur beroenden i samhällsviktiga verksamheter skiljer sig åt mellan fred och krig. Som stöd finns scenarier som beskriver trolig påverkan vid höjd beredskap över en tidsperiod vilket beredskapsaktörer bör utgå ifrån i sin planering. Vidare kommer civila beredskapsaktörer behöva ta hänsyn till Försvarsmaktens behov av stöd och förhålla sig till prioriteringar regionalt, inom civilområdena och nationellt, vilket inte finns kravställt inom krisberedskapen men som bör beaktas inom arbetet med civil beredskap.

Syfte och mål

Syftet med risk- och sårbarhetsanalysen är att:

- kartlägga hot, risker och sårbarheter inom kommunen
- utgöra en grund i kommunens krisberedskapsarbete
- öka medvetenheten och stärka kunskapen samt ge beslutsunderlag för beslutsfattare och verksamhetsansvariga

¹ <https://www.regeringen.se/tal/2023/01/tal-av-minister-for-civilt-forsvar-carl-oskar-bohlin-vid-folk-och-forsvars-rikskonferens-2023/>

- ge ett underlag för information om samhällets risker till allmänheten och anställda
- ge underlag för samhällsplanering

Målet är att risk- och sårbarhetsanalysen och krisberedskapsarbetet ska ligga till grund för förebyggande åtgärder, planering, utbildningar och övningar i syfte att stärka kommunens förmåga att hantera kriser och minska samhällsstörningarnas skadlighet på människors liv, hälsa egendom och miljö.

- ge ett underlag för information om samhällets risker till allmänheten och anställda
- ge underlag för samhällsplanering

Sekretessnotering

Huvudregeln enligt offentlighetsprincipen är att offentliga aktörers risk- och sårbarhetsanalyser i så stor utsträckning som möjligt ska vara offentliga². För att informationen i risk- och sårbarhetsanalysen inte ska innebära skada för aktören, den enskilda eller samhället i stort kan den behöva begränsas. För att genomföra en begränsning av informationen i analysen behöver aktören identifiera uppgifter som skulle kunna medföra att aktörens, den enskildas eller samhällets säkerhet skulle kunna äventyras. Det kan exempelvis vara:

- information om stabers uthållighet
- information om gränssättande tekniska faktorer (såsom brist på kapacitet och redundans i kritiska system)
- detaljerade beskrivningar av beroendeförhållanden, exempelvis till specifika leverantörer
- detaljerade beskrivningar av hur myndigheten och dess personal ska agera i en situation av kris eller svår påfrestning
- specifik information om olika slags kritiska anläggningar, exempelvis geografisk placering av beredskapsanläggningar

Information som innehåller något av exemplen ovan har utelämnats ur denna öppna risk- och sårbarhetsanalys.

3 Begrepp och termer

Civil beredskap – samlingsbegrepp för krisberedskap och civilt försvar

Civilt försvar – den verksamhet som statliga myndigheter, kommuner, landsting, privata företag och frivilligorganisationer genomför inför och vid höjd beredskap i syfte att säkerställa de viktigaste samhällsfunktionerna samt bidra till Försvarsmaktens förmåga att möta ett väpnat angrepp. Det civila försvaret är därmed inte en organisation.³

² Offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) 18 kap. 13§.

³ <https://www.msb.se/sv/Insats--beredskap/Totalforsvar/>
<https://www.regeringen.se/regeringens-politik/forsvar/civilt-forsvar/>

Förmåga – här avses krishanteringsförmåga och förmåga i samhällsviktig verksamhet att motstå allvarliga störningar.

Geografiskt områdesansvar – att det inom ett geografiskt område finns ett organ som ansvarar för inriktning, prioritering och samordning av tvärsektoriella åtgärder före, under och efter en kris. Detta ansvar finns på tre nivåer: lokal nivå (kommun), regional nivå (länsstyrelse) och nationell nivå (regeringen).

Hot – omfattar en aktörs kapacitet och avsikt att genomföra skadliga handlingar. Ett hot kan även bestå av en händelse eller en företeelse som i sig framkallar fara mot något eller någon utan att det i sammanhanget förekommer aktörer med kapacitet och avsikt att orsaka skada.⁴

Höjd beredskap – är antingen skärpt beredskap eller högsta beredskap.

Regeringen får besluta om höjd beredskap om Sverige är i krig, krigsfara eller har varit i krig. Beslutet kan avgränsas till ett specifikt område eller verksamhet.

Klimatanpassning - Klimatanpassning definieras enligt Smit m.fl. (2001, s. 881) som förändringar i ekologiska, sociala eller ekonomiska system till följd av verkliga eller förväntade klimatförändringar (egen översättning). Klimatanpassning är till exempel förändringar i processer, metoder och strukturer, antingen i syfte att mildra negativa förväntade effekter eller i syfte att utnyttja nya möjligheter som uppstår till följd av klimatförändringarna.

Klimatförändring - Med klimat menas en beskrivning av vädrets långsiktiga egenskaper mätt med statistiska mått. Klimatet kan därför bara "observeras" indirekt, genom insamling och analys av väderobservationer under en längre tid.⁵ Med klimatförändring menas den snabba förändring som nu sker på grund av människans påverkan.⁶

Kris – en händelse som drabbar många människor och stora delar av samhället och hotar grundläggande värden och funktioner. Kris är ett tillstånd som inte kan hanteras med normala resurser och organisation. En kris är oväntad, utanför det vanliga och vardagliga. Att lösa krisen kräver samordnade åtgärder från flera aktörer.

Krisberedskap – förmågan att genom utbildning, övning och andra åtgärder samt genom den organisation och de strukturer som skapas före, under och efter en kris förebygga, motstå och hantera krissituationer.

Krishantering – med krishantering avses den mer omedelbara och operativa hanteringen av en händelse eller störning som inträffat i samhället.

Kritiska beroenden – beroenden som är avgörande för att samhällsviktiga verksamheter ska kunna fungera. Sådana beroenden karaktäriseras av att ett bortfall eller en störning i levererande verksamheter relativt omgående leder till nedsättningar i funktioner, som kan få till följd att en extraordinär händelse inträffar.

Risk – en sammanvägning av sannolikheten för att en händelse ska inträffa och de konsekvenser händelsen kan leda till.

⁴ Vägledning för risk- och sårbarhetsanalyser Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB)

⁵ <https://www.smhi.se/kunskapsbanken/klimat>

⁶ <https://www.naturvardsverket.se/Sa-mar-miljon/Klimat-och-luft/Klimat/>

Risk- och sårbarhetsanalys – en samlad analys av ett systems risker och sårbarheter.

Samhällsviktig verksamhet – Med samhällsviktig avses verksamhet, tjänst eller infrastruktur som upprätthåller eller säkerställer samhällsfunktioner som är nödvändiga för samhällets grundläggande behov, värden eller säkerhet.⁷

Samhällsviktig verksamhet är en verksamhet som uppfyller minst ett av följande villkor:

- Ett bortfall av eller en svår störning i verksamheten kan, ensamt eller tillsammans med motsvarande händelser i andra verksamheter, på kort tid leda till att en allvarlig kris inträffar i samhället
- Verksamheten är nödvändig eller mycket väsentlig för att en redan inträffad kris i samhället ska kunna hanteras, så att skadeverkningarna blir så små som möjligt

Styrel – identifiering och prioritering av samhällsviktiga elanvändare.

Sårbarhet – de egenskaper eller förhållanden som gör ett samhälle, ett system, eller egendom mottagligt för de skadliga effekterna av en händelse.

Totalförsvaret – Den militära verksamhet (militärt försvar) och civila verksamhet (civilt försvar) som behövs för att förbereda Sverige för krig.

⁷ Identifiering av samhällsviktig verksamhet: Metod , publikationsnummer MSB1408

4 Beskrivning av kommunen och dess geografiska område

4.1 Kommunens ansvarsområde och uppgifter

Genom speciallagstiftningen har kommuner och regioner fått ansvar för viktiga samhällsfunktioner som oftast är obligatoriska uppgifter. Här ingår också exempelvis måltidsförsörjning till boende och skolor. Kommuner och regioner kan även fatta beslut om att utföra olika frivilliga uppgifter.

Kommunernas obligatoriska uppgifter⁸:

- Social omsorg (äldre- och funktionshindrade samt individ- och familjeomsorg)
- För-, grund- och gymnasieskola samt kommunal vuxenutbildning (komvux)
- Plan och byggfrågor
- Miljö- och hälsoskydd
- Renhållning och avfallshantering
- Vatten och avlopp
- Räddningstjänst
- Krisberedskap och civilt försvar
- Biblioteksverksamhet
- Bostäder

Frivilliga uppgifter:

- Fritid och kultur
- Energi
- Sysselsättning (integration och arbetsmarknad)
- Näringslivsutveckling

Vid kriser eller extraordinär händelse finns en krisledningsorganisation. I Hallsbergs kommun består den av förvaltningschefer och andra chefer i kommunens organisation. Vid en extraordinär händelse kan en krisledningsnämnd träda i kraft. I Hallsbergs kommun finns en krisledningsnämnd som består av ledamöterna i kommunstyrelsens arbetsutskott. I händelse av höjd beredskap finns en krigsorganisation. Vid höjd beredskap är det kommunstyrelsen som ansvarar för ledningen av den del av det civila försvaret som då ska bedrivas. Det är den politiska ledningen som avses. Den operativa ledningen sköts av förvaltningen och dess olika verksamheter.

Krisledningsnämndens ansvar är lagstadgat i Lag (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap (LEH).

⁸<https://skr.se/skr/tjanster/kommunerochregioner/faktakommunerochregioner/kommunerna/sataganden.3683.html>

3 § Krisledningsnämndens ordförande bedömer när en extraordinär händelse medför att nämnden ska träda i funktion, och beslutar i sådana fall att så skall ske.

Ordföranden får besluta på nämndens vägnar i ärenden som är så brådskande att nämndens avgörande inte kan avvaktas. Sådana beslut skall därefter snarast anmälas till nämnden.

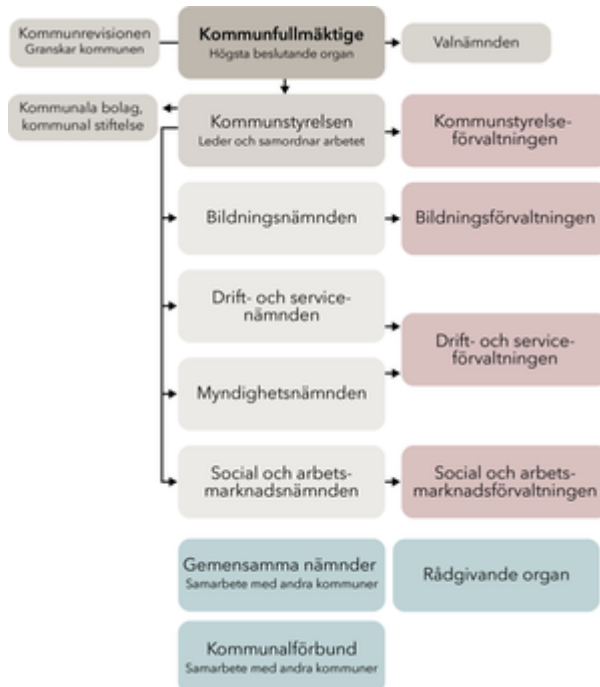
4 § Krisledningsnämnden får fatta beslut om att överta hela eller delar av verksamhetsområden från övriga nämnder i kommunen eller landstinget i den utsträckning som är nödvändig med hänsyn till den extraordinära händelsens art och omfattning.

När förhållandena medger det skall krisledningsnämnden besluta att de uppgifter som nämnden har övertagit från andra nämnder skall återgå till ordinarie nämnd.

5 § Krisledningsnämndens beslut skall anmälas vid närmast följande fullmäktigesammanträde. Fullmäktige beslutar om omfattningen av redovisningen och formerna för denna.

4.2 Kommunens organisation inklusive hel- och delägda bolag och förbundssamarbeten

Nedanstående organisationskiss visar Hallsbergs kommuns organisation.

Förbundssamarbeten

Hallsbergs kommun är medlem i:

Sydnärkes kommunalförbund

Sydnärkes utbildningsförbund

Nerikes Brandkår

Bolag och stiftelser som kommunen äger

Hallsbergs kommunhus AB

Hallsbergs bostadsaktiebolag

Hallsbergs bostadsstiftelse (Hallbo)

Bolag som kommunen är delägare i

Vätternvatten AB

Rådgivande organ

Kommunala funktionsrättsrådet, KFR

Rådet fungerar som organ för samråd och ömsesidig information mellan organisationer för personer med funktionsnedsättningar och social- och arbetsmarknadsnämnden.

Kommunala pensionärsrådet, KPR

I Hallsbergs kommun finns ett organ för ömsesidig information mellan pensionärernas organisationer och social- och arbetsmarknadsnämnden vad gäller planering för insatser för äldre.

Brottsförebyggande rådet, BRÅ

Rådet är ett organ för att samarbeta kring brottsförebyggande åtgärder inom kommunens gränser. Rådet består av representanter för kommunens verksamheter samt externa verksamheter, såsom polis, räddningstjänst och Sydnärkes utbildningsförbund.

Nämnder

Bildningsnämnden

Drift- och servicenämnden

Myndighetsnämnden

Social- och arbetsmarknadsnämnden

Valnämnden

Gemensamma nämnder

Gemensam nämnd för företagshälsovård samt tolk- och översättarservice

Sydnärkes lönenämnd

Sydnärkes IT-nämnd

Sydnärkes överförmyndarnämnd

Taxe- och avgiftsnämnden

4.3 Författningsstöd

- Kommunallagen (2017:725)
- Lag (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap (LEH)
- Lag (2003:778) om skydd mot olyckor (LSO)
- Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps föreskrift (MSBFS 2015:5) om kommuners och landstings risk- och sårbarhetsanalyser
- Epizootilag (1999:657)
- Lag (1999:381) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor
- Förordning (1999:382) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor
- Lag (2006:263) om transport av farligt gods
- Förordning (2011:931) om planering för prioritering av samhällsviktiga elanvändare
- Offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) (OSL)

- Säkerhetsskyddslagen (2018:585)

4.4 Övergripande beskrivning av kommunens geografiska område såsom geografi, demografi, infrastruktur och näringsliv

4.4.1 Kommunens geografiska område, invånarantal och tätorter

Hallsbergs kommun gränsar till Askersund, Kumla, Örebro, Lekeberg och Laxå kommuner i Örebro län samt kommunerna Motala och Finspång i Östergötlands län. Hallsberg är centralort i Hallsbergs kommun. Där finns kommunens administrativa centrum. Kommunens totala areal är 670 km² varav 637 km² är land och 33km² är vatten.⁹

I Hallsbergs kommun bor ca 16 290 invånare.¹⁰ Av dessa bor ca 50 procent i tätorten Hallsberg, Övriga tätorter är Pålsboda (ca 1 700 inv.), Sköllersta (ca 1 100 inv.), Östansjö (ca 850 inv), Vretstorp (ca 900 inv) och Hjortkvarn (ca 250 inv).

4.4.2 Riksintressen

Hallsbergs kommun har exceptionellt goda kommunikationer med andra regioner i landet. Främst genom att huvudorten Hallsberg är en av landets viktigaste knutpunkter för järnvägstrafik för såväl person- som godstransporter. Hallsbergs gods- och rangerbangård har stor strategisk nationell betydelse som Nordens största växlings- och tågbildningspunkt för godstransporter. Här passerar och växlas merparten av alla järnvägstransporter in eller ut ur landet. Av nationellt intresse är också de riksvägar och europavägar och högspänningsledningarna som löper genom kommunen.

Utöver riksintressen för kommunikation och elförsörjning har Hallsbergs kommun tre riksintressen för kulturmiljövård; Boo-området, Drumlinområdet och Tarsta. Det finns 11 riksintressen för naturvård samt 22 st. natura 2000-områden. Det finns riksintresse för vindbruk samt riksintressen för totalförsvarets verksamhet.¹¹

4.4.3 Boende och service

I huvudorten Hallsberg finns tät och storskalig bebyggelse i själva centrum. Det är ingen utpräglad stadsmiljö med slutna kvarter. Det finns en blandning av villa och flerfamiljsbebyggelse med en övervikt för villor söder om järnvägen och flerfamiljshus norr om järnvägen. I de mindre tätorterna dominerar villabebyggelse. På landsbygden är bostadskoncentrationen störst i norra kommunen, längs de stora kommunikationsstråken.¹²

⁹ Hallsbergs kommun (2016). Översiktsplan för Hallsbergs kommun, s. 31.

¹⁰SCB, Statistikdatabasen, dat. 2022-12-31

¹¹ Hallsbergs kommun (2016). Översiktsplan för Hallsbergs kommun, s. 113 ff.

¹² Hallsbergs kommun (2016). Översiktsplan för Hallsbergs kommun, s. 33.

I huvudorten Hallsberg finns flera dagligvarubutiker, ett litet utbud av sällanköpsvaror, ett flertal restauranger och ett hotell. Av övriga tätorter i kommunen har Pålsboda, Sköllersta och Vretstorp dagligvarubutiker¹³

I huvudorten Hallsberg finns en gymnasieskola som drivs av Sydnärkes utbildningsförbund samt flera skolor inom förskole-, låg-, mellan- och högstadienivå. I Pålsboda finns grundskola från förskoleklass till åk 9 på högstadienivå. Förskoleklass, låg- och mellanstadieskolor finns i Sköllersta, Östansjö och Vretstorp. I Hjortkvarn finns förskola.¹⁴

4.4.4 Näringslivets struktur

I förhållande till kommunens storlek har Hallsbergs kommun en andel större företag. I Hallsbergs kommun finns ca 1 500 företag, varav många är små och medelstora företagare. Det finns även större företag inom industri och logistik.

De mest tongivande företagen har koppling till Hallsberg som järnvägsknutpunkt och tillhör därmed logistiksektorn med lager och distribution.¹⁵

4.4.5 Frivilligorganisationer och frivillig verksamhet

I Hallsbergs kommun finns samarbete genom avtal med Civilförsvarsförbundets FRG-verksamhet. FRG står för Frivillig ResursGrupp. Det finns också lokala samarbeten med Röda Korset, Lantbrukarnas Riksförbund. Rädda Barnen, Medborgarskolan, Bilda (studiecirklar med Arbetsmarknads- och integrationsenheten) och olika trossamfund. Kommunen har också en POSOM grupp som är beredda att stödja med psykosocialt stöd i händelse av samhällstörning.

5 Beskrivning av arbetsprocess och metod

5.1 Arbetsprocess för risk- och sårbarhetsarbetet

Denna risk- och sårbarhetsanalys har utformats i enlighet med Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps föreskrifter om kommuners och landstings risk- och sårbarhetsanalyser (MSBFS 2015:5). Länets kommuner, Region Örebro län och Länsstyrelsen i Örebro län har bedrivit ett gemensamt arbete för att likrikta och utveckla risk- och sårbarhetsanalyserna. Sedan 2014 finns ett länsgemensamt enhetligt stöd för redovisning av risk- och sårbarhetsanalyser.

Arbetsprocessen har följt dessa steg:

1. Vad är skyddsvärt?
2. Riskbedömning och riskvärdering
3. Förmågebedömning

¹³ Hallsbergs kommun (2016). Översiktsplan för Hallsbergs kommun, s. 34.

¹⁴ Hallsbergs kommun (2016). Översiktsplan för Hallsbergs kommun, s. 34.

¹⁵ Hallsbergs kommun (2016). Översiktsplan för Hallsbergs kommun, s. 34 och 66.

4. Föreslå åtgärder

Sammanställningen av Hallsbergs kommuns öppna risk- och sårbarhetsanalys är i huvudsak baserad på internt arbete med risk- och krishantering i form av workshops och internremitteringar som genomförts. Sydnärkes utbildningsförbund, Sydnärkes kommunalförbund och Nerikes brandkår har erbjudits möjlighet att yttra sig över innehållet genom remissförfarande. Den tidigare risk och sårbarhetsanalysen för åren 2019-2022 har använts som underlag. Den matris som avslutar kapitel 8 innehåller bedömning av sannolikheter och konsekvenser för 33 olika typfall. Matrisen innehåller också markering av osäkerhetsbedömning av de olika typfallen. Sannolikheter, konsekvenser och osäkerhetsbedömningar är just bedömningar. Bedömningarna har gjorts dels med stöd i den förra risk- och sårbarhetsanalysen, dels med kompetens hos kommunens medarbetare. De typfall som är beskrivna i kapitel 8 har utformats gemensamt av länets 12 kommuner, region Örebro län och länsstyrelsen i Örebro län. Därefter har överväganden i Hallsbergs kommun gjorts med beaktande av frågorna som ställts till varje typfall: Har det hänt tidigare? Varför hände det? Vad blev konsekvenserna? Finns det risk att det händer igen? De här frågorna ställs i relation till klimatförändringar och till den inrikes- och säkerhetspolitiska bedömningen, t.ex. hotbilden för terrorattentat och påverkansfaktorer från andra stater.

Den osäkerhetsmarkering som är gjord för varje typfall baseras på den allmänna kompetensen och expertisen för varje typfall. De bedömningar som är gjorda i riskmatrisen visar på fyra typfall som har hög osäkerhetsfaktor. Dessa är händelse på annan plats med konsekvenser för Hallsbergs kommun, kärnteknisk olycka, solstorm samt höjd beredskap. Vad avser solstorm är forskarna eniga om att förekomst och omfattning av konsekvenser av solstormar endast är spekulationer. Vi vet att det har förekommit två enorma solstormar, den ena år 1859 i USA och den andra år 1989 i Kanada. Sverige drabbades märkbart av solstormen 2015 då all flygtrafik fick ställa in. När det gäller händelser på annan plats som på något sätt drabbar kommunen och dess invånare är osäkerheten stor då vi inte vet vad som kan hända och konsekvenserna av detta. Under senare år har det varit terrorattentaten 11 september, tsunami i Thailand som varit stora oförutsedda händelser på annan plats, men som på olika sätt påverkat invånare i Hallsbergs kommun. Kärnteknisk olycka har vi också i Hallsbergs kommun varit förskonade från men skulle det hända, kan konsekvenserna bli katastrofala. Kriget i Ukraina påverkar Sverige på olika sätt. Regeringen har via Försvarsberedningen konstaterat att ett krig mot Sverige inte helt kan uteslutas.

Vad gäller samhällsviktiga verksamheter är det viktigt att bedriva ett systematiskt säkerhetsarbete. I ett sådant arbete inkluderas både risk- och sårbarhetsanalyser/ riskanalyser och kontinuitetsplanering. Detta ska göra verksamheterna mer robusta och därmed kunna hantera olika samhällsstörningar.¹⁶

5.1.1 Material och underlag som använts för arbetet med den öppna risk- och sårbarhetsanalysen

Det material som har använts för denna RSA är risk och sårbarhetsanalysen för Hallsbergs kommun under åren 2015-2018 samt 2019-2022. Därutöver har material i form av rapporter, utredningar m m. använts för att beskriva de olika typhändelser som finns presenterade i kapitel 8. Det material som använts återfinns i källförteckningen längst bak i detta dokument.

5.1.2 Gjorda avgränsningar med motiv

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) har tagit fram en föreskrift med sju punkter som ska behandlas i kommunens risk- och sårbarhetsanalys.¹⁷ Syftet med föreskriften är att uppgifterna i risk- och sårbarhetsanalysen lätt ska kunna sammanställas med andra aktörers uppgifter och användas i hela krishanteringsperspektivet kommun/landsting länsstyrelse och regering. Avgränsningen i denna RSA är liktydig med de krav som MSBFS (2015:5) ställer. Risk- och sårbarhetsanalysen har följande struktur:

1. Beskrivning av kommunen och dess geografiska område.
2. Beskrivning av arbetsprocess och metod.
3. Identifierad samhällsviktig verksamhet inom kommunens geografiska område.
4. Identifierade kritiska beroenden för kommunens samhällsviktiga verksamhet.
5. Identifierade och analyserade risker för kommunen och kommunens geografiska område.
6. Beskrivning av identifierade sårbarheter och brister i krisberedskap inom kommunen och dess geografiska område.
7. Behov av åtgärder med anledning av risk- och sårbarhetsanalysens resultat.

6 Identifierad samhällsviktig verksamhet inom kommunens geografiska område

Redovisningen av identifierad samhällsviktig verksamhet utgår från nedanstående sektorer och funktioner:

Samhällssektor

Med samhällssektor avses i detta sammanhang de olika områden inom vilka viktiga samhällsfunktioner finns och samhällsviktig verksamhet kan identifieras.

Viktig samhällsfunktion

¹⁶ MSB (2013). Handlingsplan för skydd av samhällsviktig verksamhet.

¹⁷ MSBFS (2015:5) Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps föreskrifter om kommuners risk- och sårbarhetsanalyser

Viktig samhällsfunktion är ett samlingsbegrepp för de verksamheter som upprätthåller en viss funktionalitet. Varje sådan funktion ingår i en eller flera samhällssektorer och upprätthålls av en eller flera samhällsviktiga verksamheter.

Samhällsviktig verksamhet

Med samhällsviktig verksamhet avses de verksamheter, anläggningar, noder, infrastrukturer och tjänster som är av avgörande betydelse för upprätthållandet av viktiga samhällsfunktioner. Endast verksamhet som absolut behövs för upprätthållandet av viktiga samhällsfunktioner vid allvarliga händelser eller kriser bör identifieras som samhällsviktig. Samhällsviktig verksamhet kan vara av nationell, regional eller lokal betydelse.

Nationellt samhällsviktig verksamhet är verksamhet som vid ett bortfall eller störning i verksamheten kan leda till allvarliga nationella eller internationella konsekvenser.

Regionalt samhällsviktig verksamhet är verksamhet som vid ett bortfall eller en störning i verksamheten kan leda till allvarliga regionala konsekvenser.

Lokalt samhällsviktig verksamhet är verksamhet som vid ett bortfall eller en störning i verksamheten kan leda till allvarliga lokala konsekvenser.

6.1 Prioriterade samhällsviktiga verksamheter inom Hallsbergs kommun

- Kommunledningen med administration
- Kommunens växel
- Socialtjänst samt vård och omsorg
- Skolor och förskolor
- Vatten och avloppsverksamhet
- Myndighetsfunktion vad avser livsmedel och miljö
- Avfallshantering
- Gata/väghållning
- Måltidsverksamhet
- Städverksamhet
- Biblioteksverksamhet

Samhällssektor	Exempel på viktiga samhällsfunktioner per samhällssektor¹⁸
Energiförsörjning	Produktion av el, distribution av el, produktion och distribution av fjärrvärme, produktion och distribution av bränslen och drivmedel.

¹⁸ Tabellen är hämtad från MSB (2019) *Vägledning för identifiering av samhällsviktig verksamhet*; Publ.nr: MSB1408- juni 2019 ISBN: 978-91-7383-957-0

Finansiella tjänster	Betalningar, tillgång till kontanter, centrala betalningssystemet, värdepappershandel.
Handel och industri	Bygg- och entreprenadverksamhet, detaljhandel, tillverkningsindustri.
Hälso- och sjukvård samt omsorg	Sjukvård, läkemedels- och materialförsörjning, omsorg om barn, funktionshindrade och äldre, primärvård, psykiatri, socialtjänst, smittskydd för djur och människor.
Information och kommunikation	Telefoni (mobil och fast), internet, radiokommunikation, distribution av post, produktion och distribution av dagstidningar, webbaserad information, sociala medier.
Kommunalteknisk försörjning	Dricksvattenförsörjning, avloppshantering, renhållning, väghållning.
Livsmedel	Distribution av livsmedel, primärproduktion av livsmedel, kontroll av livsmedel, tillverkning.
Offentlig förvaltning och konsulär verksamhet	Lokal ledning, regional ledning, nationell ledning, begravningsverksamhet, diplomatisk verksamhet.
Skydd och säkerhet	Domstolsväsendet, åklagarverksamhet, militärt försvar, kriminalvård, kustbevakning, polis, räddningstjänst, alarmeringstjänst, tullkontroll, gränsskydd och immigrationskontroll, bevaknings- och säkerhetsverksamhet.
Socialförsäkringar	Allmänna pensionssystemet, sjuk- och arbetslöshetsförsäkringen.
Transporter	Flygtransport, järnvägstransport, sjötransport, vägtransport, kollektivtrafik.

7 Identifierade kritiska beroenden för kommunens samhällsviktiga verksamhet

Samhället präglas av en ökad komplexitet med många beroendeförhållanden. Beroenden är inte statiska utan är föränderliga över tid på grund av ny teknik, affärslogistik, specialisering, osv. Kritiska beroenden är beroenden som är avgörande för att samhällsviktiga verksamheter ska kunna fungera.

Dessa beroenden karaktäriseras av att ett bortfall eller en störning relativt omgående leder till nedsättningar i funktioner, som kan få till följd att en allvarlig händelse inträffar. Den drabbade verksamheten kännetecknas av att den saknar

uthållighet, redundans och möjlighet att ersätta eller fungera utan den resurs som fallit bort.¹⁹

Kritiska beroenden kan betraktas som sårbarheter som varje verksamhet bör känna till och kunna hantera och återfinns inom följande samhällsviktiga områden:

- teknisk infrastruktur, exempelvis elförsörjning och elektronisk kommunikation
- verksamhetsnära system, exempelvis IT-system och journalsystem
- samhällsviktiga funktioner, exempelvis vård och omsorg, specialistfunktioner, nyckelfunktioner som till exempel TiB.
- information, exempelvis intern och extern kommunikation, webb och press
- transporter, varor och tjänster, exempelvis it-support, servicefunktioner, sjukvårdsmaterial och läkemedel.

Elförsörjning: Samtliga kommunens samhällsviktiga verksamheter, invånare och näringsliv, är beroende av en fungerande elförsörjning.

Drivmedelsförsörjning: Drivmedelsförsörjningen är beroende av elförsörjning. Drivmedelsberoende samhällsviktiga verksamheter är kommunens verksamheter för vård och omsorg (exempelvis hemtjänst, leverans av mattjänst och varor till olika boendeformer, snöröjning, sophämtning och avfallshantering, blåljusverksamhet, pendling och skolbussar).

Vattenförsörjning: Vatten är en livsnödvändig vara och basen för att kunna utföra många verksamheter i samhället. Vattendistributionen är elberoende för att ha fungerande drivrutiner. Kritiska beroenden av vatten återfinns t.ex. för hushållens och olika boendeformers matlagning, hygien, tvättning och städning. Andra exempel är kommunens ansvar för vård och omsorg (inklusive tvätt för olika boendeformer) samt skolverksamhet (skolmat och hygien).

Fjärrvärme: En mycket stor del av hushållen i Hallsbergs kommun har fjärrvärme. Drivrutinerna i fjärrvärmesystemen är elberoende och beroende av matarvatten till värmepannorna.

Livsmedelsförsörjning: Livsmedelsförsörjningskedjan består till stor del av produktion, distribution, förvaring och tillagning. Kedjan är beroende av el, vatten och drivmedel för att fungera.

Transporter: Transporter av varor, djur och människor är beroende av fungerande vägar och järnvägar, el, drivmedel, fungerande kommunikationssystem och personal (förare), t e x för hemtjänstens personal.

Elektroniska kommunikationer: Elektroniska kommunikationer är beroende av elförsörjning och vatten för nedkyllning av datahallar. Denna samhällsviktiga

¹⁹ Socialstyrelsen (2015) *Socialstyrelsens risk- och sårbarhetsanalys 2015* Artikelnummer 2015-11-4

funktion måste fungera för att samhället i sig ska kunna fungera. Exempel på samhällsviktiga beroenden är finansiella system för att utbetala t.ex. pensioner, sjuk- och arbetslöshetsersättningar, löner m m.

7.1 Kontinuitetsplanering

Kontinuitetsplanering handlar om att säkerställa en rimlig lägsta driftnivå inom en verksamhet, oavsett vilken störning verksamheten utsätts för.

Kontinuitetsplanering handlar om ”att skapa systematisk motståndskraft, robusthet och säkerställa organisationens leveransförmåga för att ordinarie verksamhet ska kunna bedrivas på en acceptabel nivå, oavsett störning”.²⁰

Till skillnad från Risk- och sårbarhetsanalysen (RSA), som tydliggör och gör oss medvetna om olika risker som finns i vår närhet samt hur sårbara vi är för dem, utgör kontinuitetsplanering den nästkommande delen som syftar till att vidta åtgärder för att vi inte ska vara lika sårbara för de risker som identifierats i RSAn.

Kontinuitetsplanering är viktigt både vad gäller det förebyggande arbetet vid grundberedskap, likväl som det är viktigt i det förebyggande arbetet inför höjd beredskap. Eftersom störningar kan inträffa både under grundberedskapen och höjd beredskap, om än i olika utsträckning, är det av vikt att vara förberedd på hur störningar ska hanteras inom sin verksamhet.

Vad gäller samhällsviktiga verksamheter är det viktigt att bedriva ett systematiskt säkerhetsarbete. I ett sådant arbete inkluderas både risk- och sårbarhetsanalyser/ riskanalyser och kontinuitetsplanering. Detta ska göra verksamheterna mer robusta och därmed kunna hantera olika samhällsstörningar.

8 Identifierade och analyserade risker för kommunen och kommunens geografiska område

8.1 Riskidentifiering och riskanalys

Riskidentifiering

Riskidentifiering syftar till att identifiera extraordinära händelser och förhållanden inom kommunens egen verksamhet och det geografiska området som innebär ett hot eller en risk. Resultatet av riskidentifieringen bör vara riskkällor eller grovt beskrivna riskscenarier (typhändelser) och omfattar risker och hot inom följande områden.

²⁰ <https://www.msb.se/sv/amnesomraden/krisberedskap--civilt-forsvar/samhallsviktig-verksamhet/kontinuitetshantering/>

- naturolyckor
- andra olyckor
- teknisk infrastruktur och försörjningssystem
- antagonistiska hot och social oro
- sjukdomar²¹
- höjd beredskap

Risikanalys

De utvalda riskerna utvecklas till mer utförligt beskrivna riskscenarier. Riskanalysen innehåller även en värdering av hur sannolikt det är att scenariot ska inträffa och vilka direkta konsekvenser som det medför. I de fall då sannolikhetsbedömningen är förenad med allt för stor osäkerhet kan bedömningen utelämnas. Utgångspunkten för konsekvensbedömningen är befolkningens liv och hälsa, samhällets funktionalitet, grundläggande värden som rättssäkerhet och demokrati, samt skador på egendom och miljö.

8.2 Typhändelser

Naturolyckor och extrema väderhändelser

- 1 Värmebölja
- 2 Torka och vattenbrist
- 3 Storm
- 4 Snöoväder
- 5 Översvämning
- 6 Skyfall
- 7 Ras och skred
- 8 Skogsbrand
- 9 Åska
- 10 Solstorm

Andra olyckor

- 11 Olyckor i anläggningar med hantering av farliga ämnen
- 12 Farligt gods
- 13 Allvarlig händelse i publikt område
- 14 Stor trafikolycka (tåg/väg/flyg/båt)
- 15 Brand i särskilda objekt
- 16 Händelse på annan plats med stora konsekvenser för kommunen
- 17 Dammbrott
- 18 Kärnteknisk olycka

Teknisk infrastruktur och försörjningssystem

- 19 Störningar i dricksvattenförsörjningen och avloppssystem
- 20 Störningar i livsmedelsförsörjningen
- 21 Störningar i finansiella system

²¹ MSB (2011) *Vägledning för risk- och sårbarhetsanalyser* Publikationsnummer: MSB245 - april 2011 ISBN 978-91-7383-129-1

- 22 Störningar i elförsörjningen
- 23 Störningar i elektroniska kommunikationer och IT-attacker
- 24 Störningar i värmeförsörjningen
- 25 Störningar i drivmedelsförsörjningen
- 26 Störningar i transporter

Antagonistiska hot och social oro

- 27 Hot och pågående dödligt våld
- 28 Terror/våldsbejakande extremism
- 29 Social oro
- 30 Subversiv verksamhet

Sjukdomar

- 31 Epidemi/pandemi
- 32 Epizooti och zoonos

Höjd beredskap

- 33 Väpnad strid inom kommunens gränser eller närområde

8.3 Identifierade typhändelser med definitioner

Följande texter om typhändelser syftar till att definiera vad som menas med en viss typhändelse. I vissa fall ges en koppling till kommunens förutsättningar för händelsen eller en kort historisk återkoppling av händelser med exempel från närtid.

8.3.1 Naturolyckor och extrema väderhändelser

Det finns olika sorters extrema väderhändelser och en del är våldsamma, till exempel ett häftigt ösregn eller en storm. Andra byggs upp genom att någon viss väderlek dominerar under en längre tid, till exempel en värmebölja eller osedvanligt kallt väder. En längre period med torra eller ihållande regn kan också leda till extrema förhållanden. En av klimatförändringarnas effekter är att det kommer bli allt vanligare med extrema väderhändelser som i sin tur kan ge ökade problem för olika samhällsviktiga verksamheter.

8.3.2 Värmebölja

Bedömning: Sannolikheten för en värmebölja bedöms som hög med allvarliga konsekvenser. Osäkerhetsfaktorn bedöms som låg.

Värmebölja definieras av SMHI som en sammanhängande period då dygnets högsta temperatur överstiger 25°C minst fem dagar i sträck²². Extrema och långvariga värmeböljor medför olika stora risker för olika individer beroende på deras hälsotillstånd. Det är framförallt sårbara grupper som äldre, sjuka och barn, som löper stor risk. Det kan även ge flera problematiska effekter på miljö,

²² <https://www.smhi.se/kunskapsbanken/klimat/varmebolja-1.22372> uppdaterad 28 februari 2023

ekonomi och infrastruktur. Med ett varmare klimat ökar också problemen med skadegörare, växtsjukdomar och ogräs.

2018 var den varmaste sommaren åtminstone sedan 1945 då statistiken i denna artikel började. Värmen under 2018 började redan i maj och fortsatte en bit in i augusti. Speciellt maj och juli var mycket varma. 31,2° var det i genomsnitt som högst 2018 vid alla SMHI:s väderstationer i landet.²³ På sent 2000-tal har flera varningsmeddelanden utfärdats för Örebro län. Den varma och torra sommaren 2018 ledde till flera mindre bränder i Hallsbergs kommun. Värmebölja kan innebära en ökad belastning för särskilda verksamheter, eller lokaler som huserar särskilda verksamheter, så som äldreomsorg. Sommaren 2023 befarades värmebölja. Det var varmt och torrt i maj och juni. I juli och augusti kom omfattande nederbörd i form av regn. Se mer under typfall översvämning.

8.3.3 Torka och vattenbrist

Bedömning: Sannolikheten för torka och vattenbrist bedöms som hög med allvarliga konsekvenser. Osäkerhetsfaktorn är låg.

Utifrån nationella och internationella klimatscenarier framgår att torka och vattenbrist med stor sannolikhet kommer bli mer frekvent förekommande i framtiden. Under sommaren 2018 rådde torka i nästan hela Sverige. Detta berodde på en mycket låg nederbördsmängd i samband med höga temperaturer. Torka uppstår till följd av att det under en lång tidsperiod endast fallit små nederbördsmängder. Torka är ett vitt begrepp och kan innefatta små nederbördsmängder, låg markfuktighet, låga vattennivåer i sjöar, låg grundvattennivå, etc. Torka innebär att vattenmängden minskar i naturen vilket kan leda till att tillgången på vatten minskar. Det kan få stora konsekvenser för människan och samhället i stort.

Som nämnts ovan kan torka leda till minskad mängd vatten i naturen. Vattenbrist kallas en situation när tillgången på dricksvatten är mindre än efterfrågan. Vattenbrist kan innebära att det antingen råder brist på grundvatten eller ytvatten, men det kan också beskriva en situation där det samtidigt råder brist på båda. Sammantaget kan det innebära sårbarhet för viktiga samhällsfunktioner som tillgång och kvalitet på vatten samt stora ekonomiska förluster i jord- och skogsbruket.

Vattenbrist kan också uppstå i en situation där tillgången på grundvatten och ytvatten är god, men möjligheten att rena vattnet till livsmedelskvalitet är bristfällig. I denna rapport hanterar vi den typen av situationer under rubriken "störningar i dricksvattenförsörjning".

²³ <https://www.smhi.se/kunskapsbanken/klimat/varmebolja-1.22372> uppdaterad 28 februari 2023

Exempel på vad vattenbrist kan innebära för samhället och den enskilda människan; dricksvattenbrist, försämrade förutsättningar för jord- och skogsbruk samt industri och turism. I naturen i stort kan det leda till sämre levnadsförhållanden för växter och djur som lever i vattenrelaterade miljöer.

Hallsbergs kommun samarbetar med dricksvattenförsörjning med Kumla kommun genom vattenverket i Blacksta. Det finns ett antal vattentäkter och vattenskyddsområden i Hallsbergs kommun.

8.3.4 Storm

Bedömning: Sannolikheten för storm bedöms som medelhög med betydande konsekvenser. Osäkerhetsfaktorn är låg.

En kraftig storm kan påverka stora geografiska områden och stora delar av samhället vilket kan leda till allvarliga konsekvenser i form av materiella skador, produktionsbortfall, störningar i samhällets funktionalitet samt skadade och omkomna. Stormar går inte att förhindra, däremot går det att i förhand, i viss mån, minska sannolikheten för allvarliga konsekvenser genom att till exempel konstruera samhällsviktiga system som kan stå emot påfrestningar.²⁴ Flera stormar har påverkat länet vid olika tillfällen. Genom åren har stormar som Gudrun, Per, Alfrida och Dagmar påverkat länet till en viss del. Vid dessa tillfällen har bland annat ett stort antal abonnenter blivit utan el och fast telefoni, framkomligheten på vissa vägar begränsades, varför konsekvenserna bedömdes som mycket allvarliga. Tågsträckan Hallsberg-Mjölby stängdes av, vilket påverkade både person- och godstrafiken. Örebro län har i förhållande till södra Sverige visat sig vara relativt förskonat för den här typen av stormar. Detta beror bland annat på länets topografiska läge som medför att de lågtryck som går in väster eller söder om Örebro passerar Norge vars höga berg bland annat får vindarna att avta något i intensitet. Dessa lågtryck kan under kalla perioder däremot föra med sig rikligt med snö, vilket Örebro län fick uppleva under vintrarna 2009/2010 och 2010/2011. Det är vanligare med stormar i södra Sverige än vad det är i norr. Sannolikheten att inre Götaland ska drabbas av byvindar på 30 m/s är ungefär en gång på tre år medan ett liknande scenario i inre Norrland uppstår en till två gånger på hundra år. Örebro län ligger i en brytpunkt mellan dessa två men trots det så liknar det mer de norrländska förhållandena. För att Örebro län ska drabbas av stormbyar krävs det att lågtrycken kommer in via mellersta Norrland vilket de gjorde vid stormen Dagmar julhelgen 2011.²⁵

8.3.5 Snöoväder

Bedömning: Sannolikheten för snöoväder bedöms som medelhög med betydande konsekvenser. Osäkerhetsfaktorn är låg.

²⁴ Händelsescenario (MSB) Publ nr: MSB1576 - 2020 ISBN: 978-91-7927-040-7 s. 4

²⁵ Länsstyrelsen i Örebro län (2012) Stormar i Örebro län.

Snöoväder kännetecknas av ihållande nederbörd i form av snö som medför stora snömängder på marken. Det bildar problem med att hinna få bort snömassorna, trafikstörningar och minskad framkomlighet på vägar. Ett snöoväder innebär ofta kraftiga vindar, som gör att mängden snö samlas på vissa punkter. Snön som lägger sig på tak på byggnader kan orsaka kollaps på grund av stor tyngd. Elavbrott är en vanlig konsekvens av ett snöoväder.

Snömängderna som kom över södra och mellersta Sverige under vintern 2009–2010 är enligt SMHI historiskt återkommande ungefär vart tionde år. Mycket snö kan leda till störningar i samhällsviktig verksamhet eftersom de påverkar framkomligheten på järn- och riksväg vilket i sin tur kan leda till att transporter och leveranser påverkas negativt. Elförsörjning, och ibland vattenförsörjning påverkas, och tak kan kollapsa. Elförsörjningen i kommunen har blivit säkrare under de senaste 15 åren genom att ledningar grävts ned och att kabelgatorna för luftledningar röjts i syfte att hindra snötyngda träd att falla ned på ledningar.

8.3.6 Översvämning

Bedömning: Sannolikheten för översvämning bedöms som hög med allvarliga konsekvenser. Osäkerhetsfaktorn är låg.

Översvämningar uppstår ofta efter perioder då riklig nederbörd eller snösmältning och isproppar får sjöar och vattendrag att svämma över. Avrinningsområden, topografi och geologi är aspekter som är avgörande i hur översvämningen utvecklas. Översvämningar kan även orsakas av brutna dammar och fördämningar eller vid kraftiga skyfall. Vid höga flöden orsakas på kort tid stora ekonomiska och strukturella skador. Genom störningar i vattenreningen påverkas även förutsättningarna för sanitet och hygien vilket skapar grogrunder för smittspridning. Klimatförändringarna förväntas öka frekvensen på översvämningar i ett framtida klimat.²⁶

Länsstyrelsen i Örebro län har 2015 tagit fram en kartering som visar så kallade lågpunktsområden. Kartanalysen, som är översiktlig, visar på flera områden inom Hallsbergs tätort som erfarenhetsmässigt riskerar att svämmas över. Under de senaste 25 åren har minst fyra kraftiga skyfall lett till översvämning i tätorten Hallsberg med omnejd.²⁷ Maj och juni 2023 var osedvanligt varm och torr. I juli och augusti kom regnet och regnoväddret Hans i tätt följd av oväntade skyfall några veckor i augusti som ledde till översvämningar i stora delar av Örebro län. Översvämningens omfattning i Hallsbergs kommun var inte lika kraftig som 2015.

8.3.7 Skyfall

Bedömning: Sannolikheten för skyfall bedöms som hög med allvarliga konsekvenser. Osäkerhetsfaktorn är låg.

²⁶ Länsstyrelsen i Örebro Län (2011). Översvämningar Örebro län.

²⁷ Hallsbergs kommun (2016). Översiktsplan för Hallsbergs kommun, s. 43.

Enligt Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut (SMHI) är definitionen av ett skyfall, 50 mm nederbörd på en timme eller minst 1 mm nederbörd per minut.²⁸

En trolig följd av klimatförändringar är att korttidsnederbörd och däribland skyfall kommer få en tätare återkomsttid. Det går ännu inte att göra några prognoser på mängderna eller var skyfallen kommer öka i störst utsträckning.²⁹

Konsekvenserna av ett skyfall får stor påverkan i urbana områden på grund av utbredd infrastruktur och byggnadstäthet. Många samhällsviktiga verksamheter återfinns också i urbana områden. Skadeverkningar på sådan verksamhet kan få stora konsekvenser för samhället i stort.

Här följer några exempel som visar på negativa effekter som skyfall för med sig. Vägar och järnvägsbankar kan spolats bort vilket i sin tur kan leda till stora störningar i transporter, med stopp och långa omdirigeringar av trafiken.³⁰ El-, gas- och teleavbrott på de fasta näten och de mobila tele- och datanäten kan slå ut på grund av skyfall eller åsknedslag.³¹ De kommunala ledningsnäten kan påverkas och även avloppsreningsverken.³²

Den senaste mycket allvarliga översvämningen i Hallsbergs kommun inträffade i början av september 2015 och var ett resultat av ett så kallat hundraårsregn. Det blev stora konsekvenser för boende i villaområden, vägkommunikationer samt ledningsnät och avloppsreningsverk. Åtgärder för att begränsa skadeverkningarna av ett liknande skyfall i framtiden har vidtagits. Som redan nämnts under föregående typfall "Översvämning" drabbades delar av Sverige och däribland Örebro län av regnovädret Hans i augusti 2023 i tät följd av oväntade skyfall några veckor i augusti. Ovädret Hans och skyfallen ledde till översvämningar i stora delar av Örebro län. Översvämningens omfattning i Hallsbergs kommun var inte lika kraftig som 2015.

8.3.8 Ras och skred

Bedömning: Sannolikheten för ras och skred bedöms som låg med begränsade konsekvenser. Osäkerhetsfaktorn är låg.

Ras har inträffat i länet i samband med höga flöden i vattendrag. Ras och skred är plötsliga och snabba processer som kan få allvarliga konsekvenser och inträffade

²⁸ <https://www.klimatanpassning.se/klimatanpassa/vagledning-for-klimatanpassning/hantera-risker/skyfall-1.89213>

²⁹ Olsson, J., & Josefsson, W (2015). Skyfallsuppdraget - ett regeringsuppdrag till SMHI. Norrköping: SMHI.

³⁰ Länsstyrelserna (2011) Skyfall i nutid och framtid

³¹ Länsstyrelserna (2011) Skyfall i nutid och framtid

³² Länsstyrelserna (2011) Skyfall i nutid och framtid

ras har hotat bebyggelse och raserat vägar, järnvägar, broar och elledningar. Klimatanalyser för Örebro län visar på en ökning av nederbörden vilket påverkar jordars stabilitet negativt, vilket i sin tur ökar faran för ras och skred.

Enligt undersökningar av Statens geotekniska institut kommer säkerheten och jordslänters stabilitet försämrats med 5–30 procent i och med ett förändrat klimat. De flesta ras och skred inträffar under vår och höst då trycket i markens porer är högt till följd av till exempel intensiv nederbörd och snösmältning.

En GIS-analys över potentiella ras- och skredområden som genomfördes av länsstyrelsen i Örebro län år 2013 visar att det i Hallsbergs kommun finns förhållandevis få områden med risk för ras, men däremot fler skredriskområden.³³

8.3.9 Skogsbrand

Bedömning: Sannolikheten för skogsbränder bedöms som medelhög med betydande konsekvenser, Osäkerhetsfaktorn är låg.

En brand kan uppstå på grund av mänsklig aktivitet, till exempel oaktsamhet vid grillning, gräseldning och rökning. En brand kan också uppstå på grund av naturfenomen och felaktig teknik vid arbeten med maskiner, tex skogsavverkingsmaskiner. Vid bränder är det ofta brandröken som är det största hotet mot människor och djur.³⁴ När luftfuktigheten och temperaturerna når vissa nivåer skapas förutsättningar för väldigt snabba brandförlopp och med klimatförändringar kan det väntas bli ännu vanligare.

Skogsbränder kan drabba kommunen med stora ekonomiska bortfall som följd. Ingen av kommunens tätorter, förutom Hjortkvarn, ligger i nära anslutning till skogsområden, men vägar och järnvägar kan tillfälligt blockeras av brand, brandrök eller nedfallna träd och stolpar.

Sommaren 2018 inträffade flera mindre gräs- och skogsbränder i Hallsbergs kommun pga. den svåra torkan. En rapport från MSB visar att det var 1,8 miljoner kvadratmeter skog i Örebro län som brann sommaren 2018. Av dessa brann 82 466 kvadratmeter skog i Hallsbergs kommun.³⁵

8.3.10 Åska

Bedömning: Sannolikheten för åska som orsakar skador på samhällsviktig infrastruktur bedöms som hög. Konsekvenserna för samhällets funktionalitet är betydande. Osäkerhetsfaktorn är låg.

Ungefär 2000 åskväder pågår ständigt runt jordklotet. Eftersom åska gynnas av hög temperatur och fuktig luft är frekvensen högst i tropiska områden. I Sverige kan åska uppträda närsomhelst på året men de flesta åskdagar inträffar i perioden

³³ Hallsbergs kommun (2016). Översiktsplan för Hallsbergs kommun, s. 41.

³⁴ Räddningsverket (2004). Riskhantering i översiktsplaner, en vägledning för kommuner och länsstyrelser.

³⁵ Nerikes Allehanda 25 juni 2015. Sammanställning av Nyhetsbyrån Siren.

juni–augusti. Åska är vanligare vid kusterna (Västkusten 25–30 åskdagar/år) och södra eller mellersta Sverige och mindre vanligt i Norrland och fjällområdena (Lapplandsfjällen 1–3 åskdagar/år). Örebro län ligger i ett område som i genomsnitt har runt 20 åskdagar per år.³⁶ Åska är ett begränsat väderfenomen som normalt inte innebär någon omfattande åverkan eller skador på samhällsviktig infrastruktur, men dagens elektronik är ofta åskkänslig.³⁷ Eventuellt kan klimatförändringarna också medföra gynnsammare förutsättningar för bland annat åska i framtiden.³⁸ Örebro kommun har vid ett par tillfällen påverkats av åska, bland annat när ett blixtnedslag slog ut vissa centrala system i vattenproduktionen. Sommaren 2011 inträffade en så kallad supercell när flera samtidiga åskväder möttes över Örebro och åskan pågick i flera timmar mot normalt sett knappt en halvtimme. Under den mest intensiva timmen uppmättes närmare 20 000 blixtnedslag.³⁹

8.3.11 Solstorm

Bedömning: Sannolikheten för solstorm som orsakar skador på samhällsviktig infrastruktur bedöms som låg. Konsekvenserna av en stor solstorm kan vara katastrofala för samhällets funktionalitet. Osäkerhetsfaktorn är hög.

Solstormar kan vara små eller stora. Den mest kraftiga solstormen ägde rum i USA år 1859, den så kallade Carringtonstormen. 1989 orsakade en våldsam solstorm att ett elnät i Quebec i Kanada slogs ut. Då stannade tunnelbanan, skolor låstes och folk var inspärrade i hissar. Sex miljoner människor drabbades av elavbrott. Den senaste märkbara solstormen i Sverige ägde rum i november 2015. Konsekvenserna av denna solstorm blev att satelliter och andra kommunikationssystem för flygverksamheten drabbades.

Majoriteten av de solstormar som drabbar jorden är hanterbara i sett till styrka och de konsekvenser som följer. Men samhällets sårbarhet för solstormar ökar i takt med att utvecklingen går framåt och att beroendet av exempelvis el och elektronik blir större⁴⁰

I händelse av en extrem solstorm skulle system för elektronisk kommunikation, distribution av el, värme, vatten och livsmedel drabbas av omfattande störningar och avbrott. Konsekvenser kan också innebära att blåljusaktörerna blir överbelastade på grund av positionerings- och kommunikationssvårigheter och således inte har möjlighet att ta hand om alla inkomna larm. Trygghetslarm kan sluta att fungera då enheterna inte längre har tillgång till sin position eller kommunikation. De värst drabbade är dem som redan är sjuka, äldre och små

³⁶ <https://www.smhi.se/data/meteorologi/kartor/medel/aska-antal-dagar-ar-medel>

³⁷ SMHI (2010). Åska i Sverige 2002–2009 Meteorologi 141

³⁸ Länsstyrelsen i Örebro län (2011) Stormar i Örebro län.

³⁹ Länsstyrelsen i Örebro län (2011) Stormar i Örebro län

⁴⁰ <https://www.msb.se/sv/amnesomraden/skydd-mot-olyckor-och-farliga-amnen/naturolyckor-och-klimat/solstormar/>

barn som har ett stort beroende av värme, vatten och livsmedel. Även övriga människor i samhället riskerar att påverkas negativt då grundläggande behov inte kan tillgodoses.⁴¹

Risken för stora solstormar går inte att bedöma, det finns för lite statistiskt underlag. Vi vet dock att det förekommer mindre solstormar i begränsad omfattning och att Hallsbergs kommun varit förskonade från dessa.

8.3.12 Andra olyckor

I vårt samhälle inträffar ständigt små och stora olyckshändelser som drabbar vårt land, våra kommuner och våra medborgare. Svåra och större olyckor är sådana olyckor som drabbar flera individer. Beroende på vilka typer av olyckor och var dessa sker i samhället kan verksamheter som är samhällsviktiga påverkas i större eller mindre omfattning. En del händelser går att förutse och till viss del förebygga och samtidigt ha en beredskap för att begränsa konsekvenserna vid en eventuell olycka. Olyckshändelser av större karaktär där exempelvis farligt gods och många människor är inblandade kan innebära stora utmaningar för samhället att hantera.

8.3.13 Olyckor i anläggningar med hantering av farliga ämnen

Bedömning: Sannolikheten för att anläggningar i Hallsbergs kommun kan skada människor, miljö och egendom genom brand, kemikalieutsläpp och explosioner bedöms som medelhög. Konsekvenserna kan bli mycket allvarliga. Osäkerhetsfaktorn bedöms som låg.

Till farliga anläggningar brukar räknas alla anläggningar som genom sin verksamhet kan orsaka brand, kemikalieutsläpp och explosioner, och som genom sina farliga egenskaper kan skada människor, miljö och egendom.⁴²

I Hallsbergs kommun finns det anläggningar med hantering av farliga ämnen. I angränsande kommunen Kumla finns Fortum Waste Solution (FWS). Vid brand i FWS finns risk för att giftig rök sprider sig till boende i Hallsbergs kommun. Detta skedde i juni 2018 då giftig rök spred sig åt Sköllerstahålet i Hallsbergs kommun.

8.3.14 Farligt gods

Bedömning: Sannolikheten för farligt gods-olycka är hög. Konsekvenserna är allvarliga. Osäkerhetsfaktorn är låg.

Vid bedömningen måste också beaktas att ett litet utsläpp av ett farligt ämne på fel plats kan vara mycket allvarligt samtidigt som ett stort utsläpp på en gynnsam plats inte vållar så stora problem.

⁴¹ MSB (2019). Faktablad 1318 Extrema solstormar Konsekvenser för samhällsviktig verksamhet, januari 2019

⁴² <https://www.msb.se/sv/Om-MSB/Nyheter-och-press/Nyheter/Nyhetsarkiv/Nyhetsarkiv-2015/Nya-regler-om-atgarder-for-att-forebygga-och-begransa-foljderna-av-allvarliga-kemikalieolyckor/>.

Miljontals ton av farligt gods transporteras varje år på vägar och järnvägar i Sverige, och även med båt och flyg. Farligt gods är ämnen och föremål som på grund av sina kemiska eller fysikaliska egenskaper kan orsaka skador på liv, hälsa, miljö eller egendom vid transport. Farligt gods kan till exempel ha explosiva, brandfarliga, giftiga, radioaktiva eller frätande egenskaper⁴³.

Rangerbangården i Hallsberg tar hand om och rangerar transporter med farligt gods dygnet runt, året runt. Väg E 20 är den väg i Hallsbergs kommun där det transporteras mest farligt gods. Den löper utanför tätorter. Väg 51 är en rekommenderad väg för farligt gods. Den löper nära Sköllersta och genom Pålsboda, Svennevad och Hjortkvarn. Väg 51 är olycksdrabbad och har förbättrats vid flera tillfällen men är fortfarande smal och olycksdrabbad. En ny väg mellan Svennevad och "Kvarntorpskorset" är under uppbyggnad och beräknas öka säkerheten för farligt gods-transporter.

Ett flertal farligt-gods incidenter inträffar varje år på rangerbangården. Konsekvenserna för människors liv och hälsa har varit begränsade, hittills.

8.3.15 Allvarlig händelse i publikt område

Bedömning: Sannolikheten för allvarlig händelse i publikt område är medelhög med allvarliga konsekvenser. Osäkerhetsfaktorn är låg.

En allvarlig olycka eller en katastrof i ett publikt område och samband med ett större evenemang kan få stora konsekvenser för kommunen. En av utmaningarna med att samla väldigt många människor på en begränsad yta är att även en liten initial händelse kan leda till en serie av omständigheter som snabbt får allvarliga konsekvenser. Det kan t.ex. bli hög belastning inom vård- och omsorgsverksamheten och stort behov av information till allmänheten. Inga publika evenemang är riskfria och olyckor och katastrofer sker så gott som årligen. Kraven på den som arrangerar ett sådant evenemang, att ta till förebyggande säkerhetsåtgärder, är därför höga, men olyckor kan ändå inträffa. Ur kommunalt perspektiv finns ett ansvar när det gäller förberedelser kring och tillståndsgivning för olika publika evenemang.

Inom kommunen finns ett antal platser där många personer samlas för större evenemang. Några av objekten ligger i anslutning till stora vägar och järnväg, och skulle kunna påverkas av t ex. en farligt-godsolycka.

Objekt	Verksamhet
Område perrong och järnvägsstation	Resecentrum
Alléområdet	Idrottsanläggning, bad, gymnasieskola
Stora torget och västra Storgatan i Hallsberg	Marknadsplats (julmarknad, vår- och höstmarknad)

⁴³ MSB (2009). Transport av farligt gods – väg och järnväg 2009-2010.

Bergööska huset	Öppet för visning för allmänheten samt galleri
De mindre tätorternas gymnastiksal, folkets hus, folkets park, idrottsplatser e dyl.	Evenemang av olika slag

8.3.16 Stor trafikolycka (tåg/båt/flyg/väg)

Bedömning: Sannolikheten för att en stor trafikolycka ska hända bedöms som hög med mycket allvarliga konsekvenser. Osäkerhetsfaktorn bedöms som låg.

Med stora olyckor avses olyckor med ett högt antal skadade eller avlidna. Normalt ses en stor trafikolycka inte som en händelse med stora konsekvenser för samhällsviktig verksamhet. Det som är avgörande beror på olyckans art, inblandade individer samt geografiskt område. Utöver skadeläge och dödsfall kan de anses ha konsekvenser för samhällsviktig verksamhet när omfattningarna på miljö eller infrastruktur är signifikanta. Stora trafikolyckor, tågolyckor, flygolyckor samt båtolyckor är alla exempel som kräver att kommunerna håller en viss beredskap.

För Hallsbergs kommun är det främst vägtrafik- och tågolyckor som kan inträffa men Örebro flygplats ligger inte långt från gränsen till Hallsbergs kommun. Flygtrafikens största riskmoment ligger vid start eller landning av ett flygplan. Skulle det ske en olycka vid dessa moment kan olycksområdet hamna inom Hallsbergs kommuns gränser, i närheten av Vretstorp eller Östansjö. Sannolikheten för att detta ska hända är mycket liten.

För Hallsbergs kommun är den största risken för "Stor trafikolycka" att det sker tågolyckor i eller nära tätorterna, att det sker bussolyckor med skolbarn och att det sker farligt gods-olyckor. Erfarenheter från bland annat olyckan med långfärdsbussen strax utanför Arboga den 27 januari 2006 visar att det uppstod behov framför allt av psykosocialt omhändertagande.⁴⁴

8.3.17 Brand i särskilda objekt

Bedömning: Sannolikheten för brand bedöms som medelhög med mycket allvarliga konsekvenser. Osäkerhetsfaktorn bedöms som låg.

De flesta bränder som inträffar kan hanteras av räddningstjänsten och får begränsad påverkan på samhällsviktiga funktioner. Dock kan brand i vissa särskilda objekt få stora konsekvenser för samhällsviktiga funktioner och människors möjlighet till vardagsliv. I Hallsbergs kommun finns särskilda objekt och boendelokaler som är känsliga för brand.

⁴⁴ (Statens haverikommission, 2007) Rapport RO 2007:1 olycka med långfärdsbuss (...)

Några exempel kan vara brand i äldreboende och boende för funktionshindrade, samhällsviktiga anläggningar såsom värmeverk, ställverk, viktiga ledningsnät eller uppställningsgarage för bussar. Men även bränder i anläggningar med hantering av farliga ämnen, lager och andra knutpunkter kan få påverkan för människor i form av spridning av farlig rök eller att viktiga platser på annat sätt blir otillgängliga.

8.3.18 Händelse på annan plats med stora konsekvenser för kommunen

Bedömning: Sannolikheten för händelse på annan plats med stora konsekvenser för Hallsbergs kommun är hög. Konsekvenserna bedöms som betydande. Osäkerhetsfaktorn är hög.

Erfarenheter från händelser som Estonia 1994, tsunamin i Sydostasien 2004, terrorattacken i Stockholm 2017, och i viss mån även vulkanutbrottet på Island 2010, har visat att en händelse på en plats kan få konsekvenser inom andra geografiska områden. Sådana händelser kan drabba vissa kommundelar eller arbetsplatser särskilt hårt eller påverka ex. nyckelpersoner eller transporter i sådan utsträckning att det får effekt på samhällsfunktioner. Behovet av beredskap för psykosocialt omhändertagande av anhöriga och hemvändande drabbade kan också bli påtagligt.

8.3.19 Dammbrott

Bedömning: Sannolikheten för dammbrott i Hallsbergs kommun bedöms som låg med betydande konsekvenser. Osäkerhetsfaktorn är medelhög.

Dammbrott kan inträffa till följd av bristfälligt underhåll av en damm men det kan också inträffa på grund av till exempel elfel, underdimensionering eller genom dominoeffekter om dammar uppströms brister. Höga dammar med stora magasin utgör den största risken och finns det bebyggelse nedströms kan skadorna och konsekvenserna bli mycket allvarliga.

Svenska kraftnät ska enligt förordningen med instruktion för affärsverket främja dammsäkerheten i landet. "Nytt regelverk för dammsäkerhet gäller från den 1 juli 2014. Som stöd för implementeringen har Svenska kraftnät under 2016 genomfört vägledningsinsatser, anpassat rutiner och mallar för årlig dammsäkerhetsrapport till det nya regelverket, uppdaterat vägledningar om konsekvensutredning och klassificering samt lämnat bidrag till länsstyrelsernas arbete med dammsäkerhetsklassificering och inventering av dammar"⁴⁵.

Dammar säkerhetsklassificeras sedan 2014 i tre olika klasser utifrån konsekvenser i händelse av dammhaveri. Det finns tre dammsäkerhetsklasser: A, B och C, där A motsvarar de allvarligaste konsekvenserna från samhällelig synpunkt i händelse av

⁴⁵ Affärsverket svenska kraftnät (2016). Dammsäkerhetsutvecklingen i Sverige. Rapport 2016/2236, 2016-12-21, s.5.

dammhaveri. Säkerhetsklassificeringen innebär att du ansvarar för att genomföra egenkontroll enligt ett säkerhetsledningssystem.⁴⁶

I Örebro län finns hundratals dammar som byggts för kvarnar, sågar, hyttor, gruvor, flottning, elproduktion, slussar, vattenuttag och ibland för att skapa vattenspeglar. De dammar som används idag, används framför allt för att producera el men det finns även aktiva gruvdammar. En stor del av dammarna som inte längre används står kvar, men saknar skötsel och underhåll. En damm som brister kan få stora konsekvenser för människor, natur, vägar, byggnader och hela samhällen.⁴⁷ Några senare exempel på dammbrott redovisas nedan.⁴⁸

År 1973 överströmmades en liten damm med ca 2,5 m höjd i Sysseleback, Värmland, vilket medförde att ca 12 000 m³ vatten frigjordes. De materiella skadorna blev ringa medan en person omkom.

I samband med den extremt höga nederbörden i Dalarna och Hälsingland hösten 1985 steg vattenytan över dammen vid Noppikoski till följd av att en utskovslucka inte kunde öppnas. Ett parti av dammen spolades bort och cirka 1 miljon m³ vatten strömmade ut. Ingen människa skadades vid dammbrottet.

Vid 13-tiden på söndagen den 7 november 2010 uppmärksammade två kanotister att någonting var på gång att hända med dammen vid Hästberga och ringde räddningstjänsten. Under tiden som kanotisterna pratade med räddningstjänsten rämnade dammen. Raset berodde på konstruktionsfel samt bristande underhåll.

8.3.20 Kärnteknisk olycka

Bedömning: Sannolikheten för kärnteknisk olycka som påverkar Hallsbergs kommun bedöms som mycket låg men med katastrofala konsekvenser. Osäkerhetsfaktorn bedöms som hög.

I Örebro län finns ingen kärnkraftsanläggning, men konsekvenserna av en olycka någon annanstans skulle kunna bli katastrofala. Radioaktiva och nukleära ämnen transporteras genom länet och används i viss verksamhet, bland annat vid sjukhus i länet. Enligt Strålsäkerhetsmyndigheten är problemen i beredskapen för händelser med radioaktiva ämnen, i synnerhet antagonistiska händelser, att räddningstjänsten i allmänhet inte har någon praktisk erfarenhet från "vardagsolyckor", eftersom olyckor med radioaktiva ämnen inträffar ytterst sällan.⁴⁹

⁴⁶ <https://www.lansstyrelsen.se/orebro/lantbruk-och-landsbygd/miljo/vatten/vattenverksamhet/dammar-och-vattenkraftverk.html>

⁴⁷ <https://www.lansstyrelsen.se/orebro/lantbruk-och-landsbygd/miljo/vatten/vattenverksamhet/dammar-och-vattenkraftverk.html>

⁴⁸ <https://vattenkraft.info/?page=21>

⁴⁹ Strålsäkerhetsmyndigheten (2010). Risk- och sårbarhetsanalys.

8.3.21 Teknisk infrastruktur och försörjningssystem

Fungerande teknisk infrastruktur och försörjningssystem är viktiga inte bara för samhällsviktig verksamhet och samhällets krisberedskap, utan också för den enskilde individen. För att samhället ska kunna fungera behövs tillgång till bl. a el, mat, vatten, värme och telekommunikationer.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) har tagit fram förslag till resultatmål för samhällets krisberedskap för försörjningen av dricksvatten, livsmedel och värme⁵⁰. Att just dricksvatten, livsmedel och värme är grundläggande vid en kris i det moderna samhället blev skrämmande tydligt då Japan drabbades både av en tsunami och en kärnkraftsolycka våren 2011⁵¹. Resultatmålen handlar bland annat om miniminivåer för tillgång till dricksvatten, planering för att upprätthålla livsmedelsförsörjningen och tillgång till uppvärmda utrymmen vid störningar i värmeförsörjningen⁵².

8.3.22 Störningar i dricksvattenförsörjningen och avloppssystem

Bedömning: Sannolikheten för störningar i dricksvattenförsörjningen i Hallsbergs kommun bedöms som hög med allvarliga konsekvenser. Osäkerhetsfaktorn är låg.

För människors överlevnad behöver vi tillgång till vatten i tillräcklig mängd och av godtagbar kvalitet för dryck, till matlagning och personlig hygien osv. I ett krisläge tillhör dricksvatten ett av de nödvändigaste behoven för den enskilda individen och befolkningen som helhet.

En större störning skulle få allvarliga konsekvenser. Klimatförändringarnas konsekvenser för dricksvattenförsörjningen kan enligt klimat- och sårbarhetsutredningen bli avsevärda. Kvaliteten på råvattnet i vattentäkter kan påverkas negativt av stigande temperaturer och större variationer i nederbörd och flöden⁵³. Även risken för skador på vattenledningar och föroreningar av dricksvattnet ökar på grund av ökad risk för översvämningar, ras och skred⁵⁴. Det kan även vara på grund av brist på olika kemikalier kopplat till framställningsprocessen.

Hallsbergs kommun har en råvattentäkt och ett antal vattenreservoarer. Det finns också grundvattenbrunnar. Vattenbrunnarna används inte för att leverera dricksvatten utan används till bevattning, ishallen och att hålla balans i huvudorten Hallsbergs grundvattennivå. Brunnarna utreds för att eventuellt

⁵⁰ MSB (2011). Förslag till resultatmål för samhällets krisberedskap för försörjning av dricksvatten, livsmedel och värme.

⁵¹ MSB (2011). Förslag till resultatmål för samhällets krisberedskap för försörjning av dricksvatten, livsmedel och värme.

⁵² MSB (2011). Förslag till resultatmål för samhällets krisberedskap för försörjning av dricksvatten, livsmedel och värme.

⁵³ (MSB, 2012) Klimatförändringarnas konsekvenser för samhällsskydd och beredskap, s.22

⁵⁴ (MSB, 2012) Klimatförändringarnas konsekvenser för samhällsskydd och beredskap, s.22

kunna användas som reservvatten vid krisläge. Vattenledningar ligger ofta i riskzonen för att bli påverkade av eller gå sönder vid grävningar för olika typer av markarbeten.

8.3.23 Störningar i livsmedelsförsörjningen

Bedömning: Sannolikheten för störningar i livsmedelsförsörjningen i Hallsbergs kommun bedöms som medelhög med betydande konsekvenser. Osäkerhetsfaktorn är låg.

Livsmedelsförsörjningens system är komplext och livsmedelsflödet innehåller ofta många olika steg från råvara till färdig mat hos konsumenten.

Livsmedelsförsörjningen består av flera verksamheter som livsmedelsproduktion, lager, dagligvaruhandel, restauranger och storkök. Beroendet av fungerande tele- och datakommunikationer har successivt ökat i och med den tekniska utvecklingen inom livsmedelssektorn⁵⁵. Livsmedelsförsörjningen är starkt beroende av transporter i alla verksamheter. Konceptet "just in time" används inom livsmedelsförsörjningen och innebär att lagerhållningen är liten och sker till stor del på vägarna. Transporter behövs för att förflytta produkter i livsmedelskedjan och elförsörjningen är viktig för att hålla igång de flesta verksamheter.⁵⁶

Det är troligt att en större störning i livsmedelsförsörjningen är en följd effekt av en annan typhändelse. Exempel på sådan skulle kunna vara värmebölja, störningar i drivmedelsförsörjningen och/eller transportsektorn.

8.3.24 Störningar i finansiella system

Bedömning: Sannolikheten för störningar i finansiella system bedöms som hög med betydande konsekvenser. Osäkerhetsfaktorn är låg.

I huvudsak kan betalningar ske med kontanter, betalkort, via girering (bankgiro, postgiro och plusgiro) swish eller internetbank. Vid ett omfattande elavbrott kan det bli problem för banker att genomföra överföringar. En störning i de finansiella systemen kan också leda till sociala konsekvenser och oro i samhället.

8.3.25 Störningar i elförsörjningen

Bedömning: Sannolikheten för störningar i elförsörjningen i Hallsbergs kommun bedöms som medelhög med allvarliga konsekvenser. Osäkerhetsfaktorn är låg.

Elförsörjningen innefattar produktion, distribution och slutanvändning av el som i sin tur består av tre systemnivåer med stamnät, regionnät och lokala nät⁵⁷. Lokalnäten utsätts ofta för avbrott i samband med väderrelaterade händelser

⁵⁵ Livsmedelsverket (2011). Livsmedelsförsörjning i ett krisperspektiv.

⁵⁶ KBM (2010). Falla en – faller då alla?

⁵⁷ MSB (2010). Olyckor och kriser 2009/2010.

medan region- och stamnäten inte är lika känsliga, särskilt inte stamnäten.⁵⁸ Ungefär 40 procent av avbrotten i elförsörjningen beror på väderrelaterade problem.⁵⁹ Även om de stora leverantörerna har grävt ner många elledningar under de senaste åren och därmed skapat större robusthet i näten i länet, är sannolikheten för en störning i elförsörjningen medelhög. I dagens elberoende samhälle är vi sårbara utan el och ett elbortfall får mycket allvarliga konsekvenser även för den enskilda människan. Hur allvarliga konsekvenserna blir är bland annat beroende av hur långvarig störningen är, hur stort område som berörs, samt av årstid och väderlek. Konsekvenserna av ett omfattande elavbrott beror också på vilken reservkraft med tillgång till bränsle och andra reservåtgärder som kan användas.

8.3.26 Störningar i elektroniska kommunikationer och IT-attacker

Bedömning: Sannolikheten för störningar i elektroniska kommunikationer i Hallsbergs kommun bedöms som mycket hög med allvarliga konsekvenser. Osäkerhetsfaktorn är låg.

Elektroniska kommunikationsnät och tjänster spelar en allt viktigare roll i vårt samhälle, i vardagen såväl som vid extraordinära händelser. Varje dag bidrar elektronisk kommunikation till olika former av finansiella tjänster, hälso- och sjukvård, arbete för samhällets skydd och säkerhet, transporter, energiförsörjning och flera andra samhällssektorer.

Andra delar av samhället är också beroende av elektronisk kommunikation, från enskilda medborgare till företag och andra organisationer. I vissa fall kan medborgares liv och hälsa direkt påverkas av störningar och avbrott i elektronisk kommunikation.

Andra utvecklingsmöjligheter, som en minskning av antalet oberoende nätinfrastukturer genom konsolidering och följderna av klimatförändringar, kan öka flera risknivåer. Med nya användningsområden, från e-hälsa till fjärrövervakning och kontroll av tekniska system, kan sårbarheter få allt större negativ påverkan, både för den enskilde individen som samhället i stort. Om samhällsviktiga användare i framtiden kommer att utnyttja mobila kommunikationsnät för verksamhetskritisk kommunikation kommer också riskbilden att påverkas. Ytterligare en riskfaktor är bristande säkerhetsanalyser i samband med trenden med ökande användning av molntjänster.

IT-attacker

IT-attacker innebär försök att förändra, radera, få tillgång till, exponera eller stjäla information eller att få otillåten tillgång till en IT-resurs. Det är oftast ett antagonistiskt hot där datorer, nätverk, servrar och IT-system angrips med syfte att åstadkomma skada. Angriparen kan vara individer, grupper, organisationer eller främmande makt. I många fall är angriparen anonym.

⁵⁸ MSB, (2010). Olyckor och kriser 2009/2010.

⁵⁹ SMHI (2012). Klimatanpassningsportalen.

I Sverige finns höga ambitioner att digitalisera och ta till oss ny teknik för att effektivisera och utveckla verksamhet. Idag består verksamheters it-miljöer av komplexa sammansättningar av olika system och förbindelser kopplat till internet- och molnbaserade lösningar. Detta innebär både en exponering av data och system mot omvärlden men även svårhanterliga beroenden för säkerhetskänsliga verksamheter. Ett sådant beroende kan vara att en it-tjänst tillhandahålls av en leverantör som i sin tur använder olika underleverantörer och leveranskedjor för att förse verksamheterna med en specifik tjänst. Ett intrångsförsök eller störning hos en leverantör eller genom en leveranskedja kan generera åtkomst till en mängd olika it-miljöer och indirekt drabba sin verksamhet, utan att just den verksamheten var måltavlan.⁶⁰

Informations- och cybersäkerheten har inte stärkts i samma takt som utvecklingen. Artificiell intelligens (AI), robotik, utbyggnaden av 5G, ökad användning av molninfrastruktur kan alla göra våra verksamheter mer effektiva och delvis också öka vår beredskap för vissa händelser. Konsekvenserna av en IT-attack kan bli omfattande. Det kan innebära att information försvinner, blir otillgänglig eller att information blir låst och att angriparen kräver att pengar ska betalas ut för att låsa upp informationen. Detta drabbade Kalix kommun en natt i december 2021, och de stod utan tillgång till samtliga sina verksamhetssystem.

8.3.27 Störningar i värmeförsörjningen

Bedömning: Sannolikheten för störningar i värmeförsörjningen i Hallsbergs kommun bedöms som medelhög med allvarliga konsekvenser. Osäkerhetsfaktorn är låg.

Värmeförsörjning är inte bara en komfortfråga utan även viktig för vår hälsa, vatten, avlopp och byggnader. Nästan alla uppvärmningsformer är beroende av en fungerande elförsörjning, i synnerhet fjärrvärmens. När uppvärmningen av hus och lokaler slutar fungera, behöver det inte vara ovanligt kallt för att samhället snabbt ska hamna i en krissituation. Fjärrvärmens är den huvudsakliga formen för att värmeförsörja befolkningen. Fjärrvärmesystemen är starkt beroende av transporter för en ständig tillgång till bränsle, eftersom det är svårt att lagra så stora volymer som krävs. Detta är särskilt kritiskt för de anläggningar som drivs med bio- och avfallsbränslen, med tanke på att det rör sig om stora volymer som ska fraktas.

E.on är det största elnätsföretaget i länet och från Åbyverket i Örebro levereras värme, kyla, el och ånga till kunder i Örebro, Kumla och Hallsberg. I samtliga kommuner i Örebro län finns fjärrvärme utbyggt i större eller mindre skala, med undantag för Ljusnarsberg. Fjärrvärmeanslutningen är hög i Örebro tätort, 98–99 procent av innerstaden är ansluten, och nätet byggs ut kontinuerligt.

⁶⁰ Säkerhetspolisen (2023) Säkerhetspolisens årsberättelse 2023

8.3.28 Störningar i drivmedelsförsörjningen

Bedömning: Sannolikheten för störningar i drivmedelsförsörjningen i Hallsbergs kommun bedöms som hög med betydande konsekvenser. Osäkerhetsfaktorn är låg.

Dagens samhälle är beroende av fungerande drivmedelsförsörjning i form av drivmedel för fordon, bränsle för uppvärmning av fastigheter, som energikälla i industriprocesser och för att driva reservkraft. Förutom transportsektorn är polis, räddningstjänst, bevakning, avfallshantering, akutsjukvård och äldreomsorg beroende av drivmedel till sina fordon. Många samhällsviktiga verksamheter är försedda med reservkraftverk och vid ett elavbrott behöver dessa drivas med huvudsakligen dieselolja men också bensin. Den totala förbrukningen för landets samtliga reservkraftverk motsvarar den mängd diesel som normalt konsumeras i landet.

De flesta samhällsviktiga verksamheterna har bara diesel för några dagars drift och inga kommuner i länet har idag egna lager av bränsle utöver detta. Vatten-, avlopps- och fjärrvärmesystemen skulle drabbas vid en drivmedelsbrist på grund av de indirekta transportberoendena. Vid en drivmedelsbrist skulle samhällsviktiga verksamheter kunna drabbas hårt.

I Sverige finns fyra råoljehamnar som försörjer de fem oljeraffinaderierna i landet, varav tre är drivmedelsraffinaderier. Transporter av oljeprodukter från raffinaderier till depåer sker huvudsakligen med kusttanksfartyg, men även på järnväg och till viss del med tankbil till små inlandsdepåer. Transporterna från depå till tankställen och slutanvändare sker främst med tankbil. Fördelningen av tankställen är ojämn över landet.⁶¹

Det finns ett omfattande internationellt samarbete och avtal kring hantering av oljekriser. Oljebolag och stora användare inom industrin och kraftvärmeverk är skyldiga att hålla beredskapslager av råolja eller oljeprodukter motsvarande 90 dagars normalkonsumtion föregående år. Användningen av dessa lager regleras av EU och IEA (International Energy Agency, på svenska Internationella energirådet) enligt internationella överenskommelser.⁶² "Ett långvarigt oplanerat stopp (halvår till år) i ett av de tre svenska raffinaderierna bedöms inte orsaka allvarliga störningar i försörjningen av produkter till marknaden. Det finns emellertid i en sådan situation risk för prisökningar, vissa leveransstörningar och en minskning av beredskapslagren".⁶³

⁶¹ Risk- och sårbarhetsanalys över energiförsörjningen i Sverige år 2015 ER2015:22, Statens energimyndighet, sidan 38

⁶² Ibid s.39

⁶³ Ibid s.40

8.3.29 Störningar i transporter

Bedömning: Sannolikheten för störningar i transporter bedöms som hög med betydande konsekvenser. Osäkerhetsfaktorn är medelhög.

Örebro län är med sitt geografiska läge ett nordiskt logistik- och transportcentrum och sannolikheten för störningar i transportsystemet bedöms som hög. Viktiga vägtransporter på de stora genomgående vägarna i länet är av betydelse för hela landet och konsekvenserna av en störning skulle bli allvarlig. I princip är all samhällsviktig verksamhet beroende av transporter. Hallsberg är mittpunkten, i vid bemärkelse, för landets infrastruktur som kraftförsörjning, data- och telekommunikationer, landsvägstransporter och järnvägstransporter.⁶⁴ Kombiterminalen i Hallsberg anges i den nationella planen för transportinfrastruktur som en nationell logistiknod⁶⁵. Hallsbergs rangerbangård trafikeras av ca 350 person- och godståg per dygn och 500 000 järnvägsvagnar rangeras per år.⁶⁶

Klimatförändringarnas konsekvenser för vägnätet, kommer enligt klimat- och sårbarhetsutredningen, att bli betydande⁶⁷. Höga flöden, översvämningar och skyfall innebär ökad risk för översvämningar av vägar, tunnlar och broar, och vägbankar riskerar att spolras bort.⁶⁸

8.3.30 Antagonistiska hot och social oro

Ett av de skyddsvärden som regeringen har pekat ut är demokrati, rättssäkerhet och mänskliga fri- och rättigheter. Risker som misstro mot politiska institutioner, sociala risker, informationspåverkan, propaganda och antagonistiska hot kan få effekt på det skyddsvärda.

8.3.31 Hot och pågående dödligt våld

Bedömning: Sannolikheten för hot och pågående dödligt våld bedöms som medelhög med mycket allvarliga konsekvenser. Osäkerhetsfaktorn bedöms som medelhög.

Inom flera verksamheter är våld och hot om våld ofta förekommande, det kan rikta sig mot personal eller förekomma mellan individer. Det är viktigt att våldsutsatta arbetsplatser arbetar systematiskt och löpande med denna typ av problem, eftersom de utgör ett hot mot demokratin. Hittills har antalet allvarliga incidenter i Örebro län varit få. Attentat mot verksamheter kan inträffa med personskador eller dödsfall bland personal eller brukare som följd.

⁶⁴ Hallsbergs kommun (2010). Fördjupning av Hallsbergs Översiktsplan 2010–2020 s.60.

⁶⁵ Regionförbundet (2011). Regional översiktlig planering, Rumsligt perspektiv på utvecklingsstrategi för Örebroregionen, s.28.

⁶⁶ Hallsbergs kommun (2010) Fördjupning av Hallsbergs Översiktsplan 2010–2020 s.60.

⁶⁷ MSB (2012). Klimatförändringarnas konsekvenser för samhällsskydd och beredskap, s. 18.

⁶⁸ MSB (2012). Klimatförändringarnas konsekvenser för samhällsskydd och beredskap, sid. 18

Pågående dödligt våld är en fråga som aktualiserats i Sverige under de senaste åren. Pågående dödligt våld är ett samlingsbegrepp som försöker beskriva grova våldsyttningar i publika eller folkrika miljöer som skolor, arbetsplatser, köpcentrum eller biografier. Flera grova våldsfall har ägt rum i olika länder runt om i världen, vilket leder till stor uppmärksamhet och oro för att något liknande skulle kunna inträffa i Sverige.⁶⁹

Under början av 2000-talet inträffade flera våldsdåd som närmast kan beskrivas som en personlig våldsakt utan uppenbara avsikter. Det går inte att utesluta att ett sådant dåd skulle kunna inträffa i Hallsbergs kommun. Den typen av händelse skulle ställa stora krav på kommunens krishanteringsförmåga och förmåga till psykosocialt omhändertagande.

Våldsyttningar som innebär pågående dödligt våld är mycket allvarliga fenomen som är väldigt svåra att upptäcka i förväg. Trots att gärningsmännen ofta i förväg signalerat till sin omgivning att de planerar att begå en våldshandling är det svårt att sortera ut dess signaler från signaler som leder till andra typer av utlopp och psykisk ohälsa.

8.3.32 Terrorism och våldsbejakande extremism

Bedömning: Sannolikheten för terrorism och våldsbejakande extremism i Hallsbergs kommun bedöms som medelhög med allvarliga konsekvenser. Osäkerhetsfaktorn är låg.

Under perioden 2015–2017 inträffade ett flertal större terrordåd runt om i Europa. Attackerna, som både var i form av koordinerade attacker med bomber och eldhandvapen och enklare attacker utförda av ensamma personer i olika former av fordon, orsakade ett stort antal döda och skadade. Sverige drabbades senast 2017 av ett terrorattentat i Stockholm med flera döda och skadade som följd. Utifrån den form en stor del av dessa attacker har haft, d.v.s. enklare attacker med fordon och knivar, kommer det troligen vara svårt att hindra att nya attacker genomförs.

Ansvar för terrorismbekämpning ligger i Sverige i första hand på Säkerhetspolisen. Det kommer dock att vara Polismyndigheten, sjukvården och de kommunala räddningstjänsterna som kommer att möta de omedelbara effekterna av ett attentat. I augusti 2023 höjdes terrorhotskalan från 3 till 4. Det är en långsiktig strategisk höjning från säkerhetspolisens sida.

⁶⁹MSB (2018) Vägledning – samverkan vid pågående dödligt våld i publik miljö.

8.3.33 Social oro

Bedömning: Sannolikheten för social oro bedöms som hög med allvarliga konsekvenser. Osäkerhetsfaktorn är medelhög.

Det finns olika risker som kan orsaka instabilitet i samhället.⁷⁰ Ökat utanförskap och segregering är exempel på sociala risker som har sitt ursprung i bristande sociala och socioekonomiska förhållanden. Även ökad främlingsfientlighet och minskad social sammanhållning är faktorer som kan leda till social oro med allvarliga konsekvenser.⁷¹ Under april 2022 inträffade ett upplopp i centrala Örebro i samband med en manifestation. Upploppet har tagit mycket resurser hos rättsväsendet att hantera, både under och efter händelsen. Upploppet innebar omfattande skador på statlig egendom och flera personer har åtalats till följd av detta.

Otryggheten kan påverka samhällets värderingar, förtroendet för myndigheter minskar och samhället kan behöva vidta fler åtgärder. Upplopp kopplade till bostadsområden ställer höga krav på ansvariga myndigheter, och erfarenheter visar att vissa strategier kraftigt kan trappa upp våldet istället för tvärtom. Denna typ av fenomen är mycket allvarliga och stör redan samhällsviktiga verksamheter som till exempel räddningstjänst och akutsjukvård, som kan behöva invänta poliseskort för att kunna göra en insats, vilket skapar fördröjningar.

6 mars 2017 inträffade ett ungdomsupplopp med stenkastning i Hallsbergs tätort. 11 personer anhölls som misstänkta för våldsamt upplopp.

8.3.34 Subversiv verksamhet

Bedömning: Sannolikheten för subversiv verksamhet i Hallsbergs kommun bedöms som medelhög med betydande konsekvenser. Osäkerhetsfaktorn är medelhög.

I grunden syftar subversiv verksamhet på aktioner som underminerar eller omstörtar den rådande samhällsordningen. Subversiv verksamhet är därmed de handlingar som råder utanför de juridiska och socialt accepterade samhälleliga strukturerna. Exempel på subversiv verksamhet är organiserad brottslighet, korruption, sabotage och intrångsförsök. Begreppet kopplas också till spionage eller otillåtet handlande från främmande makt. Detta ska inte förväxlas med terrorism/ våldsbejakande extremism som har som grund att bland annat injaga allvarlig fruktan hos en befolkning eller en befolkningsgrupp. Så är inte fallet vad gäller subversiv verksamhet.

⁷⁰ MSB (2011). Ett första steg mot en nationell riskbedömning.

⁷¹ MSB (2011). Ett första steg mot en nationell riskbedömning.

8.3.35 Sjukdomar

Ett framtida förändrat klimat kommer att ställa högre krav på samhällets samlade förmåga att förhindra och hantera störningar⁷². Infektionssjukdomar kan öka, då risken för ras och skred kan frilägga kemisk-toxiska deponier och sprida smittämnen som förorenar vattentäkter och badvatten⁷³. Ett varmare klimat med ökad nederbörd kan resultera i flera utbrott av vattenrelaterade sjukdomar.⁷⁴

8.3.36 Epidemi/pandemi

Bedömning: Sannolikheten för epidemi/pandemi är medelhög. Konsekvenserna är mycket allvarliga. Osäkerhetsfaktorn är låg.

En epidemi är en smittsam sjukdom med stor spridning inom ett begränsat geografiskt område, på en enskild ort, i ett enskilt område, i flera områden eller i en eller flera nationer. En pandemi är en världsomfattande smittsam sjukdom som sprider sig genom befolkningsgrupper över ett stort område, till exempel en kontinent, eller i hela världen. En epidemi/pandemi kan få stor påverkan på samhället som helhet när ett stort antal människor insjuknar. Hälso- och sjukvården samt den kommunala omsorgen kan utsättas för stor belastning under en längre tid. Ett stort antal arbetsplatser kan drabbas av personalbortfall som kan ge problem i många verksamheter. Stora delar av landet kan drabbas samtidigt, liksom stora delar av vår omvärld. Om nyckelpersoner som arbetar inom samhällsviktig verksamhet blir smittade kan det påverka verksamheten och samhället negativt. Det kan även bli brist på medicin och utrustning.

Covid-19 drabbade världen i slutet av 2019 och fortgår fortfarande (2023) men i minskad omfattning. Den kom oväntat och fick katastrofala konsekvenser globalt.

8.3.37 Epizooti och zoonos

Bedömning: Sannolikheten för epizooti och zoonos är hög med mycket allvarliga konsekvenser. Osäkerhetsfaktorn är medelhög.

Epizooti är ett samlingsnamn för allmänfarliga djursjukdomar. Det är sjukdomar som kan utgöra ett hot mot människors eller djurs hälsa eller som kan medföra stora ekonomiska förluster för samhälle⁷⁵. Exempel på epizootier är mul- och klövsjuka och afrikansk svinpest. Vid misstanke om epizooti finns lagstadgat i epizootilagen hur man ska agera. Misstanke eller förekomst av epizooti ska anmälas till veterinär.

⁷² Energimyndigheten (2009). Energimyndighetens slutrapportering. Extrema väderhändelser och klimatförändringens effekter på energisystemet

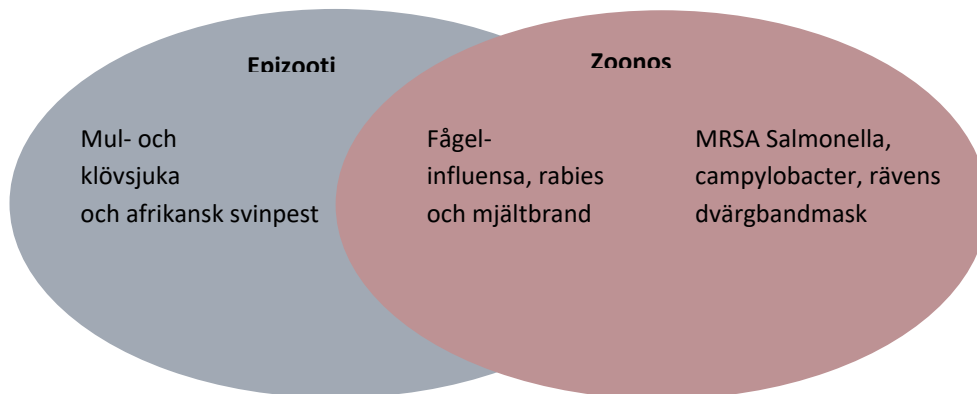
⁷³ FOI (2009). Att använda geografisk information vid väderkriser för att bistå sårbara grupper i ett förändrat klimat.

⁷⁴ FOI (2009). Att använda geografisk information vid väderkriser för att bistå sårbara grupper i ett förändrat klimat.

⁷⁵ <https://www.sva.se/djurhalsa/epizootier>.

Zoonoser är sjukdomar eller smittämnen som på ett naturligt sätt kan smitta mellan djur och människor.⁷⁶ MRSA⁷⁷, salmonella, campylobacter och rävens dvärgbandmask är exempel på zoonoser. Även misstanke eller förekomst av zoonoser ska anmälas till veterinär.

Vissa epizootier är även zoonoser, till exempel fågelinfluensa, rabies och mjältbrand.

I ett förändrat klimat och med människor som reser allt mer finns en ökad risk för sjukdomar orsakade av bakterier, virus och parasiter⁷⁸. Allt fler transporterar och importerar sällskapsdjur som kan medföra sjukdomar som smittar mellan människor och djur och som ännu inte är etablerade i Sverige.⁷⁹

Jordbruksverket har det övergripande ansvaret för djurhälsan och för att bekämpa smittsamma djursjukdomar⁸⁰. Vissa beslut i denna hantering kan delegeras till länsstyrelserna⁸¹. Länsstyrelsen ansvarar för det förebyggande smittskyddet när det gäller djur i länet och samordnar bekämpningen av vissa allvarliga smittsamma sjukdomar.

I juli 2011 konstaterades mjältbrand i ett naturreservat/natura 2000-område i Örebro län. Ett intensivt arbete pågick för att begränsa och bekämpa mjältbrandssmittan i området vid Kvismarens naturreservat på Närkeslätten. Konsekvenserna var begränsade men ett tjugotal nötkreatur dog, åtgärder vidtogs för att undvika att fler djur skulle bli smittade och området spärrades även av för allmänheten. Inga människor blev smittade.

Våren 2019 identifierades några fall av hästinfluensa i Örebro län. Hästinfluensa är en sjukdom som periodvis orsakar stora problem för hästnäringen. Det förekommer utbrott i delar av Europa med ojämna intervall, men den finns alltid i

⁷⁶ <https://www.sva.se/djurhalsa/zoonoser>.

⁷⁷ Förkortningen står för: MeticillinResistent Staphylococcus Aureus.

⁷⁸ MSB (2010). MSB:s statistik och analys olyckor och kriser 2009/2010 s.63.

⁷⁹ MSB (2010). MSB:s statistik och analys olyckor och kriser 2009/2010 s.63.

⁸⁰ Epizootilag (1999:657).

⁸¹ Epizootilag (1999:657).

omlopp. Våren 2019 konstaterades att hästar som kommit från Irland och eller Nordirland till Sverige har haft hästinfluensa när de kommit fram.⁸²

I september 2023 drabbades främst Västmanlands och Dalarnas län av afrikansk svinpest på vildsvin. Detta fick stora konsekvenser för grisuppfödare och skogsverksamhet i de drabbade områdena.

8.3.38 Höjd beredskap

Bedömning: Sannolikheten för väpnad strid inom kommunens gränser eller närområde bedöms som låg men med katastrofala följder. Osäkerhetsfaktorn är hög.

Kriget i Ukraina påverkar den kommunala beredskapsplaneringen för civilt försvar. Regeringen bedömer att väpnad strid i Sverige inte helt kan uteslutas (augusti 2023). Kriget i Ukraina visar på hybridkrigföring, d v s väpnade strider samt ekonomisk och infrastrukturell krigföring som drabbar stora delar av världen, i form av begränsade spannmålsleveranser, begränsad import och export av strategiska varor såsom olja och gas. Sverige påverkas av detta som tydliggörs genom bland annat höjda priser på livsmedel, drivmedel och el samt ökade bolånekostnader i form av räntehöjning.

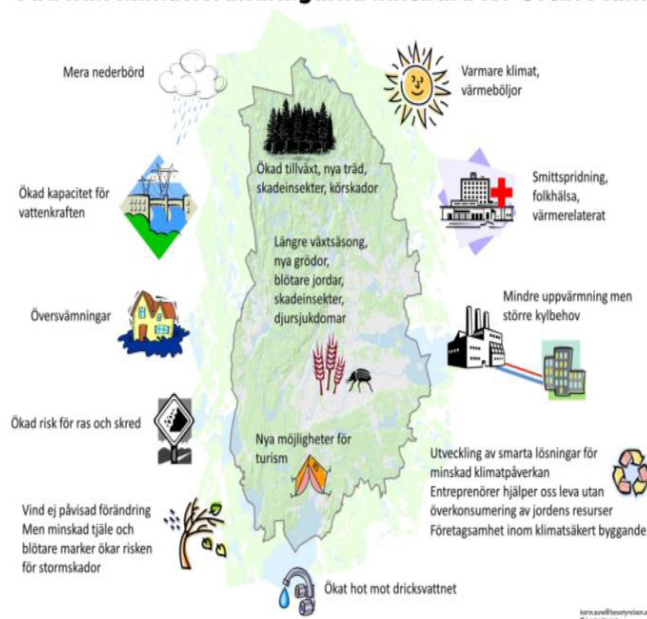
8.4 Klimatförändringar

Klimatförändringarna kan komma att förstärka de hot och risker som vi står inför idag då det medför ökad frekvens och risk för extrema väderhändelser och naturolyckor.

Klimatförändringarna kan också öka risken för störningar i länets samhällsviktiga verksamheter. För Örebro län beräknas årsmedeltemperaturen öka med knappt tre grader till slutet av seklet, ett årsmedelvärde

med 18 dagar i följd med dygnstemperatur över 20 grader, vegetationsperioden öka med 40–75 dagar och årsmedel-nederbörden öka med 15-20 procent i jämförelse med perioden 1961-1990.⁸³

Vad kan klimatförändringarna innebära för Örebro län?

⁸²<http://www.jordbruksverket.se/amnesomraden/djur/sjukdomarochsmittskydd/smittsamma-djursjukdomar/hastinfluensa.4.2cae75f91693c3cf653deb6c.html>

⁸³ SMHI (2015). Klimatologi nr 18. Framtidsklimat i Örebro län – enligt RCP-scenarier.

Generellt är det risken för ras, skred, översvämningar samt förändringar för vissa näringar som påverkar Hallsbergs kommun vad gäller klimatpåverkan. Ras och skred kan uppkomma genom att marken undermineras p.g.a. erosion, vanligen i anslutning till sjöar och vattendrag. Den andra betydande faktorn är markens beskaffenhet, där det övre jordlagret kan glida på ett lösare lerlager ett stycke ner i marken. I kombination med markens lutning kan det utgöra större eller mindre risker. En GIS-analys över potentiella ras- och skredområden som genomfördes av länsstyrelsen i Örebro län 2013 visar för Hallsbergs kommuns del förhållandevis få risker för ras men däremot flera skredriskområden. Områden med förhöjda risker för ras och skred ligger bl. a. längs med E20 från Vretstorp i nordöstlig riktning samt längs med Hjortkvarnsån som flyter genom Hjortkvarns tätort. Även längs med mindre vattendrag runt om i kommunen, exempelvis de som ligger söder om järnvägsspåren i Hallsbergs tätort, finns risker för ras och skred.⁸⁴

Utvecklingen av Hallsbergs tätort har medfört att tidigare naturmarker som åkerjord och skog har omvandlats och bebyggts. En ändrad markanvändning med ökad andel hårdgjorda ytor och ändrad fastighetsstruktur bidrar till att öka översvämningsriskerna, då naturliga vattenvägar skärs av eller kulverteras.⁸⁵

8.5 Informationspåverkan

Informationspåverkan, eller kognitiva påverkansaktiviteter genomförs i syfte att påverka målgruppers uppfattningar, beteenden och beslutsfattande. Vilseledning, desinformation och propaganda i informationsmiljön är exempel på informationspåverkan. Informationspåverkan genomförs både enskilt och som en del i en större påverkansoperation. Sammantaget utgör allt detta ett hot mot demokratin.

Syftet med otillåten informationspåverkan är:

- Att undergräva förtroende för demokratin och samhällets funktionalitet
- Att underminera sammanhållningen inom ett land
- Att påverka valresultatet till främmande makts fördel
- Att påverka politiker och tjänstemän

Målet är att skada vår försvarsvilja och fysiska och mentala motståndskraft.

8.6 Inträffade händelser den senaste mandatperioden

Bakterier i dricksvatten 21 november 2019, ca 20.00: Kommuninvånare i Kumla, Hallsberg kommun och Tarsta uppmanas att koka vattnet då man vid en rutinkontroll upptäckt e-kolibakterier i vattenverket i Blacksta (Kumla kommun). Orter i Hallsbergs kommun som berörs är Hallsbergs tätort, Östansjö, Pålsboda, Svennevad, Sköllersta och Tarsta samt de som har kommunalt vatten mellan

⁸⁴ Hallsbergs kommun (2016). Översiktsplan för Hallsbergs kommun, s. 43.

⁸⁵ Hallsbergs kommun (2016). Översiktsplan för Hallsbergs kommun, s. 43.

dessa orter. Boende i Vretstorp, Hjortkvarn och Björnhammar berördes inte av detta.

Elavbrott 27 november 2020, c a 09.00: Nästan 7 000 elkunder i de södra delarna av Örebro län av strömavbrott. E.ons kunder, främst i Kumla, Hallsberg och Askersund, blev strömlösa. Strömmen bröts ca 09.00 på förmiddagen och var åter strax efter kl 16.00. Det ursprungliga problemet visade sig ligga i Vattenfalls regionnät och drabbade bara E.ons kunder i området. Vattenfall meddelade vid 16-tiden på eftermiddagen att felet var avhjälpt och strömmen tillbaka hos kunderna.

Pandemi januari 2020-februari 2022: Pandemin påverkade kommunens verksamheter, främst genom personalfrånvaro och vissa tillfälliga brister på skyddsmaterial. Pandemin fortgår men i minskad omfattning. Restriktionerna hävdes i mitten av februari 2022.

Februari 2022: Kriget i Ukraina påverkar kommunens verksamheter särskilt avseende hantering av flyktingfrågan och energikrisen.

Augusti 2023: Regnovädret Hans samt skyfall natten 12-13 augusti. Flera av kommunerna i Örebro län drabbades av översvämning. Hallsbergs kommun drabbades, men inte lika hårt som översvämningen 2015.

September 2023: Risk för att afrikansk svinpest som drabbat Västmanlands län sprids inom Sverige.

8.7 Riskvärdering med osäkerhetsbedömning

I det här avsnittet kommer en riskvärdering med osäkerhetsbedömning att redovisas i matris 1. Nedan följer metod och kriterier för detta.

8.7.1 Riskvärdering

Sannolikhet

5 nivåer

Mycket hög sannolikhet (1 gång per år)

Hög sannolikhet (1 gång per 10 år)

Medelhög sannolikhet (1 gång per 50 år)

Låg sannolikhet (1 gång per 100 år)

Mycket låg sannolikhet (1 gång per 1 000 år)

Konsekvens

Utgångspunkter för konsekvensbedömningen är

- befolkningens liv och hälsa
- samhällets funktionalitet
- grundläggande värden som rättssäkerhet och demokrati
- skador på egendom och miljö.

Konsekvens människans/befolkningens liv och hälsa

(Drabbade istället för skadade)

Katastrofala: 25–29 döda och/eller 25–99 drabbade

Mycket allvarliga: 10 döda och/eller 25 drabbade

Allvarliga: 5 döda och/eller 15 drabbade

Betydande: 1 döda och/eller 10 drabbade

Begränsade: 0 döda och/eller 5 drabbade

Konsekvens samhällets funktionalitet

Samhällets funktionalitet är det som samhällsviktig verksamhet producerar.

Konsekvenser som påverkar samhällets funktionalitet är en händelse där ett eller flera av nedanstående kriterier är uppfyllda eller kommer uppfyllas om händelsen pågår under en längre tid.

Händelsen innebär:

- störningar på ett helt samhällsfunktionsområde
- flera olika samhällsfunktioner
- påverkar möjligheten för befolkningen att genomföra sina vardagsrutiner
- säkerställa förutsättningar för liv och hälsa

Katastrofala: Övervägande del av befolkningen

Mycket allvarliga: Mer än hälften av befolkningen

Allvarliga: Påverkar upp till hälften av befolkningen

Betydande: En liten del av befolkningen

Begränsade: En mycket liten del av befolkningen

Konsekvens grundläggande värden och principer

Katastrofala: anarki, statskupp, terroraktioner.

Mycket allvarliga: civil olydnad, upplopp, grov vandalism, sabotage, organiserad brottslighet.

Allvarliga: gängkriminalitet, hatbrott, aktioner och konflikter med personskador, konkreta hot mot demokratin.

Betydande: kränkande skrivelser i media, störande av politiska sammanträden.

Begränsade: förtal, missnöjesyttringar i medier.

Konsekvens ekonomi/miljö/skador på egendom och miljö

Katastrofala: >50 miljoner SEK

Mycket allvarliga: 10–50 miljoner SEK

Allvarliga: 1 – 10 miljoner SEK

Betydande: 100 000 – 1 miljon SEK

Begränsade: <100 000 SEK

8.7.2 Osäkerhetsbedömning

Osäkerhetsbedömning hög: Det finns ytterst lite statistik, data och erfarenhet att stödja sig på i frågan och möjligheten för fel är överhängande. Alternativt att experter är oeniga.

Osäkerhetsbedömning medel: Det finns tillgång till viss statistik och data. Experter anser att bedömningen som är gjord är den rimligaste, men det finns ett klart utrymme för att den skulle vara felaktig.

Osäkerhetsbedömning låg: Stor erfarenhet, god tillgång på statistik och datakällor talar för bedömningen. Det finns ändå möjlighet att bedömningen är felaktig, men det är inte troligt. Experter är eniga om att bedömningen är korrekt.

Nedan visas matrisen som används vid värderingen av olika risker/typhändelser. Typhändelserna identifieras med en siffra som markeras in i matrisen. De numrerade typhändelserna finns återgivna under matrisen.

8.7.3 Matris 1: Riskvärdering med osäkerhetsmarkering

Mycket hög sannolikhet (1gång/år)			23		
Hög sannolikhet (1gång/10 år)		9, 16, 21, 26	1, 2, 5, 6, 12, 19, 29, 32	14	
Medelhög sannolikhet (1 gång/50 år)		3, 4, 8, 20, 30	13, 22, 24, 25, 28,	11, 15, 27, 31	
Låg sannolikhet (1 gång/100 år)	7	17			10, 33 rödmarkerade siffror
Mycket låg sannolikhet (1gång/1 000 år)					18
	Begränsade	Betydande	Allvarliga	Mycket allvarliga	Katastrofala

Röd färg= Hög osäkerhetsfaktor

Blå färg = medelhög osäkerhetsfaktor

Svart färg = låg osäkerhetsfaktor

Naturolyckor och extrema väderhändelser

- 1 Värmebölja
- 2 Torka och vattenbrist
- 3 Storm
- 4 Snöoväder
- 5 Översvämning
- 6 Skyfall
- 7 Ras och skred

- 8 Skogsbrand
- 9 Åska
- 10 Solstorm

Andra olyckor

- 11 Olyckor i anläggningar med hantering av farliga ämnen
- 12 Farligt gods
- 13 Allvarlig händelse i publikt område
- 14 Stor trafikolycka (tåg/väg/flyg/båt)
- 15 Brand i särskilda objekt
- 16 Händelse på annan plats med stora konsekvenser för kommunen
- 17 Dammbrott
- 18 Kärnteknisk olycka

Teknisk infrastruktur och försörjningssystem

- 19 Störningar i dricksvattenförsörjningen och avloppssystem
- 20 Störningar i livsmedelsförsörjningen
- 21 Störningar i finansiella system
- 22 Störningar i elförsörjningen
- 23 Störningar i elektroniska kommunikationer och IT-attacker
- 24 Störningar i värmeförsörjningen
- 25 Störningar i drivmedelsförsörjningen
- 26 Störningar i transporter

Antagonistiska hot och social oro

- 27 Hot och pågående dödligt våld
- 28 Terror/våldsbejakande extremism
- 29 Social oro
- 30 Subversiv verksamhet

Sjukdomar

- 31 Epidemi/pandemi
- 32 Epizooti och zoonos

Höjd beredskap

- 33 Väpnad strid inom kommunens gränser eller närområde

9 Behov av åtgärder med anledning av risk- och sårbarhetsanalysens resultat

Matris 1 ovan visar att de flesta typhändelser hamnar inom fälten för medelhög och hög sannolikhet med betydande, allvarliga eller mycket allvarliga konsekvenser. De flesta osäkerhetsfaktorerna är låga inom dessa områden.

För krisberedskapens område handlar de största utmaningarna om att hantera konsekvenser av:

- naturolyckor och extrema väderhändelser
- störningar i teknisk infrastruktur och försörjningssystem
- antagonistiska hot och social oro

För området civilt försvar och beredskapsläge skärpt eller högsta beredskap ligger de största utmaningarna i att hantera konsekvenser av:

- väpnad strid inom kommunens gränser eller närområde
- störningar i teknisk infrastruktur och försörjningssystem
- antagonistiska hot och social oro

Därutöver behöver kommunen hantera tillkommande nationella utmaningar som är resultat av väpnad strid inom Sveriges gränser. Det kan handla om befolkningsrörelser, d v s människor som flyr från egen kommun till en annan kommun, störningar i el, tele, vatten, värme och livsmedelstillgång. Orsak kan vara förstörelse av infrastruktur och distributionsmöjligheter. Det är i korthet krisberedskapens konsekvenser men krigshändelser är orsak i stället för exempelvis naturolyckor och extrema väderhändelser.

9.1 Vidtagna åtgärder under mandatperioden 2019–2022

Under den förra mandatperioden fick kommunen erfarenheter av pandemiutbrott och krigsutbrott i Ukraina. Krigsutbrottet ledde till omfattande påverkan bl a på energiförsörjning, prisutveckling av varor och höjda räntor på bolån. Kommunen utvecklade sin förmåga att hantera händelser både inom krisberedskap och civilt försvar. Den kontinuitetsplanering som samhällsviktiga verksamheter har gjort ska också kunna användas vid höjd beredskap.

9.2 Kommande åtgärder under mandatperioden 2023-2026

Under föreliggande mandatperiod ska de kontinuitetsplaner som gjordes förra mandatperioden revideras och utvecklas. Prioritering ligger på att kunna hantera de typhändelser som har mycket hög till medelhög sannolikhet betydande, allvarliga eller mycket allvarliga konsekvenser samt höjd beredskap (typfall 33). enligt matris 1.

Detta gäller särskilt följande samhällsviktiga verksamheter och funktioner i Hallsbergs kommun:

- Kommunledningen med administration
- Socialtjänst samt vård och omsorg
- Skolor och förskolor
- Vatten och avloppsverksamhet
- Avfallshantering
- Myndighetsfunktion vad avser livsmedel och miljö
- Gata/väghållning

- Kommunens växel
- Måltidsverksamhet
- Stödverksamhet
- Biblioteksverksamhet

Förutom de kontinuitetsplaner som ska tas fram ska utbildning och övning genomföras för att hantera en samhällskris eller i värsta fall ett krig, före, under och efter.

Före en samhällsstörning inträffar ska:

- ledningsfunktioner (inkl krisledningsnämnd) övas
- olika tekniska sambandsverktyg övas och prövas
- samverkan och samordning övas och prövas
- erfarenheter från övningar användas för att utveckla krishanteringsförmågan
- planer följs upp och revideras

Under en samhällsstörning ska:

- ledning upprättas, fungera och vara uthållig
- samverkan och samordning ska genomföras
- planer följs
- beslut fattas och dokumenteras
- arbetsmiljön tryggas

Efter en samhällsstörning ska:

- utvärdering genomföras och användas för utveckling av förmåga att hantera fredstida kriser, krigsfara och krig
- medarbetare, vid behov, erbjudas krisstöd

9.3 Särskild kommentar om åtgärder enligt Lagen om skydd mot olyckor (LSO)

När det gäller området "Andra olyckor" ska kommunen ha ett handlingsprogram som bl a anger vilka risker som finns i kommunen, hur verksamheten för att hantera dessa är organiserad samt mål för verksamheten. Detta anges i LSO 3 kapitlet, § 3. I samma kapitel men i § 8 finns styrning av räddningstjänstens handlingsprogram. Följande punkter omfattas:

1. målen för verksamheten,
2. de risker för olyckor som finns i kommunen och som kan leda till räddningsinsatser, och
3. förmågan att
 - a) genomföra räddningsinsatser för varje typ av sådan olycka,
 - b) genomföra flera samtidigt räddningsinsatser,

- c) genomföra omfattande räddningsinsatser, och
- d) utöva ledning i räddningstjänsten.

Paragraferna 3 och 8 uppfylls genom Nerikes brandkårs Handlingsprogram 2021-2024. Enligt 3 kap. 3 och 8 §§ lagen (2003:778) om skydd mot olyckor.⁸⁶

⁸⁶ Nerikes Brandkår. Antagen av direktionen: 2021-03-05 Diarienummer: NN2021/5-4

10 Källförteckning

Svensk författningssamling

Epizootilag (1999:657)

Förordning (2011:931) om planering för prioritering av samhällsviktiga elanvändare

Kommunallagen (2017:725)

Lag (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap

Lag (2003:778) om skydd mot olyckor

Lagen (SFS 1999:381) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor

Lag (2006:263) om transport av farligt gods

Offentlighets och sekretesslagen (2009:400)

MSBFS (2015:5) Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps föreskrift om kommuners risk- och sårbarhetsanalyser.

Rapporter och dokument från myndigheter, kommuner och landsting m fl.

Affärsverket Svenska kraftnät, (2016). Dammsäkerhetsutvecklingen i Sverige. En rapport från Affärsverket svenska kraftnät, 2016/2236, 2016-12-21.

Energimyndigheten. (2009). Extrema väderhändelser och klimatförändringens effekter på energisystemet. Energimyndigheten

FOI (2009). Att använda geografisk information vid väderkriser för att bistå sårbara grupper i ett förändrat klimat. FOI

Hallsbergs kommun (2010). Fördjupning av Hallsbergs Översiktsplan 2010–2020 Hallsberg.

Hallsbergs kommun (2016). Översiktsplan för Hallsbergs kommun, antagen KF 2016-11-28.

KBM (2010). Faller en – faller då alla? KBM.

Livsmedelsverket (2011). Livsmedelsförsörjning i ett krisperspektiv. Livsmedelsverket.

Länsstyrelsen i Örebro Län. (2011). Översvämningar i Örebro län. Publ. nr 2011:18

Länsstyrelsen i Örebro län (2012) Stormar i Örebro län. Publ.nr 2012:7

Länsstyrelserna (2011) Skyfall i nutid och framtid

MSB (2009). Transport av farligt gods – väg och järnväg 2009–2010. MSB.

MSB (2010). MSB:s statistik och analys, Olyckor och kriser 2009/2010. MSB.

MSB (2011). Ett första steg mot en nationell riskbedömning, MSB

MSB (2011). Förslag till resultatmål för samhällets krisberedskap för försörjning av dricksvatten, livsmedel och värme. MSB.

MSB (2011) Vägledning för risk- och sårbarhetsanalyser. Publ nr: MSB 245-april 2011. ISBN 978-91-7383-129-1.

MSB (2012). Klimatförändringarnas konsekvenser för samhällsskydd och beredskap. MSB.

MSB (2013). Handlingsplan för skydd av samhällsviktig verksamhet. Publ. nr: MSB 597-december 2013.

MSB (2019) Vägledning för identifiering av samhällsviktig verksamhet: Metod. Publ nr MSB 1408-juni 2019. ISBN: 978-91-7383-957-0

MSB (2018) Vägledning – samverkan vid pågående dödligt våld i publik miljö.

MSB (2019). Faktablad 1318: Extrema solstormar - Konsekvenser för samhällsviktig verksamhet, januari 2019

MSB (2020) Händelsescenario. Publ. nr. MSB 1576-2020. ISBN: 978-91-7927-040-7

Nerikes Allehanda 25 juni 2015. Sammanställning av Nyhetsbyrån Siren.

Nerikes Brandkår. Antagen av direktionen: 2021-03-05 Diarienummer: NN2021/5-4

Olsson, J., & Josefsson, W (2015). Skyfallsuppdraget - ett regeringsuppdrag till SMHI. Norrköping: SMHI.

Regionförbundet (2011). Regional översiktlig planering, Rumsligt perspektiv på utvecklingsstrategi för Örebroregionen. Regionförbundet.

Räddningsverket (2004). Riskhantering i översiktsplaner – En vägledning för kommuner och länsstyrelser. R16-264, Räddningsverket.

SCB, Statistikdatabasen, dat. 2022-12-31

SMHI. (2010). Åska i Sverige 2002–2009 Meteorologi 141, 2010. SMHI.

SMHI (2015). Klimatologi nr 18. Framtidsklimat i Örebro län – enligt RCP-scenarier.

Socialstyrelsen (2015) Socialstyrelsens risk- och sårbarhetsanalys 2015
Artikelnummer 2015-11-4.

Statens energimyndighet (2015) Risk- och sårbarhetsanalys över
energiförsörjningen i Sverige år 2015, ER 2015:22.

Statens haverikommission. (2007). Rapport RO 2007:1 Olycka med långfärdsbuss
Stockholm: SHK.

Strålsäkerhetsmyndigheten. (2010). Risk- och sårbarhetsanalys 2010.
Strålsäkerhetsmyndigheten.

Säkerhetspolisen (2023) Säkerhetspolisens årsberättelse 2023

Internetkällor (webbsajt i bokstavsordning)

J

<http://www.jordbruksverket.se/amnesomraden/djur/sjukdomarochsmittskydd/smittsammadjursjukdomar/hastinfluensa.4.2cae75f91693c3cf653deb6c.html>

K

<https://www.klimatanpassning.se/klimatanpassa/vagledning-for-klimatanpassning/hantera-risker/skyfall-1.89213>

L

<https://www.lansstyrelsen.se/orebro/lantbruk-och-landsbygd/miljo/vatten/vattenverksamhet/dammar-och-vattenkraftverk.html>

M

<https://www.msb.se/sv/Insats--beredskap/Totalforsvar/>

<https://www.msb.se/sv/Om-MSB/Nyheter-och-press/Nyheter/Nyhetsarkiv/Nyhetsarkiv-2015/Nya-regler-om-atgarder-for-att-forebygga-och-begransa-foljderna-av-allvarliga-kemikalieolyckor/>

<https://www.msb.se/sv/amnesomraden/krisberedskap--civilt-forsvar/samhallsviktig-verksamhet/kontinuitetshantering>

<https://www.msb.se/sv/amnesomraden/skydd-mot-olyckor-och-farliga-amnen/naturolyckor-och-klimat/solstormar/>

N

<https://www.naturvardsverket.se/Sa-mar-miljon/Klimat-och-luft/Klimat/>

R

[https://www.regeringen.se/regeringens-politik/forsvar/civilt-forsvar/.](https://www.regeringen.se/regeringens-politik/forsvar/civilt-forsvar/)

<https://www.regeringen.se/tal/2023/01/tal-av-minister-for-civilt-forsvar-carl-oskar-bohlin-vid-folk-och-forsvars-rikskonferens-2023/>

S

<https://skr.se/skr/tjanster/kommunerochregioner/faktakommunerochregioner/kommunernasataganden.3683.html>

<https://www.smhi.se/kunskapsbanken/klimat>.

SMHI. (2012). SMHI.se klimatanpassningsportalen. Hämtat från Klimatanpassningsportalen:

<http://www.smhi.se/klimatanpassningsportalen/sapaverkassamhallet/paverkanssektorer/telekommunikation-1.5914>.

<https://www.smhi.se/kunskapsbanken/klimat/varmebolja-1.22372>. Uppdaterad 28 februari 2023

<https://www.smhi.se/data/meteorologi/kartor/medel/aska-antal-dagar-ar-medel>

SVT. (2011). SVT Rapport 2011 Supercell med åska drabbade Örebro. Hämtat från svt.se: http://svt.se/2.22620/1.2448270/supercell_med_aska_drabbade_orebro.

<https://www.sva.se/djurhalsa/epizootier>.

<https://www.sva.se/djurhalsa/zoonoser>.

V

<https://vattenkraft.info/?page=21>

Bilaga 1 Matris med förändringar från 2019-2022

Mycket hög sannolikhet (1gång/år)			23		
Hög sannolikhet (1gång/10 år)		9, 16, 21, 26	1, 2, 5, 6, 12, 19	14	
Medelhög sannolikhet (1 gång/50 år)		3, 4, 8, 20, 30	13, 22, 24, 25, 28,	11, 15, 27, 31	
Låg sannolikhet (1 gång/100 år)	7	17			10, 33 rödmarkerade siffror
Mycket låg sannolikhet (1gång/1 000 år)					18
	Begränsade	Betydande	Allvarliga	Mycket allvarliga	Katastrofala

Förklaring

Tabellens pilar visar förändring från RSA 2019-2022.

Exempelvis visar pilen som startar på låg sannolikhet och mycket allvarlig konsekvens att typfallet 31 (epidemi/pandemi) har flyttats till medelhög sannolikhet och mycket allvarlig konsekvens.

Pilen som startar vid mycket allvarlig konsekvens och medelhög sannolikhet och som riktas mot typfall 22 (störningar i elförsörjningen) ligger kvar på medelhög sannolikhet men har flyttats till allvarlig konsekvens.

Strategisk investering, Ny hockeyrink och is- pist i Sydnärkehallen

5

23/KS/5

Ny hockeyrink och is-pist i Sydnärkehallen

Ärendebeskrivning

Hockeyrinken i Sydnärkehallen har nått slutet av sin livslängd och måste bytas ut. Fastighetsavdelningen önskar nu planera och handla upp utbyte av hockeyrink, inklusive is-pist, spelar-/utvisnings- och funktionärsbås samt publikskydd. Bytet planeras sedan göras under sommaruphållet 2024.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslås besluta att anslå fastighetsavdelningen strategiskt investeringsutrymme om 500 000 kr under 2023 och 3 500 000 kr under 2024 för utbyte av hockeyrink och is-pist i Sydnärkehallen.

Ärendet

Sydnärkehallen byggdes år 1988 och består av en ishall samt en bollhall där det bedrivs olika former av idrott. I ishallen bedrivs en stor ungdomsverksamhet både inom konståkning och hockey. Under de senaste åren har omklädningsrum renoverats, taket på fastigheten samt kylkompressor har bytts ut.

Befintlig hockeyrink är ifrån år 2012. Den har nu nått slutet på sin livslängd. Föreslagen renovering bidrar till en ishall som är fungerande och godkänd samt har ett publikskydd enligt dagens krav. Åtgärden planeras och projekteras under 2023 för att kunna utföras under det korta sommaruphållet 2024 för att inte störa verksamheterna i hallen. I samband med utbyte av hockeyrinken bör även is-pisten åtgärdas där ytbeläggningen har släppt på grund av felgjuten platta. Ett tidigare försök att justera felet gjordes 2012, men justeringen blev inte tillfyllest. Hallsbergs ishall erbjuder omfattande idrotts- och fritidsaktiviteter för barn och unga.

Barnkonsekvensanalys är utförd och redovisas i tjänsteskrivelsen eller i bilaga

Vid prövning av barnets bästa är bedömningen att ärendet som ska beslutas inte rör barn.

Kommunstyrelseförvaltningen

Lena Fagerlund
Kommundirektör

Marie Hellgren
Ekonomichef

Strategisk investering, Återställning av
Krallgatan
6
23/KS/5

Återställning av Krallgatan

Ärendebeskrivning

För att hantera de skador som uppkom på Krallgatan i samband med kraftig nederbörd föreslås åtgärder för att säkra anslutningar till fastigheter och trygga passage för gående och cyklande. Åtgärderna finansieras genom strategiska investeringsmedel.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslås besluta att anslå ett strategiskt investeringsutrymme om 1 000 000 kronor för att återställa Krallgatan.

Ärendet

Juli månad präglades av omfattandet nederbörd. Det innebar att vattendrag och mark på flera platser var mättade. Helgen den 12–13 augusti kom ytterligare stora mängder nederbörd som en del av ovädret Hans som drabbade landet. I Östansjö spolades Krallgatan sönder av starka vattenflöden. För att förhindra ytterligare skador på bland annat skolan i området grävdes gatan upp för att leda om vattnet som forsade ned från skogsområdet, ned till ravinen och därmed undvika att ytterligare vatten rann ned till skolan. Där efter har Krallgatan säkrats genom avspärningar och förslag på åtgärder för att säkra tillgängligheten har utarbetats tillsammans med en kostnadsbedömning. Åtgärderna kommer utformas så att vattnet får en mer fri passage än tidigare, inga trummor kommer att anläggas utan en öppen lösning med en gångbrygga för gång- och cykeltrafik. Syftet är att säkra anslutningar till fastigheter och trygga passage för gående och cyklande, återställa gata, dika och förstärka slänter längs "vägdiket" för att säkra anslutningar till fastigheter och sörja för fortsatt gatuunderhåll, tex vinterväghållning. Det kommer att anläggas en gångbrygga över schaktet vid de bortgrävda vägtrummorna för gång- och cykeltrafik. Slutligen kommer området att städas upp. Löst material forslas bort samt upprätta stängsel runt schakt. Den totala kostnaden bedöms uppgå till 1 000 000 kronor.

Föreslagna åtgärder vidtas i området nära förskola och grundskola vilket bidrar till en trygg miljö för barn och unga.

- Barnkonsekvensanalys är utförd och redovisas i tjänsteskrivelsen eller i bilaga
- Vid prövning av barnets bästa är bedömningen att ärendet som ska beslutas inte rör barn.

Kommunstyrelseförvaltningen

Lena Fagerlund
Kommundirektör

Marie Hellgren
Ekonomichef

Revidering av reglemente för drift- och
servicenämnden

7

23/KS/141

Revidering av reglemente för drift- och servicenämnden

Ärendebeskrivning

Drift- och serviceförvaltningen har uppmärksammat att viss verksamhet som utförs av dem saknas i nämndens reglemente över områden som kommunfullmäktige tilldelat drift- och servicenämnden. En revidering av dokumentet har därför gjorts.

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige föreslås besluta att anta reglemente för drift- och servicenämnden.

Ärendet

Drift- och serviceförvaltningen har uppmärksammat att viss verksamhet som utförs av dem saknas i reglementet för drift- och servicenämnden. De verksamheter som detta gäller är kommunal parkeringsövervakning och uppgifter som åligger kommunen enligt lagen med särskilda bestämmelser om gatuhållning och skyltning. Dessa verksamheter är tillagda i det reviderade dokumentet som punkterna 4 och 5 i 1 § Ansvarsområde.

I och med att denna revidering görs har förvaltningen passat på att ändra i punkterna 11 och 13 i samma paragraf för att formuleringarna i dessa paragrafer ska stämma överens med utformningen av övriga punkter i paragrafen och även språkbruket i de lagar som reglerar dessa verksamheter.

- Barnkonsekvensanalys är utförd och redovisas i tjänsteskrivelsen eller i bilaga
- Vid prövning av barnets bästa är bedömningen att ärendet som ska beslutas inte rör barn.

Kommunstyrelseförvaltningen

Lena Fagerlund
Kommundirektör

Christina Torpman
Kommunsekreterare

Bilagor

Reglemente för drift- och servicenämnden

Beslutad av Kommunfullmäktige: 2023-XX-XX

Reviderad:

Dokumentet gäller för: Drift- och servicenämnden

Dokumentansvarig: Kommunstyrelseförvaltningen, Administrativa avdelningen

Ärendenummer: 23/KS/XX

Reglemente för drift- och servicenämnden

Innehållsförteckning

1 § Ansvarsområde	4
Myndighetsutövning	4
Planering, utförande och förvaltning	4
2 § Processbehörighet	6
3 § Uppdrag och verksamhet	6
4 § Organisation inom verksamhetsområdet	6
5 § Personalansvar	6
6 § Behandling av personuppgifter	6
7 § Uppföljning, återredovisning och rapportering till fullmäktige	7
8 § Information och samråd	7
9 § Delegering från fullmäktige	7
10 § Tidpunkt för sammanträden	7
11 § Kallelse	8
12 § Offentliga sammanträden	8
13 § Sammanträde på distans	8
14 § Närvarorätt	9
15 § Sammansättning	9
16 § Ordföranden	9
17 § Presidium	9
18 § Ersättare för ordföranden och vice ordföranden	10
19 § Förhinder	10
20 § Ersättares tjänstgöring	10
21 § Jäv, avbruten tjänstgöring	10
22 § Ledamotsinitiativ	11
23 § Reservation	11
24 § Justering av protokollet	11
25 § Utskott	11

26 § Utskotts ordförande	11
27 § Utskottens sammanträden	12
28 § Beredning	12
29 § Kungörelser och tillkännagivanden av föreskrifter m.m.....	12
30 § Delgivningsmottagare.....	12
31 § Undertecknande av handlingar	12

1 § Ansvarsområde

Myndighetsutövning

Nämnden har till uppgift att ansvara för att

1. fullgöra de lagreglerade uppgifter enligt trafikförordningen som ankommer på kommunen
2. fullgöra kommunens lagreglerade uppgifter inom Plan- och bygglagen
3. fullgöra kommunens lagreglerade uppgifter inom miljö-, hälso- och livsmedelslagstiftningen
4. fullgöra kommunens lagreglerade uppgifter inom lag om kommunal parkeringsövervakning samt lag om kontrollavgift vid olovlig parkering
5. fullgöra kommunens lagreglerade uppgifter inom lag med särskilda bestämmelser om gatuhållning och skyltning
6. tillsyn enligt lagen om sprängämnesprekursorer
7. fullgöra kommunens uppgifter inom vatten- och avloppsreningsverksamhet
8. tillämpa av kommunfullmäktige fastställda taxor samt allmänna bestämmelser, reglementen och dylikt för de kommunala anläggningar som ingår i nämndens ansvarsområde
9. enligt av kommunfullmäktige fastställda grunder besluta om bidrag till enskilda vägar och till vägsamfälligheter
10. upplåta offentlig plats för särskilda ändamål
11. fullgöra kommunens lagreglerade uppgifter inom lag och förordning om flyttning av fordon i vissa fall
12. bereda och besluta om bostadsanpassningsärenden
13. bereda och besluta om parkeringstillstånd för rörelsehindrade
14. bereda och besluta om dispenser och tillstånd gällande trafik och parkering
15. bereda och besluta om ledningsärenden och grävtillstånd
16. vid jävssituation överlämna ärendet till myndighetsnämnden.

Planering, utförande och förvaltning

Nämnden ansvarar för

1. att vara huvudman enligt lag (2006:412) om allmänna vattentjänster
2. att på kommunstyrelsens uppdrag förvalta det strategiska fastighetsinnehavet och ge förslag på förändringar i detta innehav
3. kommunens fastighetsförvaltning

4. att till gagn för en sund fastighetsförvaltning besluta om rivning av byggnad som är olämplig att bevara och där det kulturhistoriska värdet av bevarandet inte överväger
5. kommunens kost- och måltidsverksamhet
6. kommunens lokalvård
7. kommunens fordonsförvaltning
8. trafiksäkerhetsarbete och trafiksäkerhetsfrämjande åtgärder
9. förvaltning av kommunens gator, vägar, vägbelysning, parker och offentliga platser
10. att inom ramen för av fullmäktige anvisade medel anta entreprenör för byggnads-, reparations-, anläggnings- och underhållsarbeten
11. klimat- och energirådgivning och bevakning av klimat-, miljö- och energifrågor
12. att upprätta förslag till åtgärder för främjande av energihushållning inom nämndens verksamhetsområde
13. försörjning av vatten och avlopp till enskilda förbrukare
14. att efter erforderligt samråd ansöka om stats- och andra bidrag inom nämndens verksamhetsområde
15. att genom avtal eller tillämpning av bestämmelserna i plan- och byggnadslagen, fastighetsbildningslagen, anläggnings- eller ledningsrättslagen bevilja kommunen rätt till servitut, ledningsrätt eller nyttjanderätt i annan tillhörig fastighet och medverka till ändring eller upphävande av sådan rätt till nytta för fastigheter som ligger inom nämndens ansvar
16. att genom avtal eller tillämpning av bestämmelserna i fastighetsbildnings- anläggnings- eller ledningsrättslagen belasta kommunens mark med servitut, ledningsrätt eller nyttjanderätt för ledning, rätt till väg, eller rätt till anläggning enligt fastställd detaljplan och medverka till ändring eller upphävning av sådan rätt avseende fastigheter som ligger inom nämndens ansvarsområde.

Det åligger särskilt även nämnden att

1. verka för att samråd sker med de som nyttjar nämndens tjänster samt att information ges till allmänheten om nämndens verksamhet
2. vid fullföljandet av sina uppgifter samverka med kommunstyrelsen och övriga nämnder till exempel genom att ställa personal till förfogande för deltagande i projektgrupper och utredningar

3. inom sitt verksamhetsområde eftersträva samverkan med andra kommuner, regionen, andra offentliga organ, kommunens näringsliv samt föreningar och organisationer
4. följa kommunens fysiska planering och verksamhetsplanering och därvid ta de initiativ som erfordras för att främja ansvarsområdets behov av infrastrukturanläggningar, lokaler och verksamhet
5. verka för bevarande, vård och lämplig användning av byggnader, anläggningar och miljöer av kulturhistoriskt eller estetiskt värde
6. för kommunens räkning sluta upphandlingsavtal inom av fullmäktige anvisat område
7. ansvara för arbetet med reformering av regelbeståndet och utveckling av brukarinflytandet inom nämndens verksamhetsområde
8. upprätta och besluta om delegationsordning inom nämndens ansvarsområde.

2 § Processbehörighet

Nämnden får själv eller genom ombud föra kommunens talan i alla mål och ärenden inom sitt ansvarsområde.

3 § Uppdrag och verksamhet

Nämnden ska inom sitt verksamhetsområde följa vad som anges i lag eller annan författning. Nämnden ska följa det fullmäktige – i reglemente, i samband med budget eller annat särskilt beslut – har bestämt att nämnden ska fullgöra, samt att verka för att fastställda mål uppnås och i övrigt följa givna uppdrag och riktlinjer.

4 § Organisation inom verksamhetsområdet

Nämnden ansvarar för att dess organisation är tydlig och ändamålsenlig med hänsyn till av fullmäktige fastställda mål och styrning samt lagar och andra författningar för verksamheten.

5 § Personalansvar

Nämnden har hand om personalfrågor inklusive arbetsmiljöfrågor inom sitt verksamhetsområde med undantag av de frågor som anges i 24 § i kommunstyrelsens reglemente.

6 § Behandling av personuppgifter

Nämnden är personuppgiftsansvarig för den personuppgiftshantering som sker inom nämndens verksamhetsområde. Ansvaret innebär att genomföra tekniska och organisatoriska åtgärder för att säkerställa och kunna visa att behandlingen utförs i enlighet med dataskyddsförordningen.

Nämnden utser dataskyddsbud.

7 § Uppföljning, återredovisning och rapportering till fullmäktige

Nämnden ska kontinuerligt följa upp sin verksamhet.

Nämnden ska två gånger per år redovisa till fullmäktige hur de fullgjort de uppdrag som fullmäktige har lämnat till dem i reglemente och genom finansbemyndigande.

Nämnden ska vid redovisningen även redogöra för hur uppdrag som delegerats till dem har fullgjorts.

Redovisning ska ske skriftligen enligt riktlinjer som fastställts av fullmäktige. Redovisningen lämnas till styrelsen som samordnar de olika nämndernas redovisningar.

Nämnden ska också fullgöra rapporteringsskyldighet som ålagts dem enligt speciallag.

8 § Information och samråd

Styrelsen, nämnderna och kommunalråd respektive oppositionsråd ska i möjligaste mån från nämnd erhålla den information och det underlag de behöver i sin verksamhet. Rätten till information och underlag omfattar inte uppgift för vilken sekretess råder.

Nämnderna ska samråda när deras verksamhet och ärenden berör styrelsens eller annan nämnds verksamhet.

Samråd bör även ske med föreningar och organisationer när dessa är särskilt berörda. Nämnden beslutar om formerna för samrådet.

9 § Delegering från fullmäktige

Det åligger nämnden att tillfälligt uthyra eller annars upplåta fastighet som används för nämndens verksamhet

10 § Tidpunkt för sammanträden

Nämnden sammanträder på dag och tid som nämnden bestämmer.

Sammanträde ska hållas också om minst en tredjedel av nämndens ledamöter begär det eller om ordföranden anser att det behövs. En begäran om extra sammanträde ska göras skriftligen hos ordföranden och innehålla uppgift om det eller de ärenden som önskas bli behandlade på det extra sammanträdet.

Ordföranden ska, om möjligt, samråda med vice ordförandena om tiden för extra sammanträde.

Om det föreligger särskilda skäl får ordföranden ställa in ett sammanträde eller ändra dagen eller tiden för sammanträdet. Om möjligt ska samråd ske med vice ordförandena.

Om ordföranden beslutar att ett sammanträde ska ställas in eller att dagen eller tiden för ett sammanträde ska ändras, ska ordförande se till att varje ledamot och ersättare snarast underrättas om beslutet.

11 § Kallelse

Ordföranden ansvarar för att kallelse utfärdas till sammanträdena. När varken ordföranden eller en vice ordföranden kan kalla till sammanträde ska den som varit ledamot i nämnden längst tid göra detta (ålderspresidenten). Om flera ledamöter har lika lång tjänstgöringstid ska den äldste ledamoten vara ålderspresident.

Kallelsen ska vara skriftlig och innehålla uppgift om tid och plats för sammanträdet.

Kallelsen ska tillställas varje ledamot och ersättare samt annan förtroendevald som får närvara vid sammanträdet, senast fyra dagar innan sammanträdesdagen. Kallelse får ske elektroniskt om det inte är olämpligt. Ordföranden bestämmer formen för kallelse.

I undantagsfall får kallelse ske på annat sätt.

Kallelsen bör åtföljas av föredragningslista. Ordföranden bestämmer i vilken utsträckning handlingar som tillhör ett ärende på föredragningslistan ska bifogas kallelsen. Ordföranden ska i kallelsen ange om utelämnande av handlingar har skett.

12 § Offentliga sammanträden

Nämnden får besluta om offentliga sammanträden.

13 § Sammanträde på distans

Nämnden får om särskilda skäl föreligger, sammanträda med ledamöter närvarande på distans. Sådant sammanträde får endast äga rum om ljud- och bildöverföring sker i realtid och på ett sådant sätt att samtliga deltagare kan se och höra varandra på lika villkor.

Ledamot som deltar på distans ansvarar för att lokalen som används är så avskild att inga obehöriga kan ta del av sammanträdeshandlingar, bild eller ljud.

Ledamot som önskar delta på distans ska senast tre dagar i förväg anmäla detta till nämndens sekreterare. Ordföranden avgör om närvaro får ske på distans.

Nämnden får bestämma vad som närmare ska gälla om deltagande på distans i nämnden.

14 § Närvarorätt

Kommunalråd och styrelsens ordförande har rätt att närvara vid nämndernas sammanträden och delta i överläggningarna. Nämnd får därutöver om särskilda skäl föreligger för detta, medge ledamot av styrelsen denna rätt. Den förtroendevalde har i den utsträckning nämnden beslutar rätt att få sin mening antecknad i protokollet.

Här utöver får nämnden medge förtroendevald som inte är ledamot eller ersättare i nämnden att närvara vid sammanträde med nämnden för att lämna upplysningar. Även anställd i kommunen och särskilt sakkunnig kan medges denna rätt. Om nämnden beslutar det, får den som kallats delta i överläggningarna.

Nämnden får härutöver bestämma att annan ska ha rätt att närvara vid nämndens sammanträden.

15 § Sammansättning

Nämnden består 11 ledamöter och 11 ersättare.

16 § Ordföranden

Det åligger ordföranden att

- leda nämndens arbete och sammanträden
- kalla till sammanträde i enlighet med lag och reglemente
- kalla ersättare
- inför sammanträden se till att ärendena som ska behandlas i nämnden vid behov är beredda
- se till att färdigberedda ärenden snarast behandlas i nämnden

- bevaka att nämndens beslut verkställs.

17 § Presidium

Nämndens presidium ska bestå av ordförande, förste vice ordförande och andre vice ordförande.

Vice ordförandena ska biträda ordföranden i uppgiften att planera och leda sammanträdet i den mån ordföranden anser att det behövs.

18 § Ersättare för ordföranden och vice ordföranden

Om varken ordföranden eller annan i presidiet kan delta i ett helt sammanträde eller del av sammanträde, får nämnden utse en annan ledamot som ersättare för dessa. Tills valet förrättats, fullgörs ordförandens uppgifter av den som varit ledamot i nämnden längst tid. Om flera ledamöter har lika lång tjänstgöringstid fullgörs ordförandens uppgifter av den äldste av dem.

Motsvarande gäller om ordföranden eller annan i presidiet inte kan fullgöra sitt uppdrag under längre tid. Ersättaren ska fullgöra samtliga ordförandens/övriga presidiets uppgifter.

19 § Förhinder

En ledamot som är förhindrad att delta i ett sammanträde eller del av ett sammanträde, ska snarast anmäla detta till nämndens sekreterare eller någon annan anställd vid aktuellt nämndkansli. Kansliet ska underrätta den ersättare som står i tur om att denne ska tjänstgöra.

20 § Ersättares tjänstgöring

Om en ledamot är förhindrad att delta eller att vidare delta i ett sammanträde ska en ersättare tjänstgöra i ledamotens ställe. Den ersättare ska kallas in som står i tur att tjänstgöra och som inte redan har kallats in.

En ledamot som inställer sig under pågående sammanträde har rätt att tjänstgöra även om en ersättare trätt i ledamotens ställe.

Ersättarna ska, om dessa inte väljs proportionellt, tjänstgöra enligt den ordning som fullmäktige har bestämt. Om ingen ordning är bestämd, kallas ersättare i den ordning de tagits upp i fullmäktiges protokoll från valet.

Ersättare som inte tjänstgör har rätt att delta i överläggningarna och få sin mening antecknad i protokollet.

En ersättare som börjat tjänstgöra har alltid företräde till tjänstgöring framför annan ersättare.

21 § Jäv, avbruten tjänstgöring

En ledamot eller ersättare som avbrutit sin tjänstgöring på grund av jäv i ett ärende får tjänstgöra igen sedan ärendet handlagts.

Ledamot som en gång avbrutit tjänstgöringen under ett sammanträde på grund av annat hinder än jäv, får åter tjänstgöra om ersättarens inträde har påverkat det etablerade majoritetsförhållandet mellan partierna.

22 § Ledamotsinitiativ

Ledamöter och ersättare som tjänstgör vid ett sammanträde kan väcka ett ärende genom ledamotsinitiativ. Initiativet ska innehålla ledamotens namn och partitillhörighet och lämnas in skriftligt senast två arbetsdagar innan det sammanträde där initiativet ska anmälas. Initiativet måste hålla sig inom nämndens ansvarsområde och vara av sådan karaktär att beslutet normalt sett tas i den instansen.

Nämnden beslutar på sammanträdet om ärendet ska beredas eller inte. Inget beredningstvång finns, såvida inte ärendet gäller myndighetsutövning. Ärendet kan avgöras vid samma sammanträde som det anmäls om nämnden anser att den inte behöver något ytterligare underlag för att kunna ta beslut.

23 § Reservation

Om en ledamot har reserverat sig mot ett beslut och ledamoten vill motivera reservationen ska ledamoten göra detta skriftligt. Motiveringen ska lämnas till sekreteraren samma dag som sammanträdet hållits.

24 § Justering av protokollet

Protokollet justeras av ordföranden och en ledamot.

Nämnden kan besluta att en paragraf i protokollet ska justeras omedelbart. Paragrafen ska redovisas skriftligt vid sammanträdet och justeras av ordföranden och en ledamot.

25 § Utskott

Nämnden får besluta om inrättande av utskott. För det fall nämnden inrättar sådana utskott gäller vad som nedan sägs om utskott.

26 § Utskotts ordförande

Nämnden väljer för den tid nämnden bestämmer bland utskottets ledamöter en ordförande och en vice ordförande.

Om ordföranden i utskottet på grund av sjukdom eller av annat skäl är hindrad att fullgöra sitt uppdrag för en längre tid får nämnden utse annan ledamot i utskottet att som ersättare för ordföranden fullgöra dennes uppgifter.

27 § Utskottens sammanträden

Utskottet sammanträder på dag och tid som utskottet bestämmer. Sammanträden ska också hållas när ordföranden anser att det behövs eller när minst två ledamöter begär det.

Utskottet får handlägga ärenden när fler än hälften av ledamöterna är närvarande.

28 § Beredning

De ärenden som ska avgöras av nämnden i dess helhet ska beredas av särskilt utskott om beredning behövs och om nämnden har inrättat ett sådant utskott. När ärendet beretts ska utskottet lägga fram förslag till beslut.

29 § Kungörelser och tillkännagivanden av föreskrifter m.m.

Nämnden ansvarar för att beslut och föreskrifter inom det egna ansvarsområdet kungörs enligt gällande bestämmelser.

Nämnden ska underrätta styrelsen så snart en uppdatering av den kommunala författningssamlingen bedöms nödvändig.

30 § Delgivningsmottagare

Delgivning med nämnden sker med ordföranden, förvaltningschef eller annan anställd som nämnden beslutar.

31 § Undertecknande av handlingar

Skrivelser, avtal och andra handlingar från nämnden ska på nämndens vägnar undertecknas av ordföranden och kontrasigneras av anställd som nämnden utser. Vid förfall för ordföranden inträder vice ordföranden och förfall för denne, den ledamot som nämnden utser.

Nämnden får även uppdra åt förtroendevald eller tjänsteman att enligt av nämndens lämnade direktiv underteckna handlingar på nämndens vägnar.

Beslut som fattas med stöd av delegation samt skrivelser, avtal och andra handlingar som upprättas med anledning därav undertecknas av den som fattat beslutet och, i förekommande fall, kontrasigneras av den som utses därtill.

Kommunalt partistöd 2024

8

23/KS/129

Kommunalt partistöd 2024

Ärendebeskrivning

Kommunfullmäktige har att fatta beslut om utbetalning av partistöd senast i december för kommande år (2024). Utbetalning sker i januari månad. Av reglerna för partistöd framgår att partierna årligen ska lämna skriftlig redovisning som visar att partistödet har använts för att stärka partiets ställning i den kommunala/regionala demokratin.

Partistödet består årligen av 20 prisbasbelopp för det år partistödet avser (prisbasbelopp för 2024 enligt SCB utgör 57 300 kr). Av partistödet utgör 2 prisbasbelopp grundstöd som fördelas i lika delar mellan de partier som är representerade i kommunfullmäktige.

Samtliga partier som finns representerade i kommunfullmäktige har lämnat in redovisning för partistöd föregående år (2022) enligt regler för partistöd. Partistödet betalas ut under januari månad 2024.

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige föreslås besluta att utbetala kommunalt partistöd för 2024 enligt nedan:

Arbetarpartiet Socialdemokraterna	403 965 kr
Centerpartiet	106 005 kr
Kristdemokraterna	37 245 kr
Liberalerna	37 245 kr
Miljöpartiet	37 245 kr
Moderaterna	197 685 kr
Sverigedemokraterna	243 525 kr
Vänsterpartiet	60 165 kr

Barnkonsekvensanalys är utförd och redovisas i tjänsteskrivelsen eller i bilaga

Vid prövning av barnets bästa är bedömningen att ärendet som ska beslutas inte rör barn.

Kommunstyrelseförvaltningen

Lena Fagerlund
Kommundirektör

Christina Torpman
Kommunsekreterare

Bilagor

Kommunalt partistöd 2024

Redovisningar av kommunalt partistöd 2022

Kommunstyrelseförvaltningen
Administrativa avdelningen

Kommunalt partistöd 2024

Antal mandat

Arbetarpartiet Socialdemokraterna	17 mandat
Centerpartiet	4 mandat
Kristdemokraterna	1 tillsatt mandat, totalt 2 mandat
Liberalerna	1 mandat
Miljöpartiet	1 mandat
Moderaterna	8 mandat
Sverigedemokraterna	10 mandat
Vänsterpartiet	2 mandat

Totalt antal mandat: 45 mandat

Uträkning för partistöd 2024

Partistöd för 2024 utgör totalt: 1 146 000 kr

$57\,300 \times 18 = 1\,031\,400\text{kr}$

$57\,300 \times 2 = 114\,600\text{kr}$

Fördelning per parti

$1\,031\,400/45 = 22\,920$ kr per mandat

$114\,600/8 = 14\,325$ kr grundstöd till partiet

Arbetarpartiet Socialdemokraterna	$17 \times 22\,920 + 14\,325 = 403\,965$ kr
Centerpartiet	$4 \times 22\,920 + 14\,325 = 106\,005$ kr
Kristdemokraterna	$1 \times 22\,920 + 14\,325 = 37\,245$ kr
Liberalerna	$1 \times 22\,920 + 14\,325 = 37\,245$ kr
Miljöpartiet	$1 \times 22\,920 + 14\,325 = 37\,245$ kr
Moderaterna	$8 \times 22\,920 + 14\,325 = 197\,685$ kr
Sverigedemokraterna	$10 \times 22\,920 + 14\,325 = 243\,525$ kr
Vänsterpartiet	$2 \times 22\,920 + 14\,325 = 60\,165$ kr

Datum

May 29, 2023

Kommunstyrelseförvaltningen

Lämnas in senast den 30 juni 2023

Redovisning av kommunalt partistöd

Partinamn:	Centerpartiet
Adress:	Hällebo 176, 697 91 Pålsboda
Telefonnummer:	0703244056
E-postadress:	gosta@skogsenergi.eu
Redovisningsperiod:	2022
Namn partiets granskare:	Gösta Hedlund

Nedan beskrivs på vilket sätt partistödet använts för att stärka partiets ställning i den kommunala demokratin. Redovisa hur stödet har fördelats mellan de olika aktiviteterna/ utbildningar/konferenser eller dylikt som ägt rum. Beskriv på vilket sätt era insatser har kunnat stärka partiets ställning i den kommunala demokratin och motivera varför ni valde just de insatserna. Om du behöver mer utrymme för din redovisning, bifoga ett separat dokument.

Från kommunen erhållet partistöd 2022: 108675

Avgår: Till partidistriktet, serviceavgift -48904
Rese och kostnadsersättning - 7415
Information, valkostnad -42320
Lokalkostnad - 7988
Porto - 2048

Stödet har använts dels för att finansiera utskick av informationsmaterial via olika medier till kommunmedborgarna, där vi presenterat Centerpartiets profilfrågor vad gäller demokratiarbetet på kommunal nivå, för att kunna få återkoppling tillbaka till våra förtroendevalda.

Stödet har även använts för lokala möten för att möta kommunmedborgarna runt om i kommunen, för dialog.

Även till interna sammankomster för att samråda mellan förtroendevalda i de olika kommunala organen, för att förverkliga de önskemål som vår väljargrupp har gett oss i uppdrag att förverkliga.

Datum

maj 30, 2023

Kommunstyrelseförvaltningen

Lämnas in senast den 30 juni 2023

Redovisning av kommunalt partistöd

Partinamn:	Kristdemokraterna Hallsberg
Adress:	Ålsta 166 694 92 Hallsberg
Telefonnummer:	0730557252
E-postadress:	martin.pettersson@hallsberg.se
Redovisningsperiod:	2022
Namn partiets granskare:	Martin Pettersson

Nedan beskrivs på vilket sätt partistödet använts för att stärka partiets ställning i den kommunala demokratin. Redovisa hur stödet har fördelats mellan de olika aktiviteterna/ utbildningar/konferenser eller dylikt som ägt rum. Beskriv på vilket sätt era insatser har kunnat stärka partiets ställning i den kommunala demokratin och motivera varför ni valde just de insatserna. Om du behöver mer utrymme för din redovisning, bifoga ett separat dokument.

År 2022 var det valår, mycket partiets utgifter gick till valkampanjer och material till detta.

Valmaterial såsom affischer och flygblad: 6500 kr

Utdelning av valmaterial i bostadsområden: 7500 kr

Utskick från avdelning i form av valmaterial samt medlemsbrev: 3500

Avgift till diskriket för köpta tjänster i form av utskick, utbildning, Facebook-reklam och annat material samt möten: 25000

Vi har kunnat föra ut vad vi vill och vi valde att dela ut politiska budskap via brevlådor, detta för att kunna nå ut till så många som möjligt. Vi valde även att annonsera i sociala medier som är en stor plattform att nå ut till specifik målgrupp.

Det genomfördes även frukostutdelning vid tågstation med ca 250 påsar.

Datum
juni 8, 2023

Kommunstyrelseförvaltningen

Lämnas in senast den 30 juni 2023

Redovisning av kommunalt partistöd

Partinamn:	Socialdemokraterna
Adress:	Västra Storgatan 11, 694 30 Hallsberg
Telefonnummer:	076 0227833
E-postadress:	hallsberg@socialdemokraterna.se
Redovisningsperiod:	220101-221231
Namn partiets granskare:	Siw Lunander

Nedan beskrivs på vilket sätt partistödet använts för att stärka partiets ställning i den kommunala demokratin. Redovisa hur stödet har fördelats mellan de olika aktiviteterna/ utbildningar/konferenser eller dylikt som ägt rum. Beskriv på vilket sätt era insatser har kunnat stärka partiets ställning i den kommunala demokratin och motivera varför ni valde just de insatserna. Om du behöver mer utrymme för din redovisning, bifoga ett separat dokument.

Erhållet partistöd 359 835 kr

Medlen har fördelats enligt följande
Informationsmaterial 111 000 kr
Annonsering 17 000 kr
Postbefordran av informationsmaterial 46 000kr
Hyror av lokaler för möten 24 000 kr
Förtäring vid möten och utåtriktade aktiviteter 31 000 kr
Tillstånd för aktiviteter på allmän plats 6 000 kr
Utbildning /konferenser 11 000 kr
Arvoden 51 800 kr
Reseersättningar 14 500 kr
Förbrukningsmaterial
Internetkostnader 14 400 kr
Aktivitetsbidrag till lokala S-föreningar 25 700 kr
Underhållning 4 000 kr

Vi har valt att stärka partiet ställning i den kommunala demokratin, genom att sprida socialdemokraternas demokratiska värderingar via informationsmaterial som vi både delat personligen och också med postbefordran. Det har anordnats öppna möten på samtliga tätorter i kommun, där har de lokala S-föreningarna tagit ett stort ansvar. Ersättning har också använts för reseersättningar och arvodering av personal som utfört administrativa tjänster

Blankett

Datum

Kommunstyrelseförvaltningen

Redovisning av kommunalt partistöd

Partinamn:	Liberalerna Hallsberg
Adress:	Östra Storgatan 2, 69431 Hallsberg
Telefonnummer:	0706656706
E-postadress:	hallsberg@liberalerna.se
Redovisningsperiod:	2022
Namn partiets granskare:	Christian Liljenhed

Nedan beskrivs på vilket sätt partistödet använts för att stärka partiets ställning i den kommunala demokratin. Redovisa hur stödet har fördelats mellan de olika aktiviteterna/ utbildningar/konferenser eller dylikt som ägt rum. Beskriv på vilket sätt era insatser har kunnat stärka partiets ställning i den kommunala demokratin och motivera varför ni valde just de insatserna. Om du behöver mer utrymme för din redovisning, bifoga ett separat dokument.

Liberalerna Hallsbergs kommun, partiföreningen, har för 2022 mottagit partistöd av Hallsbergs kommun om 31 395 kronor.

Den verksamhet som bedrivs inom partiföreningen syftar till att stärka demokratin och Liberalernas verksamhet samt de liberala idéernas ställning inom kommunen och därmed öka Liberalernas röstetal i de allmänna valen. De huvudsakliga verksamheterna är; kampanjer, styrelsens verksamhet samt övrig föreningsverksamhet riktat mot medlemmar och medborgare.

Erhållna medel används till absolut största del för väljardialog med invånarna i hela Hallsbergs kommun, i form av kampanjer, framtagande av informationsmaterial, deltagande vid marknader etc. Detta för att kommunicera vallöften, delge den politik som skall drivas, främst lokalt men även till viss del regionalt och nationellt samt den mycket viktiga aspekten - att inhämta medborgarnas syn på olika frågor. De samtal som förs med medborgarna innebär tillfälle att sprida den framtagna informationen om den liberala politiken och en bra möjlighet att fånga upp strömningar och tankar som finns bland kommunens medborgare. Det sista är mycket viktigt och väsentligt för att skapa en medborgerlig demokratisk förankring.

Att 2022 var ett valår har såklart präglat verksamheten, framförallt. Användningen av stödet har fullt ut allokerats till aktiviteter riktade gentemot allmänheten med det övergripande syftet

att stärka demokrati. Liberalerna Hallsberg har främst valt att använda medlen till sådant som möjliggör aktiviteter med en direkt kontakt med medborgare. Detta valdes mot bakgrund att medborgarsamtal innebär inte bara tillfälle att sprida de liberala idéerna, det är också en bra möjlighet att fånga upp allmänna strömningar och tankar som finns bland kommunens medborgare. Detta är väsentligt för att skapa en demokratisk förankring av och för den politiska verksamheten och i och med det ökar medborgarnas möjlighet till inflytande av sin egen livsmiljö, genom politiska samtal och dialoger. Stödet har använts för att tydliggöra den liberala politiken lokalt för att visa på viljeinriktningar de kommande fyra åren fram till nästa val. Det ska vara tydligt vad Liberalerna vill med sitt arbete i kommunen och vad medborgarna kan förvänta sig. Detta måste kommuniceras och det är gjort i och med alla de insatser som genomförts genom partistödet. Texter, bilder, politiska tankar har kommunicerats via valstuga, mässa och marknader. Även en stor mängd material har delats ut vid möten till intresserade under året.

Stödet är fördelat på nedanstående poster

- 12 488 kronor för kampanjmaterial
- 4320 kronor för fotografering för hemsida, Facebook och kampanjmaterial
- 1188 kronor för monter på Hallsbergsmässan
- 600 kronor för plats på Hallsbergsmarken
- 13 877 kronor för tryck av valaffischer

Granskningsrapport

Enligt lag ska en mottagare av partistöd årligen lämna en skriftlig redovisning som visar att partistödet har använts för det ändamål som anges i 2 kap. 9 § första stycket kommunallagen, dvs. för att stärka partiets ställning i den lokala demokratin. En särskild granskare som utsetts av mottagaren ska därutöver granska om redovisningen ger en rättvisande bild av hur partistödet har använts.

Jag har granskat redovisningen som lämnats av Liberalerna Hallsberg. I min granskning har jag haft tillgång till räkenskapsmaterial, styrelseprotokoll och andra handlingar av betydelse. Jag anser att granskningen ger mig rimlig grund för mitt uttalande nedan.

Jag, som är av partiet utsedd särskild granskare, anser att den redovisning som Liberalerna Hallsberg lämnat den 3/6 2023 ger en rättvisande bild av hur partistödet använts.

Härmed intygas riktigheten i ovanstående uppgifter:

Kumla den 3 juni 2023

Christian Liljenhed,
Revisor (utsedd granskare för ovan nämnda parti)

Datum

June 5, 2023

Kommunstyrelseförvaltningen

Lämnas in senast den 30 juni 2023

Redovisning av kommunalt partistöd

Partinamn:	MP Hallsberg
Adress:	L.Strandberg Nämndv 3 71572 St.Mellösa
Telefonnummer:	0701469444
E-postadress:	lea.strandberg@mp.se
Redovisningsperiod:	220101-221231
Namn partiets granskare:	Lea Strandberg

Nedan beskrivs på vilket sätt partistödet använts för att stärka partiets ställning i den kommunala demokratin. Redovisa hur stödet har fördelats mellan de olika aktiviteterna/ utbildningar/konferenser eller dylikt som ägt rum. Beskriv på vilket sätt era insatser har kunnat stärka partiets ställning i den kommunala demokratin och motivera varför ni valde just de insatserna. Om du behöver mer utrymme för din redovisning, bifoga ett separat dokument.

Miljöpartiet de Gröna har under 2022 framförallt arbetat med valet. Inför valet har vi arbetat med valmanifestet tillsammans med styrelsen och medlemmarna.

Valet har genomförts genom att inkludera medlemmar, kampanja, sätta upp och ta ner valaffischer, stå vid valstuga och möta medborgare och deras frågor. Av erhållet partistöd har pengar använts till valet(kampanjmaterial, valaffischer, samt tillstånd för valstuga). Partiets arbete under valet har varit att vara närvarande för att vara en del i demokratin, så att medlemmar samt medborgare får ta del av Miljöpartiet de Grönas partiprogram m.m.

Partistöd 2022 summa: 31.395

Använda medel inför och under valet totalt: 21401 kr

Specifikation:

Tillstånd samt valstuga	2378 kr
Medlemsaktiviteter samt material	19023 kr

Kommunstyrelseförvaltningen

Lämnas in senast den 30 juni 2023

Redovisning av kommunalt partistöd

Partinamn	Vänsterpartiet i Hallsberg
Postadress	c/o S. Pettersson, Esplanaden 16, 694 35 Hallsberg
Besöksadress	Fredsgatan 9b, Hallsberg
Telefonnummer	0582-67 05 40
E-postadress	hallsberg@vansterpartiet.se
Redovisningsperiod	220101 - 221231
Partiets granskare	Lars-Åke Zettergren

Nedan beskrivs på vilket sätt partistödet använts för att stärka partiets ställning i den kommunala demokratin. Redovisa hur stödet har fördelats mellan de olika aktiviteterna/ utbildningar/konferenser eller dylikt som ägt rum. Beskriv på vilket sätt era insatser har kunnat stärka partiets ställning i den kommunala demokratin och motivera varför ni valde just de insatserna. Om du behöver mer utrymme för din redovisning, bifoga ett separat dokument.

Under året har ca 18 000:- kronor betalats i hyra för partilokal. Det har möjliggjort både medlemsaktiviteter och valrörelsen under 2022.

Ca 13 000:- har lagts på kontor och administration. En stor del av detta var inköp av en dator, laptop. Övrigt var t ex avgift för hemsida och tjänster. Detta har underlättat vårt arbete internt och vår kommunikation utåt.

Resterande medel, och delar av tidigare års sparmedel, har lagts på valrörelsen. Den enskilt största utgiften där var kostnader för vår lokala tidning, 'Vänstern i Hallsberg', ca 61 000:- kronor.

Alla utgifter avser sådant som gynnar vår partiförenings arbete i lokalpolitiken i Hallsberg och grundar sig på beslut av medlemmarna och vår styrelse i Hallsberg.

Min bedömning efter granskning av föreningens verksamhetsberättelse och ekonomisk berättelse att partistödet har använts för att stärka Vänsterpartiets ställning i den kommunala demokratin och för att via utåtriktade aktiviteter och parlamentariskt arbete i valrörelsen, kommunfullmäktige, nämnder och styrelser driva en politisk verksamhet med anknytning till Hallsbergs kommun.

Av partiet utsedd granskare

Namn: Lars-Åke Zettergren
Adress: Lärkvägen 5 69460 Åsbro
Telefonnummer: 072-572 6670

E-postadress: lars.ake.zettergren42@gmail

Hallsbergs kommun	Hemsida kommun@hallsberg.se	E-post www.hallsberg.se	Organisationsnr 212000-192
Postadress 694 80 Hallsberg	Besöksadress Västra Storgatan 14	Telefon 0582-68 50 00	Bankgiro 577-3338

lämnas in senast den 30 juni 2023

Redovisning av kommunalt partistöd

Partinamn:	Moderata Samlingspartiet i Hallsberg
Adress:	Västra Storgatan
Telefonnummer:	070-647 47 59
E-postadress:	olle@olleisacson.se
Redovisningsperiod:	20220101-20221231
Namn partiets granskare:	Rick Andersson rick@rrmaskin.se 070-554 95 44

Partistödet har använts till utbildningar och olika aktiviteter för att stärka medlemmarnas delaktighet. Stödet har även använts till partiets lokal på Västra Storgatan 13, som använts till medlemsmöten och möten med kommuninvånare, för att stärka kontakten med dessa. Utöver detta har partistödet gått till tryckmaterial och utskick till våra medlemmar och andra i kommunen.

Redovisning:

Partistöd från Hallsbergs kommun	147.315,00
Betalt till länsförbundet (avseende administration, tt-support, utbildningar, stöd av ombudsman mm)	-40.713,00
Reklam & Trycksaker	-142.496,00
Lokalhyra	-31.350,00
	<hr/>
Underskott	-67.244,00

Riktigheten i ovanstående intygas:

Pålsboda 2023-06-22

 / Rick Andersson

Datum
juni 28, 2023

Kommunstyrelseförvaltningen

Lämnas in senast den 30 juni 2023

Redovisning av kommunalt partistöd

Partinamn:	Sverigedemokraterna
Adress:	Östra Storgatan 2, 694 31, Hallsberg
Telefonnummer:	070-585 87 54
E-postadress:	hallsberg@sd.se
Redovisningsperiod:	2022-01-01 - 2022-12-31
Namn partiets granskare:	Oscar Lundqvist

Nedan beskrivs på vilket sätt partistödet använts för att stärka partiets ställning i den kommunala demokratin. Redovisa hur stödet har fördelats mellan de olika aktiviteterna/ utbildningar/konferenser eller dylikt som ägt rum. Beskriv på vilket sätt era insatser har kunnat stärka partiets ställning i den kommunala demokratin och motivera varför ni valde just de insatserna. Om du behöver mer utrymme för din redovisning, bifoga ett separat dokument.

Se bifogat dokument för redovisning kring hur pengarna har använts.

Partistödsredovisning 2022

Under den berörda perioden har partiet erhållit kommunalt partistöd om 195 108 kronor. Dessa, tillsammans med tidigare sparade medel har på olika sätt fördelats under året för att bland annat bedriva valrörelse.

Fördelning av pengarna

96 735 kronor har använts för hyra av partilokal på Östra Storgatan. Partilokalen fyller flera syften, bland annat som mötesplats för interna möten, föreläsningssal och möjlighet för invånare att träffa partiets företrädare. Partilokalen används även som kontor och lagerlokal, samt som passiv reklam för partiet via skyltfönstret.

53 216 kronor har använts för postutskick till samtliga hushåll i kommunen med partiets valmanifest. Samt i reklamsyfte i digitalt och fysiskt format, bland annat på Sydnärkenytt och Facebook.

42 651 kronor har använts för flera konferenser och utbildningar av kommunfullmäktigegruppen.

32 178 kronor har betalats till partiorganisationen för tillhandahållande av digitala system, bland annat lokal hemsida, partimejl, medlemsportal och digital utbildningsportal. Samt övriga stödtjänster inom bland annat kommunikation.

4 698 kronor har använts för inköp av rikstäckande valfoldrar och valaffischer.

Övriga medel har använts till olika inköp av fler nycklar till partilokalen, smörgåstårter till valfirande, förtäring vid valstugan, olika ansökningskostnader, administrativa utgifter och försäkringar.

Hur vi stärkt den lokala demokratin

Genom utbildningsinsatserna av våra företrädare har vi mer kompetenta personer som dels för partiets politik lokalt och stärker det politiska arbetet generellt i kommunen, både aktivt i de politiska församlingarna och genom möten med kommuninvånare.

Partilokalen som är den största utgiftsposten är också den viktigaste investeringen för att stärka demokratin, genom tydlig permanent närvaro där invånare, kommunanställda, besökare och medlemmar har möjlighet att träffas.

Då denna period innefattar valåret 2022 har en stor del av det arbetet gått ut på att på olika sätt möta medborgare och informera om kommunens utmaningar och våra lösningar på uppmärksammade problem. Det har även skapat bra möjligheter att engagera fler personer i det politiska arbetet, vilket är ett viktigt fokusområde för samtliga partier, då det är generellt få som vill eller kan lägga sin tid på politik. I och med valstugan som sattes upp hade vi många bra samtal, samtidigt som viktiga utvecklingsområden lyftes fram där vi ser behov av att börja samordna med alla partier inför framtida val när det kommer till valstugor, anordning av debatter och ansökningar för uppsättning av valaffischer.

Önskas mer detaljerad info kring någon av posterna, svar på uppkomna frågor eller bokning av fysiskt möte, så kan man kontakta oss via mejl: hallsberg@sd.se.

Resultatrapport

SD Hallsberg

8024623715

Räkenskapsår: 2022-01-01 till 2022-12-31

Period: 2022-01-01 till 2022-12-31

Utskriven: 2023-01-29

Senaste ver. nr.: V80

Period

Rörelsens intäkter

Övriga rörelseintäkter

3987 Erhållna kommunala bidrag	195 108,00
	195 108,00

Summa rörelsens intäkter

195 108,00

Rörelsens kostnader

Varukostnader

4010 Inköp material och varor	4 698,23
	4 698,23

Lokalkostnader

5011 Hyra för kontorslokaler	88 546,00
5020 El för belysning	6 199,00
5410 Förbrukningsinventarier	1 990,00
	96 735,00

Försäljningskostnader

5810 Biljetter	144,00
5831 Kost och logi i Sverige	3 762,00
5930 Reklamtrycksaker och direktreklam	41 715,68
5990 Övriga kostnader för reklam och PR	11 500,00
6072 Representation, ej avdragsgill	12 750,00
	69 871,68

Administrationskostnader

6250 Postbefordran	1 474,50
6310 Företagsförsäkringar	3 784,00
6500 Övriga externa tjänster (gruppkonto)	33 734,00
6530 Redovisningstjänster	2 235,00
6570 Bankkostnader	1 550,00
6990 Övriga externa kostnader	25 995,00
	68 772,50

Personalkostnader

7331 Skattefria bilersättningar	2 601,10
---------------------------------	----------

2 601,10

Summa rörelsens kostnader -242 678,51

Rörelsens resultat

Summa rörelsens resultat -47 570,51

Resultat efter finansiella poster

Resultat efter finansiella poster -47 570,51

Beräknat resultat

Beräknat resultat -47 570,51

Balansrapport

SD Hallsberg

8024623715

Räkenskapsår: 2022-01-01 till 2022-12-31

Period: 2022-01-01 till 2022-12-31

Utskriven: 2023-01-29

Senaste ver. nr.: V80

	Ingående balans	Period	Utgående balans
Tillgångar			
Omsättningstillgångar			
1930 Företagskonto / affärskonto	85 384,38	-47 570,51	37 813,87
Summa Omsättningstillgångar	85 384,38	-47 570,51	37 813,87
Summa tillgångar	85 384,38	-47 570,51	37 813,87

Eget kapital och skulder

Eget kapital			
-0001 Beräknat resultat	0,00	-47 570,51	-47 570,51
2060 Eget kapital i ideella föreningar, stiftelser och registrerade trossamfund	47 820,08	37 564,30	85 384,38
2099 Årets resultat	37 564,30	-37 564,30	0,00
Summa Eget kapital	85 384,38	-47 570,51	37 813,87
Kortfristiga skulder			
2640 Ingående moms	0,00	0,00	0,00
Summa Kortfristiga skulder	0,00	0,00	0,00
Summa eget kapital och skulder	85 384,38	-47 570,51	37 813,87

Delårsrapport 2023 Kommunstyrelsen

9

23/KS/143

Delårsrapport 2023-08-31 Kommunstyrelsen

Ärendebeskrivning

I enlighet med beslutade uppföljningsrutiner har ekonomiavdelningen sammanställt en delårsrapport för kommunstyrelsen per 2023-08-31.

Delårsrapporten per 2023-08-31 är upprättad enligt ekonomiavdelningens anvisningar, och i samråd med kommundirektören samt respektive avdelningschef. Enligt den ekonomiska prognosen bedöms kommunstyrelsens verksamhet ge ett överskott mot budget med 4,6 mnkr. Överskottet beror till största del på att planeringsreservens del för oförutsedda händelser ej bedöms nyttjats under året samtidigt som löneökningstrymmet redovisar ett underskott då utrymmet var lägre än vad lönerevisionen gav.

För transfereringarna är prognosen ett överskott med 2,6 mnkr.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslås besluta att godkänna delårsrapport 2023.

- Barnkonsekvensanalys är utförd och redovisas i tjänsteskrivelsen eller i bilaga
- Vid prövning av barnets bästa är bedömningen att ärendet som ska beslutas inte rör barn.

Kommunstyrelseförvaltningen

Lena Fagerlund
Kommundirektör

Marie Hellgren
Ekonomichef

Bilagor

Delårsrapport Kommunstyrelsen 2023-08-31

HALLSBERGS
KOMMUN

Kommunstyrelsen

Delårsrapport 2023

Rev 2023-10-06

Innehållsförteckning

1	Väsentliga händelse.....	3
2	God ekonomisk hushållning.....	6
2.1	Uppföljning av mål - sammanfattning.....	6
2.2	HÅLLBAR KOMMUN	6
2.3	LIVSLÅNGT LÄRANDE	7
2.4	ALLAS INFLYTANDE.....	7
2.5	GOD SERVICE.....	7
3	Väsentliga personalförhållanden	9
3.1	Antal anställda	9
3.2	Frisknärvaro och sjukfrånvaro.....	9
3.3	Arbets skador och tillbud	9
3.4	Personalomsättning för tillsvidareanställd personal	9
3.5	Heltid som norm	9
3.6	Löneöversyn	10
3.7	Jämställdhet	10
3.8	Utbildning och kompetensutveckling	10
3.9	Personalförmåner	10
4	Ekonomi	11
4.1	Driftredovisning Kommunstyrelsen	11
5	Investeringar	13
5.1	Investeringsredovisning Kommunstyrelsen	13

1 Väsentliga händelse

Administrativa avdelningen

Kommunikatörerna gick organisatoriskt över från avdelningen för näringsliv, kommunikation och säkerhet till den administrativa avdelningen i februari 2023. I och med detta knyts arbetet inom avdelningen ihop med medborgarkontakter, digitalisering och utveckling av intranät och e-tjänster.

En kommunikatör har anställts på 50 % under perioden 2023-04-11 till och med 2023-10-31. Anställningen är ett vikariat för föräldraledig som är åter på sin tjänst 2023-11-01. Vikariatet bidrar i arbetet med nya sidor för intranätet och planeras att vara genomfört under hösten. Vikariens kompetens gör även att hen genomför utbildningar i kommunikativt skrivande. Under våren genomfördes en utbildning för kommunens nämndsekreterare och under oktober planeras för ytterligare en utbildning, för alla nämndsekreterare i sydnärkes kommuner.

Ett arbete med att systematisera och strukturera arbetet med kommunens skrivare/kopiatorer är inlett. Serviceavdelningen ansvarar för att inventera status på befintliga skrivare samt samordna service av maskinparken. I anslutning till det arbetet iordningställs även en rutin för köp av nya skrivare.

Arbetet inför EU-valet 2024 har inletts. Ett arbete med att se över valdistrikten har genomförts och ett förslag har utarbetats. Under hösten kommer arbetet att fortsätta genom att vallokaler gås igenom.

Ett digitaliseringsnätverk har upprättats inom kommunen med ledning från administrativa avdelningen. Hallsbergs kommuns har en representant i det regionala digitaliseringsrådet.

Näringsliv och säkerhet

Tillväxten är fortsatt god i Hallsbergs kommun. I princip är all tillgänglig planlagd verksamhetsmark slutsåld. Över femhundra nya arbetstillfällen har skapats via nyetableringar eller stark tillväxt hos befintliga företag i kommunen.

Förstudien railcenter Hallsberg är klar och påvisar en mycket bra potential för att bygga upp en nationell arena för järnvägsutbildningar i vår kommun.

Arbetet med att uppdatera den storregionala systemanalysen är påbörjad och leds av Mälardalsrådet. Hallsbergs kommun representeras i godsgruppen.

Planering för Hallsbergsmässan 2024 har påbörjats.

Näringsliv har tillsammans med ALMI besökt företag som behöver investeringskapital för att växa. Dialogen vid besöken har uppfattats som positiva och fortsatta möten kommer att göras med ytterligare företag.

Hamnsamarbetet med berörda fyra hamnar kommer att återupptas nu när inte pandemin hindrar oss från att skapa gemensamma aktiviteter för att locka flera varuägare till att använda järnvägen. I oktober kommer ett evenemang att genomföras som riktar sig till varuägare här i Hallsberg. Evenemanget representeras av samtliga aktörer som opererar i och från Göteborgs hamn till Hallsbergsterminalen. Syftet är att locka mer volymer till järnvägen, samt att påvisa att kapaciteten finns på järnvägen.

Fortsatt arbete med att skapa bästa möjligheterna att få till verksamhetsmark i

Brändåsenområdet kommer fortgå tillsammans med Kumla kommun.

Under våren har ett arbete genomförts i nyföretagarcentrum sydnärke om möjligheterna att gå ihop med Örebro och Lekeberg. Första juni genomfördes sammanslagningen som kommer att kunna stärka arbetet med att skapa goda förutsättningar för nyföretagande.

Arbetet med att bygga upp vårt totalförsvar är viktigt och görs kontinuerligt genom övningar, planuppdateringar och samverkan.

Framtagande och uppdatering av risk och sårbarhetsanalys har gjorts och kommer kunna beslutas i höst.

HR avdelningen

Löneöversynen för året var klar i maj för samtliga fackförbund.

Ett digitalt system för anmälan av arbetsskador och tillbud har inhandlats och implementerats. I syfte att underlätta både för anmälare och skyddsombud samt att kunna ha en enklare uppföljning.

Ett digitalt system för referenstagning har inköpts och implementerats. Allt för att göra en säkrare och samtidigt enklare referenstagning. Det är tidsbesparande för chefer.

Aktivt arbete med kompetensförsörjning. Ökat vår närvaro på sociala medier med rekryteringsannonser.

Ny pensionspolicy har antagits.

Utbildning i brandskydd och hjärtlungräddning för all tillsvidareanställd personal har planerats. Utbildningen startar i september.

Arbetsmiljöverket har haft en tillsyn vad gäller årlig uppföljning av arbetsmiljön.

Ledarforum – all kommunens chefer – träffas fyra gånger per år. Under 2023 har kommunen ett samarbete med Sandahls & partners kring kompetensutveckling vid dessa tillfällen.

En medarbetare på HR avdelningen gick i pension i april. Den nya medarbetaren börjar sin tjänst i slutet av augusti.

Ekonomiavdelningen

I början av 2023 slöts avtal med CGI om ett nytt ekonomisystem som ska vara klart för igångsättning till år 2024. Arbetet är i full gång och implementering av systemet från CGI är snart slutfört. Förnärvarande pågår utbildningar av alla delmoduler och i september påbörjas en testperiod. Senare under hösten innan årets slut kommer alla övriga användare i ekonomisystemet utbildas.

Arbetet upptar stor del av medarbetarnas tid vilket innebär att utveckling av andra delar inom avdelningen kommer pausas där detta är möjligt.

Inom upphandlingsverksamheten fortsätter arbetet med pågående och planerade upphandlingar enligt plan. En upphandlingsplan är framtagen. Inom ekonomiavdelningen arbetar två upphandlare med upphandlingar inom kommunen men även Lekebergs kommun stöds i deras upphandlingar.

Arbetet med implementering av en ny version av Procapita på Taxe- och

avgiftsnämnden fortsätter. Bytet är klart för Vingåker, Degerfors, Laxå och Lekebergs kommuner. Arbetet pågår med implementering av Askersund och Hallsberg. Kvar är sedan Kumla kommun där arbetet kommer startas under senare delen av året eller under första delen av år 2024.

Samhällsbyggnadsavdelningen

Arbetet med detaljplaner upplevs bli mer kostsamt på grund av att krav ställs på utredningar såsom miljöundersökningar, trafikutredningar, geoteknik och dagvattenutredningar.

Samhällsbyggnadsavdelningen har en tjänst vakant som miljöstrateg/projektledare. Det har varit svårt att rekrytera med rätt kompetens. Förstärkningar via upphandlade konsulter gjorts för alla strategiska investeringsprojekt som pågår. En visstidsanställning har gjorts 6 månader.

Framtagande av planeringsstrategin till Översiktsplanen pågår och beräknas antas efter hösten 2023. Följande detaljplaner är under framtagande dp Rala 4, dp Hallsbergs-Centrum 1:5 och dp vid Bäcksjön i Östansjö mfl.

Två detaljplaner har vunnit laga kraft under året. Detaljplan Stocksätter 1:8, Werners Backe. och detaljplanen för Samsala 3 har vunnit laga kraft då överklagan avslogs av Nacka Tingsrätt.

Under året digitaliserat cirka 45 gamla analoga detaljplaner av cirka 400 detaljplaner totalt. Geodataenheten har under året genomfört 12 nybyggnadskartor och 6 husutsättningar.

Tomtförsäljning för Samsala 2B–2C pågår. Det nya ränteläget och ökade priser för nybyggnation gör att det för närvarande finns en stor försiktighet hos både privatpersoner och företag i tomtkön. För närvarande finns 78 intressenter i tomtkön. Under hösten kommer den första etappen i Tisaren med 12 tomter erbjudas tomtkön.

Totalt har 5 småhustomter sålts under året varav 2 stycken i Pålsboda samt 1 i Östansjö, Sköllersta och Vretstorp. Del av fastigheten Hallsbergs-Bäck 2:32, cirka 26 ha, har köpts in och fastighetsbildning pågår.

Det finns ett stort intresse för verksamhetsmarken norr och söder om Tälleleden. All återstående mark i detaljplanen norr Tälleleden har sålts cirka 28 ha till Ahlsell. En markanvisning på 5,5 ha tecknades söder om Tälleleden till Na Fastigheter. Ytterligare en markanvisning på 4 ha tecknades med Eurotransport.

Va-investeringen i Tisarstrand pågår och förväntas vara klar våren 2024. Även byggnation för nya kommunala småhustomter sker på Kvarsätter 2:1 med nya gator och avstyckningar.

Projektering pågår avseende VA-utbyggnad Tisaren för Åholmen och i Tunbohässle och ska upphandlas i höst. Projektering av detaljplanerna Norr och söder om Tälleleden är klar och upphandling har skett. Byggnationen påbörjas i oktober månad.

Projektering av Överste von Rosens gata är klar och byggnation av ca 200 meter ska upphandlas med byggstart i slutet av året. Resterande del av gatan, ca 430 meter, regleras med ett exploateringsavtal där Train Alliance som ska bygga och bekosta gatan.

2 God ekonomisk hushållning

2.1 Uppföljning av mål - sammanfattning

Kommunstyrelsen har 13 mål fördelade mellan de fyra kommunövergripande strategiska områdena. I delåret visar prognosen att 8 av målen prognosticeras att uppfyllas och som därför visar grönt.

Ett av målen bedöms ej uppfyllas och visar därför rött.

Tre mål visar gult. Dessa mål uppnås delvis eller är på väg att uppfyllas men ännu inte nått ända fram för att få grönt.

Ett av målen har ännu ingen bedömning kunnat göras utan redovisas i årsredovisningen.

Mot bakgrund av att måloppfyllelsen bedöms som relativt god och att indikatorn för finansiering visar på ett resultat över målvärdet är den samlade bedömningen att verksamheten delvis når upp till god ekonomisk hushållning.

HÅLLBAR KOMMUN

Nämndmål	Indikator	Kommentar
 Hallsbergs kommun har en god ekonomisk hushållning.	Ekonomiskt resultat ska vara minst 1,6 %	Det ekonomiska resultatet prognosticeras till 35 mnkr vilket innebär 3,1 % av skatteintäkter och statsbidrag.
 Hallsbergs kommun ska minska sin miljö- och klimatpåverkan.	Andelen miljöbilar i kommunorganisationen ska öka.	Andelen fossiloberoende bilar är 32,2 procent vilket är i samma nivå som år 2021. Med fossiloberoende menas bilar som har möjlighet att köra på ett bränsle från förnybara källor
	Andel resor (antal km) med miljövänligt alternativ ska öka	Jämfört med förra året vid samma tidpunkt har antalet resor med tåg ökat år 2023. Vi har åkt tåg totalt 71 837 km. CO2 utsläppet har varit 30 kg jämfört med 4 741 kg om bilresor valts istället och 6 465 kg med flyg.
 Hallsbergs kommun ska ge förutsättningar för medborgare och näringsliv att bidra i arbetet med miljö- och klimatpåverkan.	Insamlat hushållsavfall totalt kg per person ska minska	Sedan år 2019 har insamlat mat- och restavfall minskat varje år. År 2021 har avfallet minskat till 204 kg / invånare.
	Hushållsavfall som samlats in för materialåtervinning ska öka	Andelen avfall som samlats in för materialåtervinning, inkl biologisk behandling har ökat jämfört med föregående år.
 Den fysiska samhällsplaneringen ska vara socialt, miljö- och klimatanpassat hållbar som leder till ett inkluderande samhälle, mångfald och tolerans.	Nya detaljplaner ska stimulera blandad bostadsbebyggelse med ägande- och hyresrätter mm.	Resultatet redovisas i årsredovisningen
	Ny bebyggelse ska planeras i olika tätorter och områden med olika socioekonomiska förutsättningar.	Resultatet redovisas i årsredovisningen
	Kompensationsåtgärder för miljö-och klimat ska genomföras vid tillkommande byggnation.	Resultatet redovisas i årsredovisningen
 Hallsbergs kommun ska ha ett positivt näringslivsklimat som	Företagsklimat enligt Insikt, Totalt NKI, ska öka	Företagsklimat har stärkts och ligger nu på 72 jämfört med 69

Nämndmål	Indikator	Kommentar
bidrar till utveckling och innovationskraft.		föregående år.
	Ranking enligt Svenskt Näringslivsenkät av företagsklimat ska förbättras	Företagsklimatet i kommunen har stigit i ranking från 238 till 224.

2.2 LIVSLÅNGT LÄRANDE

Nämndmål	Indikator	Kommentar
 Alla barn och unga ska ges goda förutsättningar genom uppväxt och skolålder.	Andel barn 1-5 år inskrivna i förskola ska öka.	Andelen barn inskrivna i förskola har minskat något jämfört med år 2021.
	Andel elever som känner sig trygga i skolan ska öka.	Bedömningen av resultaten i enkäten är att den upplevda tryggheten i skolan minskat något.
	Andel invånare med eftergymnasial utbildning 25-64 år ska öka.	Andelen invånare med eftergymnasial utbildning har ökat till att år 2022 vara 28,7 %. År 2021 var andelen 27,9 %.
	Andel invånare 0-19 år i ekonomiskt utsatta hushåll ska minska.	Andelen invånare har minskat från 8,7 % (2020) till 7,5 % (2021)
 Hallsbergs kommun ska verka för bättre skolresultat.	Elever i åk 6 som nått kunskapskraven i alla ämnen ska årligen öka.	Andelen har ökat till 72 procent, vilket är en ökning med 3 procent.
	Elever åk 9 som är behöriga till yrkesprogram ska öka.	Bedömningen är att andelen elever som är behöriga till yrkesprogram har ökat jämfört med föregående år.
 Hallsbergs kommun ska ha en gymnasieskola väl avvägd utifrån elevers efterfrågan och samhällets utveckling.	Andel gymnasieelever med examen inom 4 år ska öka.	Andelen gymnasieelever med examen inom 4 år har minskat år 2022 till 67,2 %.

2.3 ALLAS INFLYTANDE

Nämndmål	Indikator	Kommentar
 Kommunens invånare ska ges möjlighet att delta i kommunens utveckling.	Valdeltagandet vid kommunalval ska öka.	Valdeltagandet har minskat jämfört med föregående val. Från 86,8 % till 82,6 %.
	Synpunkter, felanmälan och förslag ska tas tillvara.	Kommunen har ett system för att ta emot invånarnas synpunkter.
 Hallsbergs kommun ska utveckla kanaler för medborgardialog.	Antal genomförda medborgardialoger under året.	Bedömningen är att målet kommer uppnås.

2.4 GOD SERVICE

Andelen som får svar i telefon inom 60 sekunder har förbättrats, från 55 % till 59 %.

Nämndmål	Indikator	Kommentar
 Kommunens verksamheter ska ha en hög tillgänglighet.	Andel som får svar på e-post inom en dag ska öka.	Andelen som får svar på e-post inom en dag har förbättrats jämfört med mätningen 2019. från 78 % till 83 %.
	Andel som får svar i telefon inom 60 sekunder ska öka.	Andelen som får svar i telefon inom 60 sekunder har förbättrats, från 55 % till 59 %.

Nämndmål	Indikator	Kommentar
● Vid kontakt med kommunen ska personer uppleva ett gott bemötande.	Andel av maxpoäng för gott bemötande vid kontakt med kommunen ska öka.	Andelen som anser att de får ett gott bemötande vid kontakt med kommunen är 98 % och 2 % anser att bemötandet är medelgott ●
● Ökad digitalisering i utbudet av tjänster.	Antal ärenden som kommunens invånare kan utföra digitalt ska öka.	Nya tjänster utvecklas löpande ●

3 Väsentliga personalförhållanden

3.1 Antal anställda

Per den sista juni 2023 var totalt 45 (45) medarbetare anställd inom förvaltningen (tillsvidareanställda och visstidsanställda med månadslön) på kollektivavtalsområde AB, BEA och PAN. Av dessa var 38 (84%) kvinnor och 7 (16%) män.

År 2023	Totalt	Heltid	Deltid	2022-06-30	Totalt	Heltid	Deltid
20-29		4			5	5	
30-39		9			10	10	
40-49		7			5	5	
50-59		11	3		16	15	1
60-		10	1		9	8	1
Summa	45	41	4		45	43	2

Av förvaltningens månadsanställda hade 91% (95%) en heltidstjänst. Andelen visstidsanställda var 2 st (4,4%). Antalet årsarbetare är 43,85 (44,4).

3.2 Frisknärvaro och sjukfrånvaro

Sjukfrånvaron var totalt 1,56 % vid halvårsskiftet. Av dessa var 0 % långtidssjukskrivna. Frisknärvaron (0-5 dagars sjukfrånvaro) var 87 %.

Sjukfrånvaro	2023-06-30	2022-06-30	2021-06-30	2020-06-30	2019-06-30
Total sjukfrånvaro/sammanlagd ordinarie arbetstid	1,56	3,31	2,38	2,47	1,66
Långtidssjukfrånvaro >60 dagar	0	41,15	35,41	1,59	0
Total sjukfrånvaro kvinnor	1,85	3,44	2,85	3,14	1,79
Total sjukfrånvaro män	0	2,57	0	0,10	1,24
Total sjukfrånvaro -29 år	0,96	1,96	0,71	0,76	3,56
Total sjukfrånvaro 30-49 år	0,71	5,88	5,71	4,89	2,50
Total sjukfrånvaro 50 år -	2,1	1,95	0,25	1,21	0,73

3.3 Arbetsskador och tillbud

Det är inte några anmälda arbetsskador eller tillbud inom förvaltningen.

3.4 Personalomsättning för tillsvidareanställd personal

En person har slutat på grund av pension under året. Förra året var motsvarande siffra 4 personer.

3.5 Heltid som norm

Arbetet "Heltid som norm" pågår inom Hallsbergs kommun liksom i hela Sverige. Det är ett stort förändringsarbete och därför har tiden för att genomföra detta förlängts från 2021 till 2024. Andelen heltidsanställda inom förvaltningen är vid halvårsskiftet 91%.

3.6 Löneöversyn

Årets löneöversyn har genomförts med samtliga fackliga organisationer, löneutfallet blev totalt 3,59% och 3,34% för kommunstyrelseförvaltningen.

Strukturen för lönesamtal är att dialogmodellen används, dvs dialog chef-medarbetare. Lönekriterierna ändrades något under 2021-22 och är nu Yrkeskompetens, Medarbetarskap, Bemötande och Måluppfyllelse.

3.7 Jämställdhet

En lönekartläggning, för att upptäcka osakliga löneskillnader mellan könen, genomförs årligen, den senaste hösten 2022. I Hallsberg är kvinnors löner att 98,3% av männens löner. Årets lönekartläggning visade osakliga löneskillnader mellan könen för en grupp. Detta kommer att rättas till under en treårsperiod.

3.8 Utbildning och kompetensutveckling

Det pågår alltid en mängd olika utbildningsinsatser inom de olika förvaltningarna. Nya chefer får inbjudan till en central introduktionsdag. Under året har en digital introduktion tagits fram. Alla kommunens chefer tillsammans med skyddsombud/arbetsplatsombud har gått en arbetsmiljöutbildning om tre dagar. Ledarforum inbjuds det till vid 4 gånger under året, det är en blandning av externa föreläsare och intern information. Individuell pensionsrådgivning erbjöds dem som önskade.

3.9 Personalförmåner

Hallsbergs kommuns erbjuder några personalförmåner såsom flextidsavtal, växling för fler semesterdagar, friskvårdsbidrag, personalbil och förmånscykel. Vid halvårsskiftet var det 110 st i hela kommunen som hyr en cykel.

4 Ekonomi

4.1 Driftredovisning Kommunstyrelsen

Belopp i tkr	Utfall 31/8- 23	Prognos 2023	Budget 2023	Avvikelse
Kommunstyrelse	-4 390	-6 384	-6 284	-100
Kommundirektör	-2 473	-7 172	-7 372	200
Administrativa avdelningen	-4 331	-6 341	-6 691	350
Näringsliv-, turism och säkerhetsavdelningen	-943	-2 058	-2 058	0
Ekonomiavdelningen	-6 347	-10 499	-10 499	0
Personalavdelningen	-4 466	-7 039	-7 339	300
Samhällsplanering	-3 774	-5 372	-4 672	-700
Löneökningstrymme totalt kommunen	0	-2 430	0	-2 430
Planeringsreserv	0	-6 100	-13 100	7 000
Totalt	-26 724	-53 395	-58 015	4 620

Totalt redovisar kommunstyrelsen ett överskott på 4,6 mnkr.

Kommunstyrelsen redovisar ett underskott på 100 tkr

Det prognosticerade underskottet inom samhällsplanering bedöms till 700 tkr. De främsta orsakerna till underskottet är att detaljplanearbetet blir mer kostsamt och krav ställs på utredningar såsom miljöundersökningar, trafikutredningar, geoteknik och dagvattenutredningar. Även nedgången av byggandet i kommunen genererar mindre intäkter för geodataenheten.

Överskott inom övriga verksamheter bidrar till att kommunstyrelseförvaltningens avdelningar kan redovisa ett resultat på 150 tkr.

Underskottet inom löneökningstrymmet beror på att det totala löneökningstrymmet är lägre än vad lönerevisionen år 2023 gav och genererar därför ett underskott.

Nuvarande bedömning är att planeringsreserven för oförutsedda händelser på 7 mnkr bör reserveras för att möta de underskott i nämnderna som prognosen totalt för Hallsbergs kommun nu visar.

TRANSFERERINGAR

Belopp i tkr	Utfall 31/8- 23	Prognos 2023	Budget 2023	Avvikelse
Nerikes Brandkår	-9 078	-13 692	-13 692	0
IT-nämnden	-9 352	-14 231	-14 331	100
Lönenämnden	-2 062	-3 488	-3 488	0
Sydnärkes utbildningsförbund	-68 498	-103 558	-106 058	2 500
SFI	-2 740	-4 110	-3 635	-475
Färdtjänst	-4 270	-6 867	-5 967	-900
Företagshälsovård	-687	-1 280	-1 280	0
Kollektivtrafik	-88	-210	-210	0
Gemensamt arkiv	-221	-378	-428	50
Folkhälsa	-97	-147	-147	0
Medlemsavgifter	-715	-1 124	-1 324	200
Övrigt	-423	-415	-415	0
Övriga indexuppräknings	-255	-1 919	-3 044	1 125
Totalt	-98 486	-151 419	-154 019	2 600

Ett överskott bedöms för närvarande inom verksamheten för transfereringar på 2,6 mnkr.

Ett överskott finns för Sydnärkes utbildningsförbund då bedömningen vid budgettillfället var att Hallsbergs andel av medlemskommunernas 16-19-åringar skulle öka mer än tidigare.

SFI-kostnader för elever som inte har etableringsersättning debiteras transfereringar. För närvarande minskar andelen elever i etablering vilket innebär att kostnaderna inom transfereringar ökar. Kostnader för elever med etableringsersättning hanteras inom Social- och arbetsmarknadsförvaltningen.

Färdtjänstkostnaderna ökar både vad gäller antal resor och kostnaden per resa men där främst kostnaden per resa bidrar till underskottet.

Ett utrymme för indexökningar finns för att möta kostnadsökningarna under året. Budgeten är större än vad kostnaderna bedöms bli varför ett överskott prognosticeras.

5 Investeringar

5.1 Investeringsredovisning Kommunstyrelsen

INVESTERINGSPROJEKT				
Belopp i tkr	Utfall 31/8- 23	Prognos 2023	Budget 2023	Avvikelse
Kommunstyrelsen	52		-2 000	2 000
Strategiska investeringar			-47 400	47 400
Inköp av mark	-520	-5 200		-5 200
Exploatering	-747	-11 800	-86 036	74 236
Totalt	-1 215	-17 000	-135 436	118 436

Delårsrapport 2023 Hallsbergs kommun

10

23/KS/144

Delårsrapport 2023 Hallsbergs kommun

Ärendebeskrivning

I enlighet med beslutade uppföljningsrutiner har kommunstyrelseförvaltningen sammanställt en delårsrapport per 2023-08-31. Av delårsrapporten framgår att prognosen för årets resultat visar ett överskott på 12 mnkr vilket är 6,52 mnkr högre än beslutad budget.

Nämndernas underskott uppgår totalt till 38,5 mnkr, vilket balanseras bland annat av högre skatteintäkter och generella statsbidrag samt lägre pensionskostnader än tidigare budgeterat.

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige föreslås besluta att godkänna delårsrapport 2023.

Kommunfullmäktige föreslås besluta att i delårsrapporten ej nyttjade bidrag från Migrationsverket avseende flyktingverksamhet och ensamkommande barn inte resultatförs utan redovisas som kortfristig skuld.

- Barnkonsekvensanalys är utförd och redovisas i tjänsteskrivelsen eller i bilaga
- Vid prövning av barnets bästa är bedömningen att ärendet som ska beslutas inte rör barn.

Kommunstyrelseförvaltningen

Lena Fagerlund
Kommundirektör

Marie Hellgren
Ekonomichef

Bilagor

Delårsrapport 2023-08-31

HALLSBERGS
KOMMUN

Hallsbergs kommun

Delårsrapport 2023

Rev 2023-10-06

Hallsbergs kommun

Postadress
694 80 Hallsberg

Hemsida

www.hallsberg.se

Besöksadress

Västra Storgatan 14

E-post

kommun@hallsberg.se

Telefon

0582-68 50 00 vx

Fax

0582-68 50 02

Organisationsnr

212000-1926

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning	4
1.1	Prognosens tillförlitlighet.....	4
1.2	Prognos	4
2	Förutsättningar i kommunen	6
3	Väsentliga händelser	8
4	God ekonomisk hushållning.....	9
4.1	Uppföljning av mål - sammanfattning.....	9
4.2	LIVSLÅNGT LÄRANDE	10
4.3	ALLAS INFLYTANDE.....	11
4.4	GOD SERVICE.....	11
5	Väsentliga personalförhållanden	12
5.1	Antal anställda övergripande	12
5.2	Frisknärvaro och sjukfrånvaro övergripande	12
5.3	Företagshälsovård.....	13
5.4	Arbets skador och tillbud	13
5.5	Personalomsättning för tillsvidareanställd personal	13
5.6	Heltid som norm	14
5.7	Kompetensförsörjning	14
5.8	Pensionsavgångar	14
5.9	Löneöversyn.....	14
5.10	Lönekartläggning.....	15
5.11	Utbildning och kompetensutveckling	15
5.12	Personalförmåner	15
6	Resultat och kapacitet	16
6.1	Årets resultat	16
6.2	Balanskravet.....	16
6.3	Resultatutjämningsreserv	16
6.4	Investeringar	17
6.5	Soliditet	17
6.6	Eget kapital	17
6.7	Skuldsättningsgrad.....	17
6.8	Likviditet.....	17
7	Risk och kontroll	18

7.1	Låneskuld	18
7.2	Borgensåtagande	18
7.3	Ansvarsförbindelse.....	18
7.4	Pensioner	18
8	Finansiella rapporter.....	19
8.1	Driftredovisning	19
8.2	Investeringsredovisning	19
8.3	Resultaträkning	20
8.4	Balansräkning.....	20
9	Budgetavvikelser	21
10	Åtgärder för budget i balans	24
11	Förväntad utveckling	25
11.1	Ekonomi på sikt.....	25
11.2	Framtida verksamhet	26
12	Stiftelser, bolag och förbund.....	27
12.1	Verksamhets rapporter.....	27
13	Redovisningsprinciper och noter	30

1 Sammanfattning

1.1 Prognosens tillförlitlighet

Delårsrapporten omfattar utfall efter 2/3 av helåret. I prognosen för helåret redovisar Drift- och servicenämnden ett underskott på 2 mnkr, Social- och arbetsmarknadsnämnden ett underskott på 27,5 mnkr och Bildningsnämnden ett underskott på 15,0 mnkr. Kommunstyrelsen redovisar för egen verksamhet ett resultat nära noll medan ett överskott på 7 mnkr finns på planeringsreserven. Transfereringar redovisar ett överskott på 2,6 mnkr. Det löneökningstrymme som avsattes i början av året räckte inte till årets löneöversyn utan redovisar ett underskott på 2,4 mnkr.

Osäkerheten i omvärlden gör dock att samtliga nämnders bedömda resultat är ovisst då kostnadsförändringar under hösten kan komma att påverka resultaten.

Prognosen för finansiella intäkter/kostnader (finansnettot) har förändrats då räntnivåerna är betydligt högre än tidigare. Kommunen börjar påverkas av de högre räntnivåerna på de lån som har rörliga räntor. Det nya lån som aviserades i och med tertialrapporten har ännu inte behövts tagits. Likviditeten följs noga men i och med de investeringar kommunen nu är igång med kommer detta vara nödvändigt inom de närmaste månaderna. Kommunen har ett lån som kommer omsättas under november månad vilket förväntas öka räntekostnaderna.

Prognosen för skatteintäkter och utjämningsbidrag bygger på SKR:s uppgifter i augusti 2023.

SKR planerar att lämna reviderade skatteunderlagsprognoser vid ytterligare två tillfällen under 2023, nästa prognos kommer efter att budgetpropositionen lämnats av regeringen till riksdagen vilket är planerat i september 2023. Det som redan nu aviserats från regeringen kring medel till kommuner och regioner verkar inte röra år 2023 utan kommer påverka budgetarbetet inför år 2024.

1.2 Prognos

Helårsprognosen efter augusti månad visar ett resultat på 35 mnkr, det är ett överskott med 29,5 mnkr jämfört med budgeterat resultat.

Nämndernas samlade prognoser för året visar ett underskott mot budget på 38,5 mnkr. Kommunstyrelsens prognos för egen verksamhet är plus 0,2 mnkr. För transfereringarna är prognosen 2,6 mnkr. Social- och arbetsmarknadsnämnden redovisar ett underskott i prognosen på 27,5 mnkr och Bildningsnämnden ett underskott på 15,0. Drift- och servicenämndens prognosticerade resultat för året är minus 2,0 mnkr. Överförmyndarnämnden redovisar också ett underskott på 0,6 mnkr.

Övriga nämnder har inga avvikelser i sina prognoser. Osäkerheter finns i nämndernas resultat på grund av osäkerheten i omvärlden. Kommunens planeringsreserv på förnärvarande 13,1 mnkr kommer till viss del bidra till kommunens totala resultat.

Överskottet på prognosen för finansieringen uppgår till 68 mnkr och beror på den stärkta skatteprognosen i augusti från SKR och pensionsprognosen från KPA. Kommunens budgeterade medel för pensioner är också högre än den prognos KPA levererat. Kommunens reavinster för försäljning av mark påverkar resultatet positivt

med 23 mnkr. Då reavinster inte räknas med i balanskravsresultatet är det prognosticerade resultatet 12 mnkr exklusive reavinster.

Det råder osäkerhet både kring nivåerna på skatteintäkter och statsbidrag och pensioner på grund av osäkerheter i omvärlden. Ny skatteprognos från SKR kommer i slutet av oktober.

I finansieringen ingår finansiella intäkter/kostnader, skatteintäkter och generella statsbidrag, samt pensionskostnader.

2 Förutsättningar i kommunen

Hallsbergs kommun hade den 30 juni 2023 en folkmängd på 16 300 invånare. Det är en ökning med 10 personer jämfört med årsskiftet.

Av länets 12 kommuner ökade befolkningen i 6 av kommunerna under första halvåret 2023. I Sydnärke ökade Askersund, Hallsberg och Kumla medan Laxå och Lekeberg minskade sin befolkning. Totalt ökade länets befolkning med 235 personer jämfört med årsskiftet. Av länets alla kommuner är det endast Örebro kommun som uppvisar födelseöverskott. Den procentuellt största befolkningsökningen uppvisar Askersund med 0,32 procent. Hallsbergs ökning motsvarar 0,06 procent. Örebro län ökade folkmängden med endast 0,08 procent.

I riket som helhet ökade folkmängden med 0,23 procent, 23 754 personer. Folkökningen under första halvåret 2023 var 11 800 personer färre jämfört med samma period 2022 och den lägsta sedan 2005.

Hallsbergs kommun, regionalt centrum i Sydnärke, har ett brett näringsliv med tonvikt på industri, kommunikation och logistik. Hallsbergs kommun är den största arbetsgivaren med cirka 1 400 anställda.

I augusti var 2,8 procent av befolkningen i Hallsbergs kommun öppet arbetslösa. Det var en ökning med 0,1 procentenheter jämfört med samma period föregående år. Andel öppet arbetslösa i Örebro län uppgick till 2,9 procent och för riket totalt 3,1 procent. Utöver de personer som redovisas som öppet arbetslösa finns ett antal personer som är sysselsatta i arbetsmarknadsprogram. I Hallsbergs kommun är den siffran 3,2 procent. Det var en minskning med 0,1 procentenheter. Den totala arbetslösheten i kommunen uppgick till 6,0 procent. Det är lägre än länets 6,5 procent och lägre än rikets 6,3 procent.

Enligt Arbetsförmedlingens analyser och prognoser har arbetsmarknaden fortsatt att överraska positivt under det andra kvartalet 2023. Arbetslösheten har fortsatt att minska trots det försvagade ekonomiska läget, och minskningen sker på bred front både geografiskt och sett till olika grupper av arbetslösa.

I Hallsberg arbetar 43 procent av de sysselsatta i privat tjänstesektor, mest av alla kommuner i länet. I Ljusnarsberg är i stället den privata tjänstesektorn minst i länet, där 19 procent arbetar i sektorn.

Andel arbetslösa i procent som andel av den totala arbetskraften, öppet arbetslösa och sökande i program med aktivitetsstöd

Kommun	Inskrivna arbetslösa 2023-07	Öppet arbetslösa 2023-07	Progr med akt.stöd 2023-07	Förändring totalt jämfört med år 2022-07
Askersund	3,8%	2,0%	1,8%	-0,5%
Degerfors	7,6%	3,5%	4,1%	0,5%
Hallsberg	6,0%	2,8%	3,2%	0,1%
Hällefors	7,6%	3,4%	4,2%	-0,7%
Karlskoga	6,3%	3,1%	3,2%	-0,5%
Kumla	4,9%	2,4%	2,4%	0,6%
Laxå	7,1%	2,9%	4,2%	-0,5%
Lekeberg	3,3%	1,5%	1,8%	-0,6%
Lindesberg	5,9%	2,8%	3,0%	-0,8%
Ljusnarsberg	7,0%	2,8%	4,2%	-1,4%
Nora	5,3%	2,2%	3,1%	-0,9%
Örebro	7,2%	3,1%	4,1%	-0,4%
Örebro län	6,5%	2,9%	3,6%	0,5%
Riket	6,3%	3,1%	3,2%	-0,3%

Månadsstatistik (arbetsförmedlingen.se)

Arbetsmarknaden hade en stark utveckling under större delen av 2022 med en stor efterfrågan på utbildad arbetskraft. Under slutet av 2022 och starten av 2023 har dock den positiva utvecklingen med en sjunkande arbetslöshet bromsat in. Arbetsförmedlingen bedömer att arbetslösheten kommer att öka under 2023 och första halvåret 2024 i takt med att konjunkturen försvagas för att därefter minska då aktiviteten i svensk ekonomi väntas stärkas på nytt. Samtidigt har många arbetsgivare fortfarande svårt att hitta arbetskraft med efterfrågade kompetenser vid rekrytering.

I takt med att konjunkturen försvagas väntas även antalet långtidsarbetslösa (personer som har varit utan arbete i mer än tolv månader) att öka. Fler behöver därmed ta del av utbildningsinsatser och subventionerade anställningar för att öka sina chanser att etablera sig på arbetsmarknaden på sikt.

Det rådande världsläget med stigande bostadsräntor, hög inflation och ökade kostnader i byggbranschen samt försämrat säkerhetsläge har dämpat takten på byggnationer och rörlighet på bostadsmarknaden. Den positiva befolkningsutveckling Hallsbergs kommun har haft bedöms stagnera. På kort sikt borde dock pågående investeringar och planerade byggnationer generera befolkningstillväxt. Byggandet av lägenheter i kvarteret Berg, omställningsområdet vid Tisaren och pågående byggnationer av småhustomter är några projekt som borde bidra till det.

3 Väsentliga händelser

Blomsterängens vård- och omsorgsboende invigts och inflyttning har skett Blomsterängen består av 128 lägenheter, fördelade på 16 enheter. På boendet finns även fyra stora allrum, där det finns möjlighet att ha olika aktiviteter för de boende.

Hallsbergs nya återvinningsstation på Utkällevägen 22 invigdes den 1 juni. Stationen ägs och driftas av Sydnärkes kommunalförbund.

Tisdag den 27 juni invigdes årets sommarutställning på Bergöös. Sommarutställningen hade namnet Elektronen – en laddad utställning från stenkaka till smartphone! Utställningen var ett samarbete med Örebro Universitet och Dag Stranneby professor Emeritus i elektronik. Utställningens syfte var att belysa den elektroniska utvecklingen från mitten av 1800-talet fram till idag. Saker som många känner igen från sin uppväxt ställdes ut, och tongivande uppfinnare och vetenskapspersoner presenterades.

Årets sommarmånader bestod av ytterligheter. Juni var varm och torr vilket innebar eldningsförbud i länet och budskap om återhållsamhet avseende förbrukningen av vatten förmedlades. Hela juli månad präglades av nederbörd och i början av augusti intog regnovädret Hans hela landet. Det omfattande regnovädret innebar skyfall på flera ställen i Örebro län. Höga flöden fick konsekvenser på gator, vägar och källare i Hallsberg, Sköllersta, Vretstorp och Östansjö.

Under året har kommunen sålt mark till Ahlsell för expansion av logistikcenter. Ahlsells logistikcentrum i Hallsberg är ett av Europas största som sysselsätter omkring 1 100 personer och där cirka 220 långträdare med 4 800 kubikmeter varor passerar lagret dagligen. Ett första spadtag togs i augusti och projektet beräknas pågå in på år 2025.

Satsningar har gjorts med stöd från äldreomsorgslyftet. Många kommuner har valt att utbilda få undersköterskor och har sedan skapat speciella uppdrag till dem. I Hallsberg valde vi i stället att göra en stor satsning för att höja grundkompetensen i våra verksamheter. Det ger ett ökat värde i vardagen.

En grupp undersköterskor har utbildat sig till specialistundersköterskor inom demensvård, palliativ vård och socialpsykiatri på yrkeshögskolan i Örebro. Undersköterskorna har studerat på halvfart under två år, med stöd av det nationella äldreomsorgslyftet.

4 God ekonomisk hushållning

4.1 Uppföljning av mål - sammanfattning

Kommunen har fyra strategiska områden med totalt 21 kommunfullmäktigemål fördelade jämnt mellan områdena. I delåret visar prognosen att 14 av målen prognosticeras att uppfyllas då de visar grönt.

Två av målen bedöms ej uppfyllas och visar därför rött.

Fem av målen bedöms ej uppfyllas helt och visar därför gult.

Mot bakgrund av att måloppfyllelsen av de strategiska övergripande målen bedöms som relativt god och att indikatorn för finansiering visar på ett resultat över målvärdet är den samlade bedömningen att verksamheten delvis når upp till god ekonomisk hushållning.

HÅLLBAR KOMMUN

Nämndmål	Indikator	Kommentar
 Hallsbergs kommun har en god ekonomisk hushållning.	Ekonomiskt resultat ska vara minst 1,6 %	Det ekonomiska resultatet prognosticeras till 35 mnkr vilket innebär 3,1 % av skatteintäkter och statsbidrag.
 Hallsbergs kommun ska minska sin miljö- och klimatpåverkan.	Andel miljöbilar i kommunorganisationen	Andelen fossiloberoende bilar är 32,2 procent vilket är i samma nivå som år 2021. Med fossiloberoende menas bilar som har möjlighet att köra på ett bränsle från förnybara källor.
	Andel resor (antal km) med miljövänligt alternativ ska öka	Jämfört med förra året vid samma tidpunkt har antalet resor med tåg ökat år 2023. Vi har åkt tåg totalt 71 837 km. CO2 utsläppet har varit 30 kg jämfört med 4 741 kg om bilresor valts i stället och 6 465 kg med flyg.
 Hallsbergs kommun ska ge förutsättningar för medborgare och näringsliv att bidra i arbetet med miljö- och klimatpåverkan.	Insamlat hushållsavfall totalt kg per person ska minska	Sedan år 2019 har insamlat mat- och restavfall minskat varje år. År 2021 har avfallet minskat till 204 kg / invånare.
	Hushållsavfall som samlats in för materialåtervinning ska öka	Andelen avfall som samlats in för materialåtervinning, inkl biologisk behandling har ökat jämfört med föregående år.
 Hallsbergs kommun ska ha ett positivt näringslivsklimat som bidrar till utveckling och innovationskraft.	Företagsklimat enligt Insikt, Totalt NKI	Företagsklimat har stärkts och ligger nu på 72 jämfört med 69 föregående år.
	Svenskt Näringslivsenkät av företagsklimat	Företagsklimatet i kommunen har stigit i ranking från 238 till 224.
 Skolfrånvaron ska minska.	Antal elever med en frånvaro över 15 procent ska minska.	Den totala skolfrånvaron har minskat på samtliga skolor under vårterminen 2023. Antalet elever med en frånvaro över 15 procent har dock inte minskat.

Nämndmål	Indikator	Kommentar
◆ Alla barn, unga, vuxna och familjer i kommunen ska erbjudas goda livsvillkor och ska så långt som möjligt erbjudas stöd och tidiga insatser.	Det förebyggande arbetet ska stärkas genom att antalet besökare/deltagare i social- och arbetsmarknadsförvaltningens öppenvårdsverksamheter/öppna verksamheter ska öka mot föregående år.	Bedömningen är att antalet besökare/deltagare kommer öka. ◆

4.2 LIVSLÅNGT LÄRANDE

Nämndmål	Indikator	Kommentar
◆ Alla barn och unga ska ges goda förutsättningar genom uppväxt och skolålder.	Andel barn 1-5 år inskrivna i förskolan ska öka.	Andelen barn inskrivna i förskola har minskat något jämfört med år 2021. ◆
	Andel elever som känner sig trygga i skolan ska öka.	Bedömningen av resultaten i enkäten är att den upplevda tryggheten i skolan minskat något. ◆
	Andel invånare med eftergymnasial utbildning 25-64 år	Andelen invånare med eftergymnasial utbildning har ökat till att år 2022 vara 28,7 %. År 2021 var andelen 27,9 %. ●
	Andel invånare 0-19 år i ekonomiskt utsatta hushåll	Andelen invånare har minskat från 8,7 % (2020) till 7,5 % (2021). ●
● Hallsbergs kommun ska verka för bättre skolresultat.	Andelen elever i åk 6 som nått kunskapskraven i alla ämnen ska årligen öka.	Andelen har ökat till 72 procent, vilket är en ökning med 3 procent. ●
	Elever i skolår 9 som är behöriga till yrkesprogram	Bedömningen är att andelen elever som är behöriga till yrkesprogram har ökat jämfört med föregående år. ●
■ Hallsbergs kommun ska ha en gymnasieskola väl avvägd utifrån elevers efterfrågan och samhällets utveckling.	Andel gymnasieelever med examen inom 4 år.	Andelen gymnasieelever med examen inom 4 år har minskat år 2022 till 67,2 %. ■
● Matematikresultaten ska förbättras.	Andelen elever som klarar nationella proven i matematik i åk 3 ska öka.	Andelen elever i åk 3 som klarat alla delar av nationella proven i matematik har ökat. ●
	Andelen elever som klarar nationella proven i matematik i åk 9 ska öka.	84 % av elever bedöms klara nationella proven i matematik. Det är högre andel elever jämfört med tidigare år som har skrivit proven. ●
● Hallsbergs kommun ska förbereda personer som står utanför eller inte har behövlig förankring på arbetsmarknaden så att de kan få sin försörjning tillgodosedd genom arbete eller studier.	Alla som kan bidra till sin egen försörjning ska göra det. Minst 80% av de personer som uppbär försörjningsstöd, med arbetsförmåga, ska vara självförsörjande inom sex månader.	Prognosen är att vuxenheten kommer att nå målet under 2023. ●

4.3 ALLAS INFLYTANDE

Nämndmål	Indikator	Kommentar	
● Kommunens invånare ska ges möjlighet att delta i kommunens utveckling.	Andel valdeltagande i senaste kommunalvalet	Valdeltagandet har minskat jämfört med föregående val. Från 86,8 % till 82,6 %.	■
	Möjlighet att ställa frågor vid Kommunfullmäktige	Det finns möjlighet att ställa frågor vid kommunfullmäktige.	●
	Synpunkter, felanmälan och förslag	Kommunen har ett system för att ta emot invånarnas synpunkter	●
● Elevers inflytande i undervisningen ska årligen öka.	Lärarna tar hänsyn till elevernas åsikter ska årligen öka.	80 procent av eleverna upplever att de får vara med och påverka hur man ska arbeta på lektionerna.	●
	Andelen elever som upplever att vuxna i skolan lyssnar på deras förslag från exempelvis klassråd och elevråd ska årligen öka.	80 procent av eleverna upplever att vuxna i skolan lyssnar på deras förslag.	●
● Föreningar som arbetar aktivt med barn, unga, integration och mångfald ska stimuleras.	Antalet föreningar som beviljas aktivitetsstöd ska årligen öka. (barn och unga)	Antalet föreningar som har beviljat aktivitetsstöd har ökat efter att föreningsträffar har genomförts.	●
◆ Insatserna inom Social- och arbetsmarknadsförvaltningens verksamheter ska anpassas utifrån den enskildes behov där den enskilde ges möjlighet till delaktighet.	Minst 90 % av brukarna inom social- och arbetsmarknadsförvaltningen ska vara nöjda med graden av delaktighet.	Bedömningen är att målet delvis kommer uppnås.	◆
● Hallsbergs kommun ska utveckla kanaler för medborgardialog.	Antal genomförda medborgardialoger under året	Bedömningen är att målet kommer uppnås.	●

4.4 GOD SERVICE

Nämndmål	Indikator	Kommentar	
● Kommunens verksamheter ska ha en hög tillgänglighet.	Andel som får svar på e-post inom en dag	Andelen som får svar på e-post inom en dag har förbättrats jämfört med mätningen 2019. från 78 % till 83 %.	●
	Andel som får svar i telefon inom 60 sekunder	Andelen som får svar i telefon inom 60 sekunder har förbättrats, från 55 % till 59 %.	●
● Vid kontakt med kommunen ska personer uppleva ett gott bemötande.	Andel maxpoäng gott bemötande	Andelen som anser att de får ett gott bemötande vid kontakt med kommunen är 98 % och 2 % anser att bemötandet är medelgott	●
● Ökad digitalisering i utbudet av tjänster.	Andel ärenden som kommunens invånare kan utföras digitalt ska öka	Nya tjänster utvecklas löpande	●
● Alla nämnder ska bidra till att förenkla kontakten med våra verksamheter.	Förvaltningarnas del på kommunens hemsida ska uppdateras kontinuerligt så att kontaktuppgifterna är aktuella.	Uppdateringar sker vid förändringar kontinuerligt.	●
◆ Verksamheten ska organiseras utifrån brukarens/klientens behov.	I 100 % av genomförandeplanerna ska det framgå när brukaren/klienten önskar insatsen.	Arbete pågår med att det i alla genomförandeplaner framgår när brukare/klienter får sitt stöd.	◆

5 Väsentliga personalförhållanden

5.1 Antal anställda övergripande

Hallsberg kommun har 1 502 månadsavlönade medarbetare och en stor majoritet är kvinnor, 80%. Medelåldern är 43,6 år och 81% av den månadsanställda personalen arbetar heltid.

Den totala sjukfrånvaron är 8,28 %. Frisknärvaron är 64,5%.

Antal anställda

	2023-06-30	2022-06-30	2021-06-30	2020-06-30	2019-06-30
Antal anställda	1 502	1 467	1 344	1 306	1 326
Antal årsarbetare	1 444	1 394	1 274	1 226	1 235

Antal månadsanställda per förvaltning och kön samt andel heltidsarbete

Förvaltning	Kvinnor	Män	Totalt *)	Andelen heltidsarbete % fg år inom ()
Kommunstyrelseförvaltningen	38	7	45	91 (95)
Bildningsförvaltningen	476	123	599	88 (86)
Drift- och serviceförvaltningen	91	60	151	87 (86)
Social och arbetsmarknadsförvaltningen	604	103	707	82 (69)
Totalt	1 209	293	1 502	85 (78)

5.2 Frisknärvaro och sjukfrånvaro övergripande

Förvaltning	2023-06-31	2022-06-31	2021-06-31	2020-06-31	2019-06-30
Total sjukfrånvaro/sammanlagd ordinarie arbetstid	8,28	8,67	8,36	8,50	6,73
Långtidssjukfrånvaro >60 dagar	31,13	29,21	24,42	22,38	31,21
Total sjukfrånvaro kvinnor	8,92	9,62	9,29	9,33	7,44
Total sjukfrånvaro män	5,96	4,96	4,70	5,16	3,78
Total sjukfrånvaro - 29 år	6,49	7,36	7,90	9,70	5,38
Total sjukfrånvaro 30-49 år	8,00	8,12	8,26	10,07	6,17

Sjukfrånvaron för halvårsskiftet 2023 var 8,28 (8,67) %.

Sjukfrånvaron har sjunkit något jämfört förra året.

Frisknärvaro

Frisknärvaron (0-5 dagars sjukfrånvaro) var 64,5 (58) %. Jämfört med samma tidpunkt föregående år så har frisknärvaron ökat vilket är positivt.

Redovisning av frisknärvaro är den procentuella andelen av månadsanställda medarbetare som under första halvåret inte har haft någon sjukfrånvaro eller varit sjukfrånvarande i högst 5 dagar.

Förvaltning	Total Sjukfrånvarotid (23-06-30)	>60 dagar	Kvinnor	Män	Sjukfrånvarotid t o m 29 år	30-49 år	50 år och över
Hallsberg totalt	8,28 (8,67)	31,13	8,92	5,96	6,49	8,00	9,22
Bildningsförvaltningen	7,66 (7,99)	27,86	8,09	6,02	7,91	7,74	7,43
Drift- och serviceförvaltningen	7,56 (7,41)	44,59	9,18	4,99	3,74	7,61	7,70
Kommunstyrelseförvaltningen	1,56 (3,31)	0	1,85	0	0,96	0,71	2,1
Social- och arbetsmarknadsförvaltningen	9,52 (10,07)	31,49	10,15	6,07	5,51	8,74	12,01

5.3 Företagshälsovård

From 2015-04-01 ingår Hallsbergs kommun i den gemensamma nämnden för Företagshälsa och tolkförmedling (Regionhälsan). Regionhälsan erbjuder sina resurser till Region Örebro län, Hallsberg, Kumla, Laxå, Lekeberg, Lindesberg, Ljusnarsberg samt Örebro kommun. Hallsbergs kommun är också representerat i Regionhälsans ägarråd via personalchefen.

Företagshälsovården delar in sitt arbete i Hälsobefrämjande, Förebyggande och Rehabiliterande. Hälsobefrämjande Grupp är den del som Hallsbergs kommun använder mest och det är också den del där företagshälsovården vill komma in, alltså i ett tidigt skede för att kunna sätta in tidiga åtgärder, allt i syfte att få friskare medarbetare.

5.4 Arbetsskador och tillbud

Den största delen arbetsskador är olycksfall, framförallt halkolyckor och felbelastning. Hot och våld är främst inom skolan, LSS samt demensvården. Andelen tillbud är hot samt övrigt som tex är olåsta dörrar, öppna fönster. Åtgärder för att minska både arbetsskador och tillbud pågår ständigt tex att diskutera dem på arbetsplatsträffar, jobba med bemötande, handledning etcetera

Under våren har ett digitalt system implementerats för anmälan av arbetsskador och tillbud.

Arbetsskador	31 (26)	Tillbud	60 (68)
på sjukdom		på hot	34
på olycksfall	19	övrigt	26
på färdolycksfall	8		
på hot och våld	4		

5.5 Personalomsättning för tillsvidareanställd personal

Begreppet "Annan anst i kommunen" innefattar den interna rörligheten som till exempel byte av befattning, förvaltning, anställningsform, sysselsättningsgrad eller omorganisation inom kommunen. Oftast beror rörligheten på byte av anställningsform (tidsbegränsade anställningar som övergår till tillsvidare tjänster) eller förändring av sysselsättningsgrad. För att siffrorna ska avspegla verkligheten förutsätter det att rätt avgångsorsak blivit inregistrerad vid avslut av anställning eller vid förändring i anställningsförhållandet.

Orsak	Antal 2023-06-30
Pension	11
Slutat på egen begäran	73
Annan anst i kommunen	16
Avliden	0
Förordn upphört	8
Annan orsak	2
Totalt	110 (125)

5.6 Heltid som norm

Arbetet "Heltid som norm" pågår inom Hallsbergs kommun liksom i hela Sverige. Det är ett stort förändringsarbete och därför har tiden för att genomföra detta förlängts från 2021 till 2024. Andelen heltidsanställda inom kommunen är vid halvårsskiftet 81%.

5.7 Kompetensförsörjning

Det viktiga arbetet med att säkra kompetensförsörjningen är ett ständigt pågående arbete. Att vara en attraktiv arbetsgivare för de som redan är anställda samt att locka den kompetens som behövs för att ge medborgarna rätt service. Under 2022/23 hade vi ett samarbete med universitetet i Örebro med särskilt fokus på socialsekreterare och lärare. På respektive förvaltning pågår arbetet med att ta fram en kompetensförsörjningsplan för sin egen verksamhet. Arbetet med att öka sysselsättningsgraden till heltid är en viktig del i kompetensförsörjningsarbetet. För att få fler sökande till lediga befattningar annonseras utöver egen hemsida och arbetsförmedlingen också på flera olika sociala medier. För att underlätta referenstagning har ett digitalt referenstagningssystem installerats.

5.8 Pensionsavgångar

Under första halvåret 2023 har 11 personer gått i pension.

Beräknade pensionsavgångar 2024–2033 per förvaltning, beräknad pensionsålder 68 år.

FÖRV	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033
BIF	4	3	5	4	7	13	10	9	12	18
DOS	1	2	1	3	6	9	6	6	2	5
KSF	0	0	1	2	2	2	3	1	1	2
SAF	5	5	7	5	7	14	17	14	15	20
Totalt	10	10	14	14	22	38	36	30	30	45

5.9 Löneöversyn

Årets löneöversyn har genomförts med samtliga fackliga organisationer, löneutfallet blev totalt 3,59%.

Strukturen för lönesamtal är att dialogmodellen används, dvs dialog chef-medarbetare. Lönekriterierna är Yrkeskompetens, Medarbetarskap, Bemötande och Måluppfyllelse.

5.10 Lönekartläggning

En lönekartläggning, för att upptäcka osakliga löneskillnader mellan könen, genomförs årligen, den senaste hösten 2022. I Hallsberg är kvinnors löner att 98,3% av männens löner. Årets lönekartläggning visade osakliga löneskillnader mellan könen för en grupp. Detta kommer att rättas till under en treårsperiod. Minimilön är 19 965 och maxlön 77 400 kr, medellön 31 209 kr (innan 2023 års lönerevision).

5.11 Utbildning och kompetensutveckling

Det pågår alltid en mängd olika utbildningsinsatser inom de olika förvaltningarna. Nya chefer får inbjudan till en central introduktionsdag. Under året har en digital introduktion tagits fram. Alla kommunens chefer tillsammans med skyddsombud/arbetsplatsombud har gått en arbetsmiljöutbildning om tre dagar. Ledarforum inbjuds det till vid 4 gånger under året, det är en blandning av externa föreläsare och intern information. Individuell pensionsrådgivning erbjöds dem som önskade.

5.12 Personalförmåner

Hallsbergs kommuns erbjuder några personalförmåner såsom flextidsavtal, växling för fler semesterdagar, friskvårdsbidrag, personalbil och förmånscykel. Vid halvårsskiftet var det 110 anställda hyr en cykel.

6 Resultat och kapacitet

6.1 Årets resultat

Kommunfullmäktige fastställde i november 2022 budget 2023 med ett resultat på 5,5 mnkr.

Resultatet för delårsperioden 2023 blev 41,0 mnkr. Det är 29,7 mnkr lägre än delårsperioden 2022.

Nämndernas samlade budgetavvikelser beräknas enligt prognoserna till -38,5 mnkr. Prognosen för finansiering visar överskott mot budget med 68,0 mnkr och beror på ökade skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning, att de budgeterade pensionskostnaderna bedömdes vara högre än verkliga kostnader samt reavinster på 23 mnkr. Beräkningarna bygger på SKR:s prognos från augusti 2023 samt KPAs prognos, också den från augusti. Jämfört med den prognos som SKR presenterade i april räknar man nu med att Hallsbergs skatteintäkter och generella statsbidrag ökar med ca 19 mnkr.

Korrigeringen av slutavräkningen av skatteintäkter 2022 beräknas bli 3,4 mnkr bättre än budget och den preliminära slutavräkningen av skatteintäkter 2023 beräknas bli 8,8 mnkr bättre än budget, vilka ingår i ovanstående högre intäkter på 19 mnkr.

Även försäljning av mark bidrar till kommunens resultat på 23 mnkr. Försäljningen ingår i kommunens resultat men tas bort i balanskravsutredningen.

6.2 Balanskravet

Balanskravet innebär att kommunens intäkter i resultaträkningen skall överstiga kostnaderna i resultaträkningen. Realisationsvinster räknas inte in i intäkterna då avstämning mot balanskravet görs. Om synnerliga skäl finns kan resultatet justeras för detta. Om inte balanskravet uppfylls skall kommunfullmäktige besluta om hur resultatet skall regleras.

Prognosen för årets resultat är ett överskott med 12 mnkr. Balanskravet uppfylls därmed. Efter bokslut 2014 finns inget negativt resultat att återställa.

Balanskravsutredning	Prognos mnkr
Årets resultat	35
Samtliga realisationsvinster	-23
Årets resultat efter balanskravsjustering	12
Balanskravsresultat tidigare år	
Reservering till resultatutjämningsreserv (RUR)	
Disponering från resultatutjämningsreserv (RUR)	
Årets balanskravsresultat	12

6.3 Resultatutjämningsreserv

Fullmäktige har fattat beslut om Riktlinjer för God Ekonomisk Hushållning och resultatutjämningsreserv (RUR). RUR är en särredovisning av Eget kapital och av riktlinjerna framgår när och hur reserven kan användas.

6.4 Investeringar

Årets budgeterade investeringar uppgår till 347,8 mnkr. Av dessa är 81,6 mnkr investeringsutrymme överfört från år 2022. Till och med 2023-08-31 har 79,3 nyttjats för investeringar varav 30,6 mnkr av dessa har investerats inom den avgiftsfinansierade Vatten- och avloppsverksamheten. Prognosen för investeringarna 2023 ligger på 156,2 mnkr vilket skulle innebära ett outnyttjat utrymme på 191,7 mnkr.

Större investeringsprojekt	Belopp i tkr
Förskolan Åkerön	-27 043
Utbyggnad VA-nät Tisaren	-26 309
Inventarier Blomsterängen	-7 453
Ventilation förskolan Gläntan	-2 407
Byggnadsansluten utrustning Blomsterängen	-1 948
Ventilation Sköllersta skola	-1 940
Sanering VA-nät	-1 463

6.5 Soliditet

Procent	2023-08-31	2022-08-31	2021-08-31	2020-08-31	2019-08-31
Kommunen	47,2	46,3	40,1	37,3	32,5

6.6 Eget kapital

I mnkr	2023-08-31	2022-08-31	2021-08-31	2020-08-31	2019-08-31
Kommunen	508	490	402	350	280

6.7 Skuldsättningsgrad

	2023-08-31	2022-08-31	2021-08-31	2020-08-31	2019-08-31
Kommunen	0,9	1,0	1,3	1,5	1,8

6.8 Likviditet

Kommunens likviditet är fortfarande relativt god. Summa kassa och bank uppgick till 74,1 mnkr i delåret. Det är 49,9 mnkr lägre än förra året.

7 Risk och kontroll

7.1 Låneskuld

I mnkr	2023-08-31	2022-08-31	2021-08-31	2020-08-31	2019-08-31
Kommunen	174,4	224,4	257,7	258,7	259,7

7.2 Borgensåtagande

Kommunens borgensåtaganden bedöms ha relativt låg risk. Kommunens största borgensåtaganden gäller Hallbo. Hallsbergs kommun ingick 1993 en solidarisk borgen såsom för egen skuld för Kommuninvest i Sverige AB:s alla nuvarande och framtida förpliktelser. Alla medlemskommuner ingick med likalydande borgensförbindelser.

Hallsbergs kommun har borgensåtaganden för Hallsbergs bostadsstiftelse, Hallsbergs Bostads AB, Sydnärkes Utbildningsförbund, Sydnärkes kommunalförbund, Vätternvatten AB samt bostadsrättsföreningarna Transtenen och Terassen.

7.3 Ansvarsförbindelse

Ansvarsförbindelserna består av pensioner intjänade före 1998, borgensåtaganden, samt befintliga leasingavtal. Ansvarsförbindelserna i kommunen uppgick till 1 277 mnkr.

Hallsbergs kommun har i maj 1993 ingått en solidarisk borgen såsom för egen skuld för Kommuninvest i Sverige AB:s samtliga nuvarande och framtida förpliktelser. Samtliga 294 medlemmar (280 kommuner 14 regioner) per 2023-06-30 i Kommuninvest ekonomisk förening har ingått likalydande borgensförbindelser. Mellan samtliga medlemmar i Kommuninvest ekonomisk förening har ingåtts ett regressavtal som reglerar fördelningen av ansvaret mellan medlemskommunerna vid ett eventuellt ianspråktagande av ovan nämnd borgensförbindelse. Enligt regressavtalet ska ansvaret fördelas dels i förhållande till storleken på de medel som respektive medlemskommun lånat av Kommuninvest i Sverige AB, dels i förhållande till storleken på medlemskommunernas respektive insatskapital i Kommuninvestekonomisk förening. Vid en uppskattning av den finansiella effekten av Hallsbergs kommunsansvar enligt ovan nämnd borgensförbindelse, noteras att per 2023-06-30 uppgick Kommuninvest i Sverige AB:s totala förpliktelser till 597 995 510 714 kronor och totala tillgångar till 587 746 158 227 kronor. Kommunens andel av de totala förpliktelserna uppgick till 1 227 602 775 kronor och andelen av de totala tillgångarna uppgick till 1 215 399 593 kronor.

7.4 Pensioner

Pensionsåtagandet redovisas med blandmodellen. Det är i enlighet med Lagen om kommunal bokföring och redovisning och innebär att en mindre del redovisas som avsättning i balansräkningen och en större del läggs utanför balansräkningen som en ansvarsförbindelse. Pensionsskuldsberäkningen i delårsrapporten är baserad på uppgifter från KPA i augusti 2023. Aktualiseringsgraden uppgår till 96 procent (bokslut 2022, 96 procent). Kommunens samlade pensionsåtaganden inklusive löneskatt uppgick till 432 mnkr per 2023-08-31 (425 mnkr 2022-12-31).

8 Finansiella rapporter

8.1 Driftredovisning

Nämnd/styrelse, tkr	Utfall jan-aug 2023	Utfall jan-aug 2022	Prognos 2023	Budget 2023	Avvikelse 2023
Kommunfullmäktige	-459	-197	-778	-628	-150
Kommunstyrelsen	-125 210	-123 050	-202 285	-212 035	9 750
<i>därav egen vht</i>	-26 724	-28 189	-44 766	-44 916	150
<i>därav planeringsreserv</i>	0	0	-6 100	-13 100	7 000
<i>därav transfereringar</i>	-98 486	-94 861	-151 419	-154 019	2 600
Drift- och servicenämnd	-20 858	-27 011	-36 114	-34 114	-2 000
<i>därav skattefin vht</i>	-20 937	-26 757	-36 114	-34 114	-2 000
<i>därav avg fin vht VA</i>	79	-254	0	0	0
Bildningsnämnd	-288 471	-260 266	-426 754	-411 789	-14 965
Social- och arbetsmarknadsnämnd	-287 110	-234 229	-426 873	-399 373	-27 500
Taxe- och avgiftsnämnd	-466	51	0	0	0
Revision	-368	-187	-800	-800	0
Valnämnd	-17	366	-30	-30	0
Överförmyndarnämnd	-2 355	-1 914	-3 300	-2 700	-600
Strukturåtgärder uppdrag	0	0	0	3 000	-3 000
Summa nämnder	-725 314	-646 437	-1 096 934	-1 058 469	-38 465
Finansiering	766 366	717 324	1 131 934	1 063 969	67 965
Totalt	41 052	70 887	35 000	5 500	29 500

8.2 Investeringsredovisning

Nämnd/styrelse, tkr	Utfall jan-aug 2023	Prognos 2023	Budget 2023	Avvikelse 2023
Kommunstyrelsen	-468	-5 200	-49 400	44 200
<i>- Inventarier</i>	52	0	-2 000	2 000
<i>- Strategiska</i>	-520	-5 200	-47 400	42 200
Kommunstyrelsen exploatering	-747	-11 800	-86 036	74 236
Drift- och servicenämnden	-4 504	-8 543	-12 308	3 765
Drift- och servicenämnden, strategiska	-32 435	-62 230	-65 393	3 163
Bildningsnämnden	-818	-2 491	-2 491	0
Social- och arbetsmarknadsnämnden	-9 768	-14 364	-14 364	0
Summa investeringar skattefinansierat	-48 740	-104 628	-229 992	125 364
VA, avg finansierad vht	-30 578	-51 615	-117 787	66 172
<i>- VA, avg finansierad vht</i>	-2 812	-10 000	-19 919	9 919
<i>- VA, avg finansierad vht - strategiska</i>	-27 766	-41 615	-97 868	56 253
Totalt investeringar	-79 318	-156 243	-347 779	191 536

8.3 Resultaträkning

Belopp i mnkr	Not	Utfall jan-aug 2023	Utfall jan-aug 2022	Budget 2023	Prognos 2023
Verksamhetens intäkter	2	204	181		
Verksamhetens kostn/nettokostn	3	-884	-808	-1 054	-1 065
Avskrivningar		-25	-23	-35	-25
Verksamhetens nettokostnader		-705	-650	-1 089	-1 090
Skatteintäkter	4	530	506	783	793
Generella statsbidrag och utjämnning	5.a	220	216	323	331
Verksamhetens resultat		45	72	17	34
Finansiella intäkter	5.b	2	3	1	9
Finansiella kostnader		-6	-4	-12	-8
Resultat efter fin poster		41	71	6	35
Årets resultat		41	71	6	35

8.4 Balansräkning

Belopp i mnkr	Not	Utfall 2023-08-31	Utfall 2022-12-31
TILLGÅNGAR			
Anläggningstillgångar			
Mark, byggnader och tekniska anläggningar	6	786	742
Maskiner och inventarier	7	48	41
Finansiella tillgångar	8	42	37
Summa anläggningstillgångar		876	820
Omsättningstillgångar			
Förråd mm		6	7
Kortfristiga fordringar	9	120	151
Kassa och bank	10	76	100
Summa omsättningstillgångar		202	258
SUMMA TILLGÅNGAR		1 078	1 078
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER			
Eget kapital		508	467
därav årets resultat		41	48
Avsättningar			
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser		105	87
Andra avsättningar		10	10
Summa avsättningar		115	97
Skulder			
Långfristiga skulder	11	212	230
Kortfristiga skulder	12	243	284
Summa skulder		455	514
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTN OCH SKULDER		1 078	1 078
Ansvarsförbindelser			
Pensionsförpliktelser		294	288
Övriga ansvarsförbindelser		983	976
Summa ansvarsförbindelser		1 277	1 264

9 Budgetavvikelser

Kommunstyrelsens prognos för den egna verksamheten är ett resultat på 0,2 mnkr. Några av avdelningarna redovisar överskott medan andra underskott.

Kommunens planeringsreserv uppgår vid delåret till 13,1 mnkr. Delar av planeringsreserven bidrar till att minska det underskott som prognosticeras i nämnderna.

Ett överskott bedöms förnärvarande inom verksamheten för **transfereringar** på 2,6 mnkr där gymnasieverksamheten bidrar med ett överskott på grund av bedömningen vid budgettillfället var att Hallsbergs andel av medlemskommunernas 16-19-åringar skulle öka.

SFI-kostnader för elever som inte har etableringsersättning debiteras transfereringar. För närvarande minskar andelen elever i etablering vilket innebär att kostnaderna inom transfereringar ökar. Kostnader för elever med etableringsersättning hanteras inom Social- och arbetsmarknadsförvaltningen.

Färdtjänstkostnaderna ökar både vad gäller antal resor och kostnaden per resa men där främst kostnaden per resa bidrar till underskottet.

Ett utrymme för indexökningar finns för att möta kostnadsökningarna under året. Budgeten är större än vad kostnadsökningarna bedöms bli varför ett överskott prognosticeras.

Drift- och servicenämndens prognos till årets slut är ett underskott på 2 mnkr.

Fastighetsavdelningens verksamhet redovisar ett överskott. Överskottet kan delvis förklaras med att tre tjänster ej är tillsatta, samt att en långtidssjukskrivning minskat kostnaden på avdelningen. Vidare bör nämnas att avdelningen, arbetat för en ekonomisk återhållsamhet, vilket syns i det positiva resultatet.

Inflödet av ärenden för bostadsanpassning har ökat under hösten vilket kan innebära ökade kostnader framöver. Förnärvarande ligger dock fortfarande prognosen på ett nollresultat.

Tekniska avdelningen strävar efter att genomföra och uppfylla de mål som är satta för verksamheten inom given ekonomisk ram. Vi kan dock se att senaste års kostnadsökningar på till exempel bränsle, transporter och indexuppräknings gör detta mycket svårt.

Tekniska avdelningen har under året arbetat med besparingar inom flera områden till exempel minskad service i form av sopning och städning av gator och torg samt mindre utsmyckning av dessa. Minskad skötsel av träd och annan växtlighet, släntklippning och slätter.

Trots planerade besparingsåtgärder, både de som genomförts och de som kommer genomföras under resterande delen av året är bedömningen att det kommer bli ett underskott vid slutet av året.

Innan den kraftiga nederbörden i augusti bedömdes underskottet vara cirka 1,5 mnkr. Konsekvenserna därefter är förnärvarande inte fullständigt kända men kommer att påverka resultatet ytterligare i negativ riktning. En översiktlig bedömning av kostnaderna är att underskottet kan bli minst 1,5 mnkr högre.

Bildningsnämnden redovisar en prognos för år 2023 på minus 15 mnkr.

Den samlade bedömningen redovisar en prognos på minus 15 mnkr, vilket är 6,8 mnkr högre än i tertialrapporten.

En stor del av förändringen av det prognostiserade underskottet beror på de behov som funnits inom grundskolorna under våren även kommer finnas kvar under höstterminen. I den prognos som presenterades i tertialrapporten hade ett antagande gjorts om att grundskolorna skulle ha en ekonomi i balans under höstterminen, vilket innebär att vårens underskott inte skulle byggas på ytterligare.

Under perioden januari - augusti har skolorna haft en ökad bemanning på grund av elever med särskilda behov, Dessa särskilda behov bedöms finnas kvar även under hösten, vilket är en förändring mot tertialrapporten då resurserna förväntades kunna plockas bort. Inför hösten har ytterligare resurser krävts då fler elever med utåtagerande beteende finns i verksamheterna. Exakt vilka resurser som kommer att behövas under resterande hösttermin är i dagsläget svårt att bedöma och kommer behöva följas under hösten.

Den sammanlagda prognosen har justerats ner även för kommunens förskolor/öppna förskolan jämfört med tertialrapporten. Flera av förskolorna har ett fortsatt behov av extra resurser under hösten.

Prognosen för interkommunala kostnader och kostnader för barn och elever i fristående verksamheter är högre än tidigare bedömning. En avvikelse på minus 6,5 mnkr jämfört med 4 mnkr i tertialrapporten. Utfallet för våren vad gäller interkommunala kostnader i förskoleklass och grundskola är dyrare än beräknat. Höstterminens prognos ligger däremot lägre och förväntas därför bli lägre än vårens utfall. Interkommunala kostnader och kostnader för barn i fristående förskolor kopplade till förskolan har ökat. Dels på grund av att fler barn skrivits in på friförskolor under hösten jämfört med tidigare prognos, dels en förändring av placeringstider, det vill säga att barn kommer in tidigare till förskolan än beräknat vilket medfört en högre kostnad. Fler nya elever har skrivits in i den anpassade grundskolan jämfört med tertialrapporten vilket ger en ökad kostnad och därmed en nedjusterad prognos.

Kostnaderna för skolskjutsar bedöms öka jämfört med tidigare. Detta pga. det index som kostnaderna justerats med hösten 2023. Turerna planeras av trafikföretagen och kan medföra förändrade kostnader utifrån elevförändring och vinterskolskjuts.

Fritidsavdelningen prognosticerar -400 tkr. Utfallet för försäljningen på bad/gym har inte kommit upp till budgeterat värde under perioden mars - juli. Kostnad för el och elarbeten samt andra lokalkostnader har blivit högre än förväntat. Under året har även arbete bedrivits för att föreningar ska rapportera sina aktiviteter korrekt, vilket medfört att antalet bidragsberättigade tillfällen ökat. Det finns i dagsläget cirka 50 aktiva föreningar i kommunen, vilket är fler än föregående år och genererar ökade kostnader.

Förvaltningen har under året arbetat med effektiviseringar i organisationen som motsvarar cirka 4 mnkr. Dessa har genomförts genom att minska antalet anställda inom modersmålsenheten och på övergripande nivå samt inställda kompetensutvecklingsinsatser. Under våren valde tre av fyra dagbarnvårdare att avsluta sina tjänster i kommunen och förvaltningen har valt att pausa denna

verksamhet, vilket kommer resultera i en kostnadsminskning under hösten men framför allt under 2024. Vissa åtgärder kommer att ge större effekt på helår.

Social- och arbetsmarknadsnämndens prognos visar ett underskott på 27,5 mnkr.

Prognosen för äldreomsorgen är ett underskott på 19,5 mnkr, trots förstärkning av budget från förvaltningsgemensamt för projektet delade turer. Underskottet beror till största del på höga personalkostnader, framför allt inom hemtjänsten. Det är fler timmar som behöver bemannas med personal och det är fortsatt svårt att hitta timvikarier vid frånvaro. Köp av sjuksköterskor genererar 3,5 mnkr i budgetunderskott, och den kostnaden har ökat sedan föregående prognos. Brist på sjuksköterskor gör det sårbart vid delegering, på grund av att det saknas sjuksköterskor som kan delegera men även för att det saknas kompetens för att få delegering, vilket kan medföra övertidsersättning. Äldreomsorgens kostnader för övertid/fyllnadstid är 5,4 mnkr för perioden jan-aug. För att verkställa det nya EU-direktivet gällande 11 timmars dygnsvila kommer området att behöva 16 fler årsarbetare från och med 1 oktober 2023.

Prognostiserat underskott för verksamheten för funktionshindrade 8 mnkr och beror framför allt på att fler externa platser än budgeterat behöver köpas in, men även på grund av högre kostnader för gruppbostäderna.

Personlig assistans överskott från tidigare prognos beräknas bli något mindre, bland annat på grund av höga sjuklönekostnader.

Individ- och familjeomsorg visar totalt ett underskott med 1,2 mnkr vilket främst beror på kostnader för institutionsvård för barn och unga. Ett köp av gruppbostad inom LSS visar ett underskott, vilken nu är avslutad och är överflyttad till verksamheten för funktionshindrade.

Ekonomiskt bistånd visar fortsatt budgetöverskott.

För arbetsmarknadsenheten redovisas en budget i balans.

För **överförmyndarverksamheten** är prognosen ett underskott på 600 tkr. Den totala ärendemängden för godmanskap, förvaltarskap, samt förmyndarskap med mera ärenden har ökat de senaste åren.

10 Åtgärder för budget i balans

Bildningsförvaltningen

Det pågår ett arbete tillsammans med förvaltningens chefer och ekonomiansvariga med fokus på organisation och ekonomi för att öka kompetensen kring dessa frågor. Ekonomi, personal och verksamhet är tre grundstenar som cheferna ansvarar för.

För att minska underskottet och nå en balanserad kostnadsnivå inför 2024 pågår ett intensivt arbete inom bildningsförvaltningen. Detta genom att bland annat se över/effektivisera personalfördelningen på förskolor/grundskolor, begränsa vikarieanvändandet, se över användandet av extra resurser i grundskolan samt i övrigt vara återhållsamma med övriga inköp.

Det kommer dock inte vara tillräckligt för att kompensera för, i det korta perspektivet, opåverkbara kostnader som interkommunala kostnader och skolskjutsar. Dessa kostnader har under de senaste åren ökat på grund av indexuppräknings och att antalet barn/elever som väljer andra förskolor/skolor utanför Hallsbergs kommun ökat. Kostnader som uppkommer på grund av nya lagkrav kan förvaltningen inte heller påverka.

Social- och arbetsmarknadsförvaltningen

Det ser ut att bli svårare för social- och arbetsmarknadsförvaltningen att hålla en budget i balans i år men ser också ut att bli svårt nästkommande år. Det beror delvis på den höga inflationen, men även på andra ökade kostnader såsom köp av fler platser i gruppbostad, placeringar och övertid vilket ställer krav på förvaltningen att effektivisera sina verksamheter för att hålla en budget i balans i framtiden.

Övertiden ses över och analyseras. Man bör också undersöka om det finns andra alternativ i stället för att låta ordinarie personal arbeta övertid, till exempel månadsanställa fler. Vi ser över vår bemanning så att vi är så effektivt bemannade som möjligt i alla verksamheter. Scheman, veckovila och dygnsvilan ställer dock till det för att kunna vara optimala när det läggs scheman utifrån verksamhetsbehov och effektiv bemanning inom äldreomsorgen. Det är en av de största utmaningarna i dagsläget. Det ska också kombineras med att vara en attraktiv arbetsgivare.

Placeringar ses över och analyseras. Kan man göra bra hemmaplanslösning i stället för en placering bör det övervägas.

Drift- och serviceförvaltningen

Besparings-, effektiviserings- och anpassningsförslag håller på att arbetas fram. Tjänster som har varit vakanta hålls tills vidare vakanta. Säsongsanställda (ej feriearbetare) blir två i stället för tre över sommarsäsongen.

Även om fastighetsavdelningen inte är skattefinansierad vakanshålls tjänster även där för att rekryteras i ett senare skede inför verksamhetsåret 2024.

Vid årsskiftet gick en medarbetare i stabens administration i pension. Delar av administrationen har flyttats till Kumla inom ramen för samarbetsorganisationen inom bygg och miljö. Tjänsten tillsätts inte för de resterande delarna av administrationen.

11 Förväntad utveckling

11.1 Ekonomi på sikt

I juni 2023 fastställde kommunfullmäktige Gemensamma Planeringsförutsättningar, GPF 2024-2026 där det finansiella årliga resultatmålet är 1,6 procent av skatteintäkter och generella statsbidrag. I de föreslagna gemensamma planeringsförutsättningarna är det budgeterade resultatet för år 2024 19 mnkr vilket motsvarar 1,6 procent. För år 2025 och 2026 uppgår för närvarande resultatet till en nivå över det finansiella målet.

Det föreslagna resultatet på 1,6 procent förutsätter att de effektiviseringsuppdrag som finns för år 2023 på 3 mnkr genomförs och även de ytterligare effektiviseringsuppdrag på 3 mnkr som finns för år 2024 genomförs.

En förändring sedan tidigare prognos räknar SKR med en starkare utveckling av skatteunderlaget. I huvudsak beror det på en starkare utveckling av lönesumman i närtid, högre pensioner 2024 och därefter följer högre inflation.

Skatteunderlaget växer snabbt i nominella termer under perioden 2023–2026, i genomsnitt med 4,6 procent per år. Den genomsnittliga ökningen under de senaste tio åren (perioden 2013–2022) var 4,1 procent

Inflationen har under många år varit låg och stabil, vilket hållit tillbaka kostnadsökningarna medan den nu höga inflationen påverkar alla kostnader negativt. Förutom att priser och löner stiger och därigenom påverkar kommunernas kostnader ökar också pensionskostnaderna. Det är främst prisbasbeloppets förändring och hur det påverkar värderingen av sektorns pensionsskuld som påverkar resultaten negativt, men även det nya pensionsavtalet för sektorn påverkar kostnaderna.

Prisbasbeloppet beräknas utifrån inflationstakten i juni året innan. Prisbasbeloppet för 2023 motsvarade en ökning med 8,7 procent och prisbasbeloppet för 2024 ökar med 9,1 procent. Dessa två år av mycket hög inflation ger höga kostnader både vad gäller löner, hyror, pensioner och övrigt.

Budgetpropositionen för 2024 samt höständringsbudgeten för 2023 - SKRs cirkulär

Kommunerna föreslås en förstärkning av de generella statsbidragen med totalt 7 miljoner kronor per år 2024-2026. För Hallsbergs kommun innebär detta ca 10,8 mnkr.

Riktat statsbidrag inom skolan för stärkt likvärdighet och kunskapsutveckling utökas med 850 miljoner kronor år 2024, 800 miljoner kronor år 2025, 820 miljoner kronor år 2026. Regeringen har för avsikt att se över hur bidraget fördelas för att säkerställa att medlen används på ett så effektivt sätt som möjligt. Bidraget söks av kommunen.

Det riktade statsbidraget för äldreomsorgslyftet föreslås förlängas. Regeringen avsätter 1,7 miljarder kronor för 2024, därefter beräknas samma belopp avsättas 2025 och 2026.

Riksbankens styrränta

Riksbanken beslutade den 21 september att höja styrräntan från 3,75 procent till 4,00 procent.

Riksbankens räntehöjningar och de fallande energipriserna har bidragit till att inflationen börjat minska. Utvecklingen går därmed åt rätt håll, men inflationstrycket i svensk ekonomi är fortfarande för högt. För att inflationen ska sjunka tillbaka och stabiliseras kring målet på 2 procent inom rimlig tid har Riksbanken därför beslutat att höja styrräntan med 0,25 procentenheter till 4 procent. Prognosen för styrräntan visar att den kan komma att höjas ytterligare.

11.2 Framtida verksamhet

Förväntad utveckling i Hallsbergs kommun påverkas, som de flesta andra aktörer i samhället, av pågående omvärldsfaktorer. Trots pågående effektiviseringsarbete inom respektive förvaltning innebär årets ekonomiska utmaningar ännu större behov av åtgärder. Inte bara åtgärder såsom effektiviseringar utan behov av omställning. Det innebär bland annat fortsatt fokus på digitalisering, samverkan och samarbete.

Utmaningar kommer i samband med ny Socialtjänstlag och ny Äldreomsorgslag som innebär en utökad personaltäthet vilket bidrar till att ytterligare lyfta kompetensförsörjning som en prioriterad fråga

Hallsbergs kommun har haft ökat antal barn och elever under flera år vilket innebär att lokalförsörjningsfrågan har varit och är en fortsatt betydelse fråga i kommunens utveckling.

Intresset för byggbar mark för etableringar är fortsatt stort vilket är mycket positivt. Det innebär att kommunen behöver fortsätta planera och utveckla nya markområden för verksamheter och företag, parallellt med mark för bostäder. Det medför också ett behov av att planera och vidta klimat- och miljöåtgärder som exempelvis saneringar och etablering av våtmarker eller motsvarande.

Arbetet med krisberedskap och civilt försvar ska fortsatt utvecklas. Kommuner och regioner har en avgörande roll för att säkerställa att samhällets funktionalitet kan upprätthållas oavsett påverkan.

En ny lag för kommunernas roll i det brottsförebyggande arbetet trädde ikraft 1 juli 2023. Det innebär att vi som kommun ska ta fram en långsiktig lägesbild och utifrån den analysera behov av åtgärder och besluta om en åtgärdsplan. Kommunerna ska också ta ansvar för att samordna det lokala brottsförebyggande arbetet. Här krävs en ökad samverkan med övriga kommuner i länet, i första hand med kommunerna i Sydärke och polisen. Andra aktörer som är viktiga att samarbeta med är företag, föreningar och civilsamhället i stort.

12 Stiftelser, bolag och förbund

12.1 Verksamhets rapporter

Hallsbergs Bostadsstiftelse

Hallbos styrelse tog i december 2022 beslut om budget för 2023, osäkerheten var större än på många år. Detta hänger samman med omvärldsfaktorer som Hallbo i ingen eller mycket ringa grad kan påverka. Det första handlar om förhandlingen om 2023 års hyror, där en ny modell tagits fram av treparten – Sveriges Allmännyttas, Fastighetsägarna och Hyresgästföreningen – som byggde på det statistiska utfallet under tre till fyra år av fem olika variabler, bland annat inflation och ränteutveckling. Modellen skulle ge Hallbo 7,26% vilket också var Hallbos yrkande, men utfallet blev endast 4,5%. Den andra faktorn är kostnadsutvecklingen generellt samt räntorna.

Kostnader för uppvärmning och el har inte blivit lika höga. Hallbo har sett över och sagt upp avtal men också minskat på personalkostnader.

Hallbo har inlett ett arbete med att ROT-renovera fastigheter i Pålsboda och Vretstorp och i samband med det också genomfört energieffektiviseringar.

En del i försäljningen av 477 lägenheter till SIBE 2022, var ett förvaltningsavtal där Hallbo fortsatt förvaltar det bestånd som såldes. Avtalet är skrivet på två år och går ut 31 juli 2024 med sex månaders ömsesidig uppsägningstid. Hallbo kommer att tömma en del lägenheter då de ska i gång med ett stort ROT-renoveringsprojekt (Nytorgsgatan 6). Utöver de egna fastigheterna i stiftelsens ägo, förvaltar och administrerar Hallbo även 18 blockförhyrda lägenheter i kvarteret Mejeriet (Trädgårdsgatan). Hasselhuset Stiftelsen har sedan 2015 ett helägt dotterbolag, Hasselhuset AB (org.nr. 559025-1186). Bolaget äger en fastighet i Hallsberg, Hasselbacken 1. Stiftelsen blockhyr fastigheten och hyr i sin tur ut den delvis till Region Örebro. Lokalytan för hela fastigheten är ca 2 000 kvm. Hallbo har beslutat att behålla Hasselhuset och fr o m hösten 2022 är där en ny hyresgäst, *Pacedomi*, i den del som tidigare stått tom.

Investeringsbudgeten för året ligger på 4 510 tkr (8 500 tkr) och innehåller byte av nyckelsystem och undercentraler. Utöver denna budgetram har det även beslutats om energieffektiviseringsåtgärder på 14 795 tkr såsom utbyte av belysning och konvertering av värmesystem. Styrelsen har beslutat om fortsatt ROT i Pålsboda samt Vretstorp. Stiftelsen har en nuvarande skuldportfölj på 476 820 tkr, och planerar att lösa in lån på 111 mnkr innan årsskiftet.

Utfallet på halvårsbasis är bättre än budget. Helårsprognosen är ett resultat bättre än budget. Dock inte lika stort resultat som delårsrapporten visar då mycket kostnader uppkommer under hösten/vintern. Revision 30 oktober.

Hallsbergs Bostads AB

HBAB har förhandlat om hyror med Hyresgästföreningen med hjälp av den nya modell som tagits fram av treparten Sveriges Allmännyttas, Fastighetsägarna och Hyresgästföreningen – som byggde på det statistiska utfallet under tre till fyra år av fem olika variabler, bland annat inflation och ränteutveckling. Modellen skulle ge HBAB 8,22% (vid beräkning) men utfallet blev 4,5% -4,7%.

HBAB har totalt 212 lägenheter för uthyrning i fastigheterna, Kv. Kronan (72st), Kv. Lien (72st), Läraren 7 (5st), Kopparslagaren (20st), Grängsgatan (38st), Östansjö

gruppboende (5st).

Hallsbergs kommun blockhyr SÄBO fastigheterna Sköllergården, Esslatorp, Östansol samt Wernes backe.

HBAB har under året målat om Kopparslagaren samt renoverat 2 lägenheter i Vretstorp. 2 lägenheter till på Grängsgatan kommer renoveras under sista kvartalet 2023. I kv. Kronan har mobilförstärkningen uppgraderats till 4G.

Utfallet för delåret är bättre än budget. Helårsprognosen är ett nollresultat.

Sydnärkes utbildningsförbund

Förbundet har under flera år brottats med ekonomiska utmaningar och många effektiviseringsåtgärder har vidtagits i syfte att få en ekonomi i balans. Förbundets "egna" kostnader har minskat stadigt trots pris- och löneökningar, däremot så har kostnaden för köp av skolplats ökat, delvis till följd av ökade volymer men också på grund av prisökningar.

Utifrån periodens utfall och givna budgetförutsättningar prognosticerar förbundet ett underskott vid årets slut på -18,1 mnkr som kan härledas till kostnadsökningar, ökade pensioner, löneuppräknings, höjda räntor och ökade interkommunala ersättningar.

Förbundet ser en fortsatt utveckling med ett ökande antal elever på det individuella programmet (IM) och har i dagsläget ca 170 elever inskrivna från medlemskommunerna. Även om förbundet genomför ett lyckat arbete kring dessa elever under deras tid på gymnasiet innebär detta en stor ekonomisk påfrestning för förbundets verksamhet.

Förbundet har en, över tid, stabil andel elever från medlemskommunerna som väljer att förlägga sina gymnasiestudier inom förbundets verksamhet. Det är cirka 70 % av eleverna som studerar vid Alléskolan. Anmärkningsvärt är att kostnaden för den interkommunala ersättningen (IKE) däremot ökar varje år och tros fortsätta på liknande sätt. Anledningen till detta är att de program som eleverna väljer, hos en annan utbildningsanordnare, har en generellt högre IKE än de program som finns inom förbundet.

Nerikes Brandkår

Sommarens väder med återkommande regn har inneburit att vattennivån i vattendrag och sjöar är mycket höga. Som en följd av ihärdigt regnande och kraftiga skyfall har flertalet översvämningar uppstått. Förutom att stora markarealer har hamnat under vatten så har många fastigheter drabbats av vattenskador då vatten flödat in. Räddningsregion Bergslagen har vid flera tillfällen fått kalla in extra personal i ledningscentralen för att möta det stora antalet larm om översvämmade fastigheter. Nerikes Brandkår har också fått förstärka med extra personal för att på bästa sätt hjälpa de drabbade.

År 2015 startade arbetet med att ta fram en gemensam ledningscentral för blåljusmyndigheterna i Örebro län. I slutet av 2023 är vi i mål då den nya larm- och ledningscentralen står klar för Polisen, SOS Alarm och RRB. Inflyttning kommer att ske under olika etapper i början av 2024.

Under början av 2024 kommer SOS Alarm samt ledningsorganisationen för RRB att flytta till Seglet. Det ger möjlighet att bygga om huvudbrandstationen i Örebro för att

få ett större omklädningsrum för kvinnlig personal och en större lektionssal, då antalet externa utbildningar har ökat. Det finns också behov av att se över lokaler för rengöring och återställning av kontaminerad brandmateriel, enligt konceptet Friska brandmän.

Brandstationen i Askersund är byggd för länge sedan och är i ett sådant skick att det inte är lönt att underhålla byggnaden för framtida bruk. Så kommunen har startat en utredning gällande att hitta en lämplig tomt för en ny brandstation, som bör ligga i den norra delen av centralorten så att utåknningar inte ska behöva ske vid torget och gågatan i centrum.

Civil insatsperson - På några platser i landet, där blåljusresurser har lång framkörningstid, har frivilliga personer organiserats och utbildats som ett värdefullt komplement till räddningstjänsten. Genom att larmas via SOS Alarm kan boende på orten vara först på plats och göra en tidig insats för att bryta ett förlopp som annars snabbt eskalerar. Exempelvis vid bränder och hjärtstopp.

Utfallet per sista juli uppgår till -11 405 tkr, helårsprognosen är lite bättre, -7 236 tkr i avvikelse mot budget per sista december 2023. Såväl delårsutfallet som helårsprognosen är betydligt sämre än budget. Siffrorna är godkända av direktionen 2023-09-08.

Sydnärkes kommunalförbund

Tiden fram till och med augusti har arbete med förberedelsen inför övertagandet av förpackningsinsamlingen pågått. Efter att den fjärde nya återvinningscentralen togs i bruk i början av juni är det nu möjligt att driva verksamheterna delvis obemannade hos alla fyra kommuner.

För att öka effektiviteten behöver personalen jobba på helt nya sätt, öppettider behöver inte längre vara det enda avgörande faktor för hur arbetslagen fördelas utan behovet och kompetensområden blir mer styrande. Driftchefen har arbetat med effektivisering av alla processer som rör verksamheten bland annat genom digitalisering av schemaläggning. Även styrningen av sophämtning, hantering av order genomlystes och ett lokaliseringsprojekt är nu startad.

Rollen som fastighetsägare är ny och det finns ett stort behov att hitta synergier med kommunernas fastighetsavdelningar och fastighetsbolag. 6 341 personer har genomgått en "Grönt kort"- utbildning fram till sista augusti 2023 och kan därmed nyttja våra anläggningar på obemannade tider. Möjligheten att själva kunna bestämma när man besöker återvinningscentralerna har varit väldigt uppskattat bland våra kommuninvånare.

De nya containrarna har minskat problematiken med spridning av skräp. Lukten har inte heller spridit sig i samma omfattning, trots betydligt högre mängd avfall. Däremot är konstruktionen inte anpassad för hanteringen och tekniska problem med stängningen av locken har uppkommit.

Våren har varit en utmaning med fortsatt höga energipriser och stigande inflation. Insamlingen av slam i kommunerna sköts på entreprenad och även den verksamheten har påverkats av de stigande bränslepriserna. Arbetet har fortsatt med digitaliseringen av orderhanteringen och systemet är nu i gång i alla kommuner. Kundtjänstfunktionen har nu tagits tillbaka till förbundet för att säkerställa att dialogen med beställarna följs

upp hela vägen till faktureringen utan att information går förlorad.

Utfallet per sista augusti uppgår till + 1 144 tkr. Helårsprognosen är + 2 828 i avvikelse mot budget.

13 Redovisningsprinciper och noter

Not 1. Redovisningsprinciper

Den kommunala redovisningen regleras av kommunallagens kapitel 11 Ekonomisk förvaltning, och av den kommunala bokförings- och redovisningslagen (LKBR). Därutöver lämnar Rådet för kommunal redovisning (RKR) rekommendationer för kommunsektorns redovisning. Hallsbergs kommun följer den kommunala bokförings- och redovisningslagen, och tillämpar med få undantag rekommendationerna från RKR. Redovisningsprinciperna är oförändrade jämfört med föregående år förutom att kommunen inte gör en sammanställd redovisning. Den sammanställda koncernredovisningen kommer att redovisas i sin helhet vid årsbokslutet. Enligt RKR R17.

Anläggningstillgångar

Anläggningstillgångarnas värde i balansräkningen motsvarade anskaffningsvärdet efter avdrag för eventuella investeringsbidrag och planenliga avskrivningar.

Anläggningstillgångar som maskiner och inventarier aktiverades i möjligaste mån månaden efter inköp. Vid större projekt, som till exempel byggnader, sker aktivering vid årsskiftet som pågående. Efter färdigställande tillämpas komponentavskrivning. När det gällde anskaffning av maskiner, inventarier och liknande av mindre värde har kommunen oftast tillämpat beloppsgränsen ett halvt prisbasbelopp (26 250 kr). Anskaffningar till högre belopp och med en varaktighet på mer än tre år redovisas som investering.

Periodiseringar

Räntekostnader för långfristiga lån belastar resultatet i den period de hänförs till. Kommunens samtliga lån är upptagna hos Kommuninvest. Underlag från kundstödet KI-Finans har använts för periodiseringen. Timlöner och Ob-ersättningar för perioden augusti som utbetalas i september har beräknats och periodiserats.

Periodisering av preliminär slutavräkning skatteintäkter 2023 har gjorts med underlag av SKR:s prognos i augusti 2023 cirkulär 23:36. Periodiseringar av intäkten för kommunal fastighetsavgift har gjorts med underlag från SKR. Pensionskostnaderna är periodiserade med underlag från KPA i augusti 2023. Övriga intäkter och kostnader med väsentliga belopp har periodiserats i delårsrapporten.

Bidrag från migrationsverket

Kommunen har gjort avsteg från rättvisande redovisning för bidrag som inte resultatförts i delårsrapporten. Ej utnyttjade bidrag från Migrationsverket för flyktingverksamhet och ensamkommande barn (EKB) redovisas som kortfristig skuld i delårsrapporten 2023, liksom tidigare år.

De ej utnyttjade bidragen till flyktingenheten uppgick i delårsrapporten till 3,5 mnkr. Inom EKB uppgick ej utnyttjade bidrag till 6,4 mnkr. Sammantaget uppgick de balansförda bidragen till 9,9 mnkr (13,0 mnkr i bokslut 2022).

Kommunen har att hantera kostnader för flyktingverksamhet som sträcker sig längre in i framtiden än de enskilda år då överskotten uppkommit. Samtidigt beslutade staten att kraftigt sänka bidragen från Migrationsverket från och med den 1 juli 2017. De nyanländas möjlighet till försörjning genom arbetsinkomster är en faktor som har kraftfulla effekter på kommunens kostnader för ekonomiskt bistånd.

Bosättningsuppdraget i bosättningslagen kan bli en mycket svår utmaning för Hallsbergs kommun, liksom för många andra kommuner i Sverige. De ekonomiska konsekvenserna är mycket svåra att bedöma. För att undvika förhastade beslut om hur kommunen ska hantera bidragen har ekonomiavdelningen tillsammans med social- och arbetsmarknadsförvaltningen tagit fram en plan över beräknad användning av de samlade bidragen. De framtida beräknade kostnaderna kräver en ansvarsfull hantering av samlade bidragsöverskott, vilket motiverar kommunens redovisning i delårsrapporten 2023.

Avsättningar

Avsättningar för lakvattenrening har tagits upp till det belopp som bedöms krävas för att reglera förpliktelser på balansdagen. Beloppet baserar sig på beräkningar som ursprungligen gjordes 2012 då en första avsättning med 7 mnkr gjordes. Under 2014-2023 har avsättningar och ianspråktaganden gjorts. Under 2023 har 0,3 mnkr ianspråktagits och i delårsrapporten uppgår avsättningen till 9,2 mnkr.

Kalkylen uppdateras när det föreligger underlag som utgör grund för nya bedömningar. Utredningar har genomförts 2010 (Sweco), 2012 (kommunen), 2014 (Sweco) samt 2016-2017 (VA-konsult Å Pettersson). 2017 byggdes en provisorisk drifanläggning. Den fortsatta planeringen utgörs av anställande av projektledare samt byggande av en anläggning för att uppnå en fungerande lakvattenreningsprocess. Någon nuvärdesberäkning har inte gjorts i delårsrapporten. I den delen följer inte kommunen RKR 10.2 Avsättningar och ansvarsförbindelser. I samband med årsbokslutet görs ny bedömning.

Leasing

Samtliga leasingavtal redovisas som operationell leasing. Leasingavgiften fördelas linjärt över leasingperioden. Framtida leasingavgifter redovisas som ansvarsförbindelser.

Resultaträkning

Not 2: Intäkter

I mnkr	Jan-aug 2023	Jan-aug 2022
Försäljningsmedel	19	19
Taxor och avgifter	48	44
Hyor och arrenden	17	15
Bidrag	65	72
Försäljning av verksamheter och entreprenader	28	28
Försäljning exploateringsfastigheter	27	2
Försäljning av mark, byggnader mm		
Övrigt	0	1
Summa	204	181

Not 3: Kostnader

I mnkr	Jan-aug 2023	Jan-aug 2022
Löner och soc avg	-487	-468
Pensionskostnader	-67	-42
Inköp av anl och underhållsmtrl	-5	-5
Bränsle, energi och vatten	-15	-15
Entreprenader och köp av vht	-153	-141
Lokal- och markhyror	-36	-24
Förbrukn invent och mtrl	-31	-28
Lämnade bidrag och transfereringar	-18	-18
Reaförluster	-	-
Övriga kostnader	-72	-67
Jämförelsestörande post	-	-
Summa	-884	-808

Not 4: Skatteintäkter

I mnkr	Jan-aug 2023	Jan-aug 2022
Skatteintäkter	521	489
Slutavräkning föregående år	3	6
Preliminär slutavräkning innev år	6	11
Summa	530	506

Not 5:a Generella statsbidrag och utjämning

I mnkr	Jan-aug 2023	Jan-aug 2022
Inkomstutjämningsbidrag	159	148
Kostnadsutjämningsbidrag/avgift	14	11
Regleringsbidrag/avgift	25	30
LSS-utjämningsavgift	-5	-1
Generella stadsbidrag	-	1
Kommunal fastighetsavgift	27	27
Summa	220	216

Not 5b: Finansiella intäkter

I mnkr	Jan-aug 2023	Jan-aug 2022
Finansiella intäkter	2	3
Summa	2	3

Balansräkning**Not 6: Materiella anläggningstillgångar**

I mnkr	Jan-aug 2023	Jan-dec 2022
Ingående bokfört värde	742	730
Nyanskaffningar	-	43
Försäljning mm	-3	-2
Nedskrivningar	-	-1
Årets avskrivningar	-20	-30
Pågående arbeten	67	2
Summa	786	742
Genomsnittlig nyttjandeperiod, år	32	22

Not 7: Maskiner, fordon och inventarier

I mnkr	Jan-aug 2023	Jan-dec 2022
Ingående bokfört värde	41	32
Nyanskaffningar	-	17
Försäljningar	-	-
Årets avskrivningar	-5	-6
Pågående arbeten	12	-2
Summa	48	41
Genomsnittlig nyttjandeperiod, år	7	9

Not 8: Finansiella anläggningstillgångar

I mnkr	Jan-aug 2023	Jan-dec 2022
Aktier o andelar	18	13
Grundsfondkapital, Hallbo	24	24
Summa	42	37

Not 9: Fordringar

I mnkr	Jan-aug 2023	Jan-dec 2022
Kundfordringar	16	30
Interimsfordringar	60	69
Övriga kortfristiga fordringar	44	52
Summa	120	151

Not 10: Kassa och bank

I mnkr	Jan-aug 2023	Jan-dec 2022
Bank	76	100
Summa	76	100

Not 11: Långfristiga skulder

I mnkr	Jan-aug 2023	Jan-dec 2022
Låneskuld	-174	-194
Förinbetalda anslutningsavgifter	-35	-35
Investeringsbidrag	-1	-1
Övriga långfristiga skulder	-2	-
Summa	-212	-230

Not 12: Kortfristiga skulder

I mnkr	Jan-aug 2023	Jan-dec 2022
Leverantörsskulder	-46	-85
Moms	-2	-3
Personalens källskatt	-11	-10
Interimsskuld	-128	-127
Övrigt	-56	-59
Summa	-243	-284